

30503

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

**BAZI AHİ ŞECERE-NÂMELERİNİN
MUHTEVALARI VE TARİHÎ DEĞERLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Bayram ÜREKLİ

HAZIRLAYAN
Seyfi YILDIRIM

KONYA - 1994

T.C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

TAKDİM	
GİRİŞ	1
1. Ahilik - Fütüvvet.....	1
a) Fütüvvet ve Tarihî Gelişimi.....	1
b) Anadolu Ahî Teşkilâtı'nın Kurulması ve Kaynağı Meselesi	3
c) Fütüvvetnâmeler	9
I. BÖLÜM.....	11
1. Ahi Şecerenâmeleri	11
2. Ahi Menkıbeleri	12
a) Ölü Köpek Menkıbesi.....	12
b) Bedir Menkıbesi	13
c) Mir'ac Menkıbesi.....	14
3. Silsileler-Şecereler	15
4. Ahi Töre ve Kuralları.....	16
a) Ahi Ocağına Şakird Kabulü ve Mezun Etme ile İlgili Tören ve Hususlar.....	16
b) Kervanlardan Hammadde Alımı ile Alakalı Hususlar.....	19
c) Bazı Ahi Ünvanları	20
d) Bazı Suçlar ve Cezaları	21
e) Belgelerdeki Fütüvvet, Tasavvuf ve Dinî Hususlar	22
f) Meslek Pîrleri.....	23
g) Metinlerde Geçen Ayetler	28
h) Metinlerde Geçen Hadisler	31
II. BÖLÜM.....	34
1. Ahi Sinan Şecerenâmesi.....	34
a) Giriş	34

b) Metindeki Silsileler Üzerindeki Mütalâa	35
c) Fütüvvete Dair Kısımlar	45
d) Tarîkate Dair Hususlar.....	46
e) Ahi Sinan.....	48
f) Belgenin Tarihi ve Müellifi	50
g) Ahi Ocağının Devlet Merkeziyle Alakası Hususu.....	50
h) Belgede Geçen Bazı Kelimeler.....	51
g) Sonradan İlâve Edilmiş Olan Bazı Kayıtlar.....	54
i) Metnin İmlâ ve Gramer Hususîyetleri.....	55
III. BÖLÜM	56
1. Metnin Transkribesi.....	56
2. Ahi Sinan Şecere-nâmesi Osmanlıca Metni.....	78
BİBLİYOGRAFYA	95
EKLER.....	

TAKDİM

Türk Milletinin, fetih ve göç hareketleriyle Anadolu'ya yerleşmesinden sonra bu topraklarda bir takım müesseseler kurulmuştur.

Fetihlerin kalıcı olması gerçekleştirilen iskân siyaseti ve müesseseleşme ile mümkün olabilmiş ve Türk-İslâm mührü Anadolu topraklarının her köşesine böylece vurulmuştur. Hakikat olan budur. Eğer böyle olmasaydı bugün bu topraklarda tutunmamız mümkün olamazdı. Bir taraftan akıncı kuvvetleri Anadolu da bir koridor açmaya çalışırken, kuvvetli kültür ocaklarında yetişmiş ilim irfan ehli dervişler de manevi fetih için var güçleriyle çalışmışlar ve gönülleri feth etmişlerdir.

Askerî teşkilâtların yanında meslekî teşkilâtlanmayı sağlama gayesini ön plânda tutan "Ahilik" teşkilâtı da, tabandaki halk ve meslek gruplarını bir çatı altında toplama gibi yüce hedeflere sahip çok önemli bir yapıya sahipti. Ahi teşkilâtı içtimaî, irfanî, ticarî, askerî ve de siyasî yönleri bulunan çok yönlü bir müessesedir.

Bugün ki, bildiklerimize göre "Ahilik" Anadolu Selçuklu Devleti'nin son dönemlerinde kurulmuş ve gelişmiştir. Bugün bu konuda çok önemli araştırmalar ve çalışmalar yapılmış ve yayınlanmıştır. Fakat yine de Ahiliğin kaynağı konusunda tam bir fikir birliği sağlanamamıştır. Ayrıca kurulma ve gelişme safhaları da çok net bir şekilde açığa kavuşturulabilmiş değildir. Anadolu'nun Türkleşmesi'nde çok önemli bir yere sahip olan bu müessesenin

çeşitli yönleriyle tam olarak açığa çıkarılabilmesi o devre ait birinci elden kaynaklara bağlıdır. İşte bu kaynaklardan biri de Ahiliğin tüzüğü niteliğinde olan "Ahi Şecere-nâmleri"dir. Ahilik hakkında bazı hükümlere varabilmek için bu belgelerin muhtevalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi mutlaka gerekli idi. İşte bizde bu çalışmamızla "Ahilik" hakkında yapılacak araştırmalara bir nebze de olsa yardımcı olabilmek için, Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü bünyesinde bulunan bazı Türkçe fütüvvetnâmeleri bugünkü alfabeyle transkribelerini yapmak ve muhtevaları hakkında bazı değerlendirmelerde bulunmak istedik. Tarihi değer olarak çok önemli bir yere sahip olan bu şecere-nâmelerden (H. 876-M.1471) tarihli Ahi Sinan Secerenâmesi özellikle mercek altına alınmıştır. Ondan önce elimizdeki diğer şecerelerdeki bazı genel bilgileri de birinci bölümde aldık.

Bu çalışmalarımızda özellikle belgenin fotokopisini almamda yardımlarını esirgemeyen Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü elemanlarına, transkribe de yardımcı Olan Devlet Arşivi görevlilerinden Tahir SEZEN'e, bu çalışmaya bizi teşvik eden muhterem hocam tez danışmanı Yrd. Doç. Dr. Bayram ÜREKLİ'ye, bu çalışmalarım esnasında dostluğunu ve yardımlarını esirgemeyen muhterem Doç. Dr. Mikail BAYRAM'a burada teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu çalışmamızla bu sahada inceleme yapacak olan kıymetli araştırmacılarımıza bir nebze de olsa faydalı olabilirim kendimi bahtiyar addedeceğim.

4.7.1994 Ankara

Seyfi YILDIRIM

GİRİŞ

1. Ahilik - Fütüvvet

Çalışmamızın ana teması olan Şecerenâmelerin incelenmesine geçmeden önce ahilik ve fütüvvet arasında münasebetler, benzerlikler ve farklılıklar üzerinde açıklamalar yapmamızın faydalı olacağı görüşündeyiz. Böylece şecerenâmelerin yazılış kaynağı olan unsurları da gözler önüne sermiş olacağız. Bu çerçevede içinde konuda bir bütünlük sağlayabiliriz.

a) Fütüvvet ve Tarihî Gelişimi:

Kelimenin aslı Arapça'dır. "Feta" kelimesinden türemiştir. Çoğulu "fityân"dır. Mânâsı ise, cömert, yiğit, delikanlı, gözüpek demektir. Kelimenin aslında olduğu gibi fütüvvetçilikde baştan beri Arap toplumu içerisinde yetişmiş ve gelişmiştir. Fütüvvet sahibi insan toplumdaki ideâl insandır. İslam dininde sahadet ve şecaat sahibi insan üstün insan olarak tarif edilmiştir.

Fütüvvet sahibi insan Arap toplumunda belirli dönemlerde çok önemli bir mevki ve role sahip olmuştur. İslam dünyası yeni fetihlerle genişlemiş ve içtimâî yapıda köklü değişikliklere uğramıştı. Hz. Ali ve Hz. Muaviye arasındaki sürtüşme sünî, şîî, mut'ezîle ve suffî mezhepleri arasındaki münakaşalar, suçlamalar ve mücadeleler gibi olaylar insanların ortak bazı yüce değerler etrafında birleşmelerini de beraber getirdi. Zaten cahiliyye döneminde haksızlıklara karşı olan, adaleti temin etme gibi gayeleri bulunan "Hilfu'l-Fuzul" adında bir teşkilâtın varlığı da bilinmektedir. Bu teşkilâta Hz. Muhammed de üyedir ve faaliyetlerini övmüştür. Bu teşkilâtın

daha islamî bir yorumla yeni bir hüviyet kazanmış olması muhtemeldir. (1) Daha sonraki asırlarda (Hicri III asır) ilk önce Horasan ve Maveraünnehir'de, fütüvvet ehli teşkilâtlanarak ülkelerini hayata geçirme imkanı bulmuşlardı. Hicri VI. asrın sonlarında fütüvvet birlikleri mezhebî ve tasavvufî gruplar halinde bulunuyorlardı. Bu gruplar farklı şeyh ve liderlere bağlıydılar.

"Abbasi halifesi en-Nâsır li Dînillah (575-622) bazı siyasî emellerle fütüvvet hareketini yeniden organize etmiş ve yeni bir temele oturttu. Böylece fütüvvet hareketi yeni bir mahiyet kazanmış ve yeni bir gelişme tarzı göstermeye başlamıştır". (2) Böylece Abbasi halifesi çeşitli karışıklıklar altında bulunan ülkesini, fütüvvet hareketini bir düzene koyarak ve bu teşkilâtın başına geçerek kontrol altına alabilmiş, siyasî gücünü arttırabilmiştir. Halife kendisi bizzat şedd kuşanmış ve kuşattırılmıştır. Nâs-r li Dînillah'ın en büyük destekçisi ve yardımcısı ise Şihabüddîn Ebu Hafs Ömer üs-Suhraverdî'dir. Kendisi şeyhü's-şuyuh (şeyhlerin şeyhi) makamında idi.

Suhraverdî, fütüvvet teşkilâtının yönetmeliği demek olan bir fütüvvet-nâme düzenlemiştir. Bu fütüvvet-nâmede teşkilât mensublarının uymaları gereken usul-erkân ve yapılacak törenler, merasimler açıklanmıştır. Aynı zamanda bu belgede hem tasavvufî hem de imamîyye akideleri iç içe bulunmaktadır. Nâsır böylece hem şia topluluğu hemde sufî topluluğu kendi başkanlığı altında birleştirmeyi hedeflemiştir. (3)

---

(1) Mikâil Bayram, Ahi Evren ve Ahi Teşkilâtı'nın Kuruluşu Konya 1991, s. 13,14.

(2) Bayram, a.g.e, s. 21.

(3) Neşet Çağatay, Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, Ankara 1974, s. 18.

b) Anadolu Ahî Teşkilâtı'nın Kurulması ve Kaynağı Meselesi

Fütüvvetin Anadolu'ya geçişi ise yine Halife Nasır li Dînillah zamanındaki siyasî ve kültürel temaslarla başlamıştır. I.Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında Bağdad'a giden Malatyalı şeyh Mecdü'd-Din İshâk dönüşte birçok ilim adamı ve şeyhleri de beraberinde getirmiştir. Bunların arasında olan Şeyh Evhadü'd-Din Hamid el-Kirmanî de Anadolu'daki Fütüvvet teşkilâtına mensub şeyhlerin lideri yani şeyhü's-şuyuh'dur. Son araştırmalara göre Anadolu'ya gelen bu grup içerisinde o sırada Bağdat'da bulunmakta olan Ahî Evren'de bulunmaktaydı. (4)

Anadolu Selçuklu sultanları fütüvvet teşkilâtına mensub bu şeyh ve dervişleri himaye ederek fütüvvet hareketinin Anadolu'da yayılmasını sağlamışlardır. Abbasi halifeleri Selçuklu sultanlarına elçilerle şedd ve şelvar göndermişlerdir. Bu cümleden olarak Şihabü'd-Dîn es-Sühraverdî de Alaeddin Keykubat'a fütüvvet üniformasını giydirmek üzere Anadolu'ya gelmişti. Böylece fütüvvetin gelişmesi sonucu büyük şehirlerde fütüvvet şeyhleri ve bu şeyhlerin tekke ve zaviyeleri mevcuttu.

"İşte Anadolu Ahi teşkilâtı, Anadolu Selçukluları zamanındaki bu siyasî ve kültürel münasebetler ve faaliyetler sonucunda Anadolu'da meydana gelen sosyal, kültürel ortamda kurulmuştur. O dönemde Ahi Evren Şeyh Nasirü'd-Dîn Mahmud gibi hakim ve bilge kişilerin rehberliği sonucunda fütüvvet teşkilâtının yapısı içinde ahilik denilen ayrı bir teşkilât teşekkül etmiştir. Tabii o dönemde Anadolu'daki sosyal, kültürel, siyasî, ticarî, sinâî ve hatta askerî ortam ve şartlarda Ahi teşkilâtının kurulmasında etken

---

(4) Bayram, a.g.e., s. 81.

olmuştur. Bu ortam ve şartlar Ahiliğin teşekkül edip belli bir istikamette gelişme göstermesine de sebep olmuştur." (5)

Buraya kadar verilen bilgilere göre fütüvvet anlayışı ve hareketi Anadolu'ya Abbasilerden geçmiştir. Fakat sosyo-kültürel bir olay olarak her müessese ve anlayış her toplumda, her coğrafyada biraz daha değişik bir karakter ve yorum kazanmaktadır. Temelde bu insan topluluklarının kültür farklılıklarını oluşturur. Ortaçağdaki şövalyelik buna bir misal teşkil edebilir. Buradan hareketle iddia edebiliriz ki, Anadolu fütüvvet hareketi ve ahilik, Arap-İslam fütüvvetinin tıpatıp benzer bir taklidi ve uzantısı değildir. Ayrıca genel görünüm dahilinde Türk tarihi henüz temeline oturtulabilmiş değildir. Şüphesiz Türk tarihinin temeli, Orta Asya hayatı ve temeline dayanır. O zamanlarda da Türk toplumu devletler kurmuş ve birçok müesseseler meydana getirmiştir. O döneme ait yazılı kaynakların çok kıt olması ise bir dezavantaj olarak karşımıza çıkmakta ve bizi bazı bilgilerden mahrum bırakmaktadır. Bu yüzden ki, Türk fütüvvet ve Ahilik kurumunun İslam öncesi geçmişten aldığı muhtemel unsur ve özellikleri izaha muhtac görünmektedir. Fütüvvetin kaynağı olan iyilik, yiğitlik, civanmertlik gibi öğeler genelde köklü milletlerin karakterlerinde mevcuttur ve bize göre de alplik ve alperenlik de Türk milletinin İslamdan önceki hayatında da mevcut olan en güzel hasletlerinden birisidir. Zaten fütüvvet hareketi bu milletin karakterine uygun olmasaydı bu mevkiye kavuşamaz ve toplumda yer edinemezdi. Alplik, Türk Milleti İslamla şereflendikten sonra daha ulvî gayelere yönelmiş ve gazilik anlayışı ile yeni bir şekil almıştır.

---

(5) Bayram, a.g.e., s. 30.

Ahiliğin kaynağı ve fütüvve hareketıyla alakası yönünde bu konuda yoğun çalışmalar yapmış ilim adamları arasında farklı görüşler vardır. Bunlar anahatlarıyla şöyledir:

Bunlardan birisi ahiliğin tüzükleri bakımından fütüvvetcilikle bazı benzerlikler göstermesine rağmen Türk yiğitliği, yardımseverliği ve konukseverliğinin bir ürünü olduğunu savunur. (6)

Farklı bir görüşte şöyledir: "Futuvva bir zamanlar yaşadığı hiçbir yerde tam mânâsıyla sönmemiştir. O, yalnız esnaflıkla birleşmek ve bu suretle loncalarını nizâm prensibi haline gelmek suretiyle başka şekiller almıştır. Futuvvanın Türkiye'de ve hasseten Selçuklu Anadolu'sunda şehirlerin zenaat erbabı arasında, zahiren teşkilâtında futuvva mümessilinin Ahi kelimesiyle adlandırılmasında tebarüz eden alakabahş bir hususî şekil alması vakiasına bağlıdır. Bundan dolayı Anadolu'nun bu kendine mahsus futuvva şeklini Ahilik tesniye ediyoruz". (7)

Bu konuda çalışmalar yapmış olan Cloude Cahen'de şu görüşü savunur: "Küçük Asya'da ve ona bağlı bölgelerde, belli bir zamandan itibaren fityan veya fütüvvet ve Ahi teşkilâtları aynı teşkilâtlardır. Bir taraftan Ahi adının öteki İslâm ülkelerinde bulunmayışı diğer taraftan Halife en Nâsır'dan öncede ahilerin var oluşu, o devirde bunların Küçük Asya'nın dışında bulunuşu ve fütüvvet ile ilişkili olmadıkları dikkat çekiyor. Öyleyse, bir

---

(6) Çağatay, a.g.e., s. 1.

(7) Franz Taeschner, İslâm Ortaçağında Futuvva Teşkilâtı İktisat Fak. Mec., c.XV, s. 17.

yandan fütüvvetden ayrı olarak Ahilerin kaynağı meselesi, öte yandan bunların Küçük Asya topraklarında buluşup gelişmesi meselesi vardır." (8)

Bu konudaki çalışmaların en sonuncularından birine sahip olan Mikail Bayram'ında bu konuda bazı tesbitleri vardır. Ahiliğin kurucusu Ahi Evren'in çocukluğu ve ilk tahsil devresi asli memleketi olan Azerbaycan'da geçmiştir. Fakat gençliğinde Horasan ve Maverâünnehir'de bulunmuş ve burada bulunan Eş'arı kelâmcı Fahr-i Râzî'den (606/1209) ders almıştır. Bayram, Ahi Evren'in (H. 601-M. 1204) yıllarında Bağdad'a geldiğini ve burada Şeyh Evhâdü'd-Dîn ile tanıştığını belirtir. Ona bağlılığı ömür boyunca sürer ve o vesileyle de Halife en Nâsır li Dinillah'ın kurduğu fütüvvet teşkilâtına girer. Daha sonra diplomat olarak Mecdü'd-Dîn İshâk geri dönüşte birçok meşâyih ve bilginleri de beraberinde Anadolu'ya getirmiştir. İşte bu kafilenin arasında Şeyh Nasîrü'd-Din Mahmud'da vardır. (9)

Bu açıklamalardan da anlaşıldığına göre fütüvve hareketi Türk milletinin aslî karakterine çok uygun bir yapıda bulunduğu için, Ahi Evren vasıtasıyla Anadolu'da kendisine iyi bir yer edinmiş ve meslek teşkilâtı şeklinde vücut bulmuştur. Dolayısıyla bu iki teşkilâtın birbirine yakınlığını sadece tüzük benzerliği veya yakınlığı olarak kabul etmek oldukça yanlış olacaktır. Tabii bu arada Orta Asya'dan almış olabileceği muhtemel unsurları da göz önünde tutmanın faydalı olacağı inancındayız. Meseleyi tek boyutlu bir görüntüye sokmakta çok sakıncalı olacaktır. Çünkü "sosyal yapıları, birlik ve kurumlardan, birlik ve kurumları da sosyal yapılardan ayırarak ele almak mümkün değildir. Çünkü, her sosyal yapı bu yapıyı meydana getiren sosyal

---

(8) Cahen Claude, İlk Ahiler Hakkında, çev. Doç. Mürsel Öztürk, c. L., Ankara 1986, s. 591, Belleten Ankara

(9) Bayram, a.g.e., s. 80-81.

müesseselerin, insan ilintilerinin ve bunların karşılıklı münasebetlerinden doğan sosyal değerlerin birbirlerini karşılıklı olarak etkiledikleri bir bütündür." (10)

XI.yüzyılda Anadolu'ya gelen göçebe Türk boyları yavaş yavaş şehirlere yerleştirilmekte ve böylece şehirlerin Türkleşme ve İslamlaşma gayesi de yerine getirilmeye çalışılmaktaydı. Bu arada bu insanların birer iş ve sanat sahibi olmalarının sağlanması, onların yerleşik hayata geçebilmeleri için zaruri bulunmaktaydı. Bu ihtiyaçtan dolayı da Ahi teşkilâtı kurulmuş ve göçebe Türkmenlerin bir iş ve meslek sahibi olarak şehir hayatına geçişleri ve çevreye uyum sağlamaları gerçekleştirilmeye çalışılmıştı. Buhara, Taşkent, Semerkand yüksek kültür ve medeniyet ocakları idi. Anadolu'ya göç eden topluluk içinde zaten çok sayıda meslek erbabı da vardı. Bu noktada Dr. Sebahattin Güllü'nün Ahi Birlikleri adlı eserinde üretim açısından Osmanlı Toplumunu sınıflandırması konuya değişik bir bakış açısı getirdiğinden bahsetmek istiyoruz.

Osmanlı toplumu için üç ana üretim tipi mevcuttur:

- a) Osmanlı toplumunun "kendine özgü" bir yapısı olduğu görüşü;
- b) Osmanlı toplumunun "fedoal" bir yapısı olduğu görüşü;
- c) Osmanlı toplumunun "Asya Tipi Üretim Tarzı" modeline uygun bir yapısı olduğu görüşü;

Butün bu görüşlerde tarım dışı üretim ilişkilerinin ihmal edildiği görülmektedir. Selçuklu ve Osmanlı toplumlarında tarım dışı üretim kesimini

---

(10) Sabahattin Güllülü, Ahi Birlikleri, İstanbul, 1977, s. 14.

meydana getiren esnaf ve sanatkar zümresinin içinde teşkilâtlandığı birliğin genel adı "Ahilik"tir. (11)

Ahilik gerçek manasıyla İslamiyetin ortaya çıktığı çağlardaki toplum yapısına Roma ve Bizans toplumlarına bir taraftan da Orta Asya Türk toplumu gibi üç kaynaktan gelen etkilerin Anadolu insanı tarafından Selçuklu ve Osmanlı devirlerindeki Anadolu toplumunun sosyo-ekonomik şartları içinde yoğrulması ve biçimlendirilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da VI.yy'dan XIII.yy'a kadar bir dönemi kapsamaktadır.

Bu bilgilere göre Ahi ve Fütüvvet teşkilâtları arasındaki yapı münasebetleri, benzerlikleri ve farklılıkları üzerinde durmak gerektiğini düşünmekteyiz.

Yukarıda da belirtmiş olduğumuz üzere Ahilik kaynağı çeşitli unsurlar olmasına rağmen Anadolu Türk toplumuna has bir müessesedir. Fütüvvet daha çok şahsi erdemlere ve askeri niteliklere önem verdiği halde Ahilik, hem esnaf birliği dayanışması hem de askeri güçlere yardımcı bir müessese olarak vazife eda etmişlerdir. (12) Fütüvvet teşkilâtı, kavî, seyfi ve şurubî olarak üçe ayrılır. Kavî gurub ilim erbabını, seyfi grub kılıç kuşananlara, şurubî ise ilk iki gruba girmeyen diğerlerini temsil eder. Ahilikte ise meslek dallarına göre bir teşkilâatlanma vardır. Demirci, debbağ v.b. gibi meslek grublarının ayrı ayrı birlikleri vardı. Her meslek kendileri için bir pîr tanımışlar ve sanatlarının ondan sürüp geldiği bir sanat pîri, zinciri kabul ettiler. Ahilerin kendilerine has eğitimi, san'at ve hayata ait kuralları vardı. Ahiliğin en mühim özelliğinden birisi de "misafirperverlik"leri idi. İbn-i Batuta'nın verdiği malumatlarda Kırım'a

---

(11) Sabahattin Güllülü, Ahi Birlikleri, İstanbul, 1977, s. 11.

(12) Yusuf Ekinci, Ahilik ve Meslek Eğitimi, M.E.B., İstanbul 1990, s. 19.

kadar yayılmış olan Ahiler köylerde bile bulunan misafir evleri ile her gelen ziyaretçiye ikramda bulunmayı bir vazife ve zevk saymışlardı.

Şüphesiz ki, bu konular çok daha geniş açıklamalar gerektiren çalışmaların sahasıdır. Biz burada konumuzu fazla dağıtmadan çalışmamızın esas mevzuu olan Ahi şecerenâmeleri ile fütüvvetnâmelerin genel yapılarından da bahsetmek istiyoruz.

c) Fütüvvetnâmeler

Fütüvvet ehlinin uymaları gereken usul ve kaideleri ihtiva eden eserlere "fütüvvetnâme denilmiştir. Fütüvvetnâmeler aslında çok eski çağlardan başlayarak faziletli ve âlim şahsiyetlerin toplum düzenini ve güvenini sağlamak için verilen öğütlerin formülleştirilmiş şeklidir." Fütüvvetnâmeler konusunda bugüne kadar ciddi çalışmalar yapılmıştır. Bu eserlerden en derli basım Suhraverdî fütüvvetnâmesidir. Böylece yüzyılların tecrübe ve süzgecinden geçe geçe olgun ve ahlaklı kişilik kuralları halinde formülleştirilen bu fütüvvetnâmeler, XIII. yy. başlayarak teşkilâtlanmış başka topluluklar tarafından yönetmelik veya tüzük olarak kullanılmaya başlanmıştır. Fütüvvetnâmelerin amacı da, topluma iyi yurttaş, ahlaklı kişi yetiştirmek olduğundan aynı doğrultudaki kurumların, fütüvvetnâmelerin ana ilkelerini alıp, kendi yapı özelliklerine ait kuralları da ekleyerek yeni tipte tüzük yada yönetmelikler meydana getirmişlerdir" (Ahî şecereleri gibi). Ahi şecerenâmeleri Suhraverdî'den sonra yazılan fütüvvetnâmelerden de faydalanılmak suretiyle meydana getirilmiştir.

Bu şecereler, genelde meslek dallarına göre teşkilâtlanmış olan ahi birliklerine göre şekil almış olmasına mukabil, fütüvvetnâmelerde geçen fütüvvet kurallarını da ihtiva etmektedir. Bu da yukarıdaki görüşü destekler mahiyettedir. Arapça ve Farsça bir çok fütüvvetnâme bulunduğu gibi Türkçe

fütüvvetnâmelerde vardır. Çobanođlu fütüvvetnâmesi Anadolu'da yazılmış en eski fütüvvetnâme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fütüvvetnâmeler, fütüvvet teşkilâtının anayasası hükmündedir. Ortak özellikleri nefesine hakim olma, cömertlik, misafirperverlik, hile etmemek, yalan söylememek, zülme karşı koymak, haksızlığa karşı gelmek, kimsenin aleyhinde konuşmamak gibi ahlakî ve ideal konulardır.

I. BÖLÜM

1. Ahi Şecerenâmeleri:

Bu çalışma Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü'ne bağlı Müze Müdürlüğü'nde bulunan sekiz adet şecerenâmeden altısının incelenmesine dayanmaktadır. Diğer üç şecerenâmenin fotokopilerinin iyi çıkarmaması, yıpranmışlık ve eksiklikleri dolayısıyla transkribesi yapılamadığından incelenememiştir. Bu belgelerin fotokopisini almak da kolay olmamıştır. Yerinde inceleme imkânı da verilmediğinden fotokopi alma yoluna gidilmiştir. Fakat fotokopileri de maalesef iyi çıkmadığından çalışmalarda bazı güçlükler olmuştur.

Belgenin ikisi yine yırtık ve eksik olduğundan dolayı tarihi ve müellifi tesbit edilemedi. Zaten bu belgelerde diğerlerinden pek farklı bir mahiyette değiller. Bu belgelerden sıralamaya koyup numara verdiğimiz belgelerden 2 nolu olanı, "Tahrîren fi şehr-i şabani'l-muazzam li sene seba ve mie ve elf" (H.1106-M.1598) tarihlidir. Müellifi ve kimin adına yazıldığı belli değildir. Bu belgelerden incelemeye çalışmaya değer olanlardan en önemlisi ve kayda değer olanı Ahî Sinan şecerenâmesidir. Fakat biz burada bu belgelerdeki bazı genel bilgileri sathî bir düzeyde vereceğiz. Asıl teferrüatlı incelememiz ikinci bölümde olacaktır. (13)

Bu belgeler zaman zaman değerli ilim adamlarımız tarafından incelenmiş ve kaynak olarakta kullanılmıştır. İlk olarak Cevat Hakkı Tarım Kırşehir Tarihini konu alan eserleri için bu belgeleri incelemiş ve

---

(13) Bu seçere-nâmelerin ilk sahifeleri için bkz.: Levha I-V.

faydalanmıştır. Ahî Sinan Şecerenâmesi ve icazetnâmesi hakkında bilgi vermiştir.

Ahi Şecerenâmeleri ahîlik ve fütüvvet konularında oldukça önemli tarihî bilgiler ihtiva etmektedir.

Giriş bölümünden sonra şecereleler genel yapıları itibarı ile farklı bir sıra takip etmekle beraber Ahi Evran hakkındaki menkıbeler belgelerde genelde birbirinin aynıdır. Menkıbe bölümü bu belgelerin en çok yer tutan bölümleridir. Aşağıda bu şecerenâmelerde geçen bazı genel bilgileri kısa şekilde özetleyeceğiz.

2. Ahi Menkıbeleri

a) Ölü Köpek Menkıbesi:

Hazret-i Resul, Ahi Evren ve bazı ashab birgün mescide giderken bir köpek leşine uğrarlar. Bazı ashablar yüz döndürüp geçerler fakat Ahi Evren geri dönüp gelir. Köpeğin derisini debbağlar. Bu deriyi temiz bir sofraya yapıp bunu Hazret-i Muhammed'in önüne serer. Peygamber bunu görünce Ahi Evren'e sen Abbas-ı Ekber'sin der. Yine "debbağların pîri ve otuz iki esnafın ser çeşmesi olası" der. Bundan sonra Cebrail, Hz.Peygamber'e gelir ve der ki: "Allah-u 'azîmü's-şân sana selâm itdi, buyurdu ki, Hazret-i Ali'ye zülfikâr, Hazret-i Hamza'ya pehlivanlık, Hazret-i Abbas'ı Ekber'e evranlık virdim". Bundan sonra ana Ahi Evren didiler. Belgelerde bu menkıbe aşağı-yukarı bir şekilde verilmektedir.

Kaynaklarda verilen bilgilere göre ise, Hazret-i Muhammed bir gün sabah namazı vaktinde mescide gitmek için ashabıyla beraber yürürlerken yolda bir köpek leşi görürler. Diğerlerinin yüz döndürüp geçmesine rağmen Hazret-i Peygamber leşi göstererek; leşin kötü koktuğunu fakat en azından

köpeğin dişlerinin güzel olduğunu söyleyerek, insanların herşeyde bir güzellik bulabileceklerini göstermek istemiştir. Yukarıdaki menkıbe de bu olaydan uyarlamalarla meydana gelmiştir. Aslı ise bizim verdiğimiz şekildedir. Yalnız anlattığımız bu olay değişik kimseler için de anlatılmaktadır. Meselâ Suhreverdi için de böyle bir hikaye anlatılmaktadır. Belgede verilen şekliyle zaman ve tarih açısından gerçekliği bulunmamaktadır.

b) Bedir Menkıbesi

Belgelere göre bu menkıbe de şöyle gelişmektedir. Hazret-i Peygamber ashaba haber gönderir. Bedir savaşı için toplanılmasını emreder. Hz. Abbas gelir ve 'alemi şerfi kendi yerine daha kuvvetli olan oğlu Şeyh Mahmud'a verilmesini ve savaşa onun gönderilmesini ister. Alem-i Şerif Şeyh Mahmud'un eline verilir. Otuzüçbin sahabe el kaldırıp dua ederler. Onlarla beraber dört büyük melek ile beraber yetmişbin melaikeler de dua ederler. Daha sonra gazaya gidilir. Gazadan zafer ve ganimetle dönülür. Şeyh Mahmud Ahi Evren kendi hissesini Hz. Peygamberin önüne koyar ve bunları fukaraya dağıtmasını ister. Daha sonra Hz. Peygamber Hz. Ali'ye Şeyh Mahmud'un nasıl cenk ettiğini sorar. O da Şeyh Mahmud'un bir evran gibi cenk ettiğini söyler. Onun için ona Ahi Evren Şeyh Mahmud derler. Ve orada Hz. Peygamber; Her peygamberden birer yadigâr kaldığını, Hz. Adem'in de dabbâğat idüb elbise yaptığını, onun bin yıl yaşadığını, her sene bir san'at çıkardığını ve böylece bin bir san'at olduğunu söyler. Böylece dabbâğlık Ahi Evren Şeyh Mahmud'a peygamber tarafından bağışlanır. Bu bağıştan sonra diğer ashâb da Ahi Evren'e birer yadigâr verirler. Hz. Ali'de kızı Zeyneb'i Ahi Evren'e helallığa verir. üç gün üç gece düğün edilir. Bu düğünde otuz üç koyun, otuz üç keçi ve otuz üç sığır kesilir. Kesilen bu hayvanların derileri Ahi Evren tarafından dabbâğlanıp Hz. Muhammed'in yanına getirilir. Hz. Resul de ona üstadlık verir. Bundan sonra san'at sahibi olanlar Ahi Evren'den el öpüp icâzet alırlar.

Bundan böylede el öpüp icâzet almayanlar sünneti terk etmiş olurlar. Bu menkıbe isminden anlaşılacağı üzere Bedir Savaşı ve sonuçlarından uyarlanarak meydana getirilmiştir. Bu menkıbenin de doğru olması ilmî gerçeklere göre kesinlikle mümkün değildir.

c) Mir'ac Menkıbesi:

Bu menkıbelerden başka bir de mir'ac menkıbesi vardır ki, oda şöyle gelişmektedir:

Hz. Peygamber, Hz. Cebrail ile beraber Allah'u Teala'nın huzuruna gelirler. Burada namazın beş vakte indirilmesi gerçekleşir. Daha sonra Hz. Resul'e cennet gösterilir. Cennette bir yeşil sanduka vardır. Cebrail tarafından o sanduka açılır ve içinden bir fütüvvet hırkası, bir imame ve bir kemer-i şerif çıkarılır. Cebrail aleyhisselam hırkayı Hz. Peygamberin sırtına giydirir. Başka bir belgede bu hırka Hz. Ali'ye de giydirilir. İmame-i şerîfi re'sine ve kemer-i şerîfi de beline bağlar. Hz. Peygamber Mekke'ye döndükten sonra Cebrail aleyhisselâm gelir. Ve Hz. Ali'ye arslanlık, Hz. Hamza'ya pehlivanlık ve Hz. Abbas-ı Ekber'e Ahi Evrenlik virildiğini söyler. Böylece Hz. Peygamber de Hz. Ali'ye arslanlık hil'atını, Hz. Hamza'ya pehlivanlık hil'atını ve Hz. Abbas'a da pirânlık hil'atını giydirir. Bu menkıbede Hazret-i Peygamberin mîr'aca çıkması mucizesinden esinlenerek meydana getirilmiştir.

Diğer bir menkıbevî bilgide verilen silsilelerde de görülmektedir. Bunlardan birisi Hz. Adem'den Abdülmuttalib'e ondan iki oğlu Abdullah ve Abbas'a ondan da onun oğlu Ahi Evran'a getirilen silsiledir. Ahi Evran'dan da Şeyh Musa hazretlerine kadar bir silsile getirilmiştir. Bu silsileler 2. Bölümde teferrüatlı bir şekilde işlenecektir.

Ahi Evran'ın Kırşehir'i'ne gelip yerleşmesiyle ilgili olan bir menkıbe daha vardır ki oda şöyle gelişmektedir.

"... Rum ve Rum ili sultanı Ahi Evran mübarek kadem içre bastılar. Bir yirde karar itmedi. Varub Kırşehir'i'ne geldiler. Andan kârhane bina itdi. Ve anda karar itdiler. Lakin çok vilayetlere zahir oldu. Ayânı ekâbiri geldiler. Bizim bir havfumuz da ejderha peydah oldu. Anın şerrinden bizi halâs iyle derler ve ejderhayı ana gösterirler. Dua itdi. Yüzünü sürerek ol ejderha ayağına düştü. Ahi Evran hazret boğazına bir zincir takdı. Tahtının altına bağladı. Hamdü senâ iyledi. Nâs böyle göricek cümlesi muttalî oldu. Ömrü şerifî doksan üç yaşında dâr-ı bekâya teşrif buyurdular..."

3. Silsileler: Şecereler

İnsanlar kendilerini önemli kişilerden göstermek için soylarını peygambere veye yakınına dayamak ihtiyacı hissederler. Bu belgelerde de bu gaye ile bazı silsileler verilmektedir. Bu silsilelerin doğruluğu veya yanlışlığını şimdilik bir tarafa bırakıp belgelerde geçen şekilde vereceğiz. Bu silsilelerin teferrüatlı bir incelemesi ikinci bölümde mevcuttur. İki belgede aynı şekilde Hz. Adem'den Hz. İsmail'e kadar getirilen silsilelerde bazen farklı isimlerde ortaya çıkmasına rağmen genelde benzerlik göstermektedir.

"Ahi Evran'dan Ahi Evliya oldu. Andan Ahi Melik oldu. Andan Ahi Beşir oldu. Andan Ahi Es'ad oldu. Andan Ahi ... oldu. Andan İmam Cafer oldu. Andan Sadık oldu. Andan Ahi Turan oldu. Andan İlyas oldu. Andan Ahi oldu. Andan Ahi Şeyh Kemâl oldu. Andan Ahi Şeyh Muhammed oldu. Andan Ahi Şeyh Mahsûd oldu. Andan Ahi Şeyh Nasûh oldu. Andan Ahi Şeyh Ayvan oldu. Andan Ahi Şeyh Musa'nın dört oğlu oldu. Biri Ahi Abbâs, biri Şeyh Mustafa, biri Şeyh Evliya'dan Şeyh Hüseyin, andan Şeyh Muhammed, andan Kasım, andan Şeyh Nasûh, andan Şeyh Musa, andan Şeyh İbrahim andan Şeyh

Hüseyin andan Şeyh Muhammed andan Şeyh Mustafa andan Şeyh İbrahim andan Şeyh Cafer andan Şeyh Evliya andan Şeyh Musa andan Şeyh Ahmet andan karındaş Şeyh Hüseyin andan Şeyh Ömer andan Şeyh İsmail Efendiođlu salih-i ahret sahib Hasan ve Seza ve emmekreme sezaullahdan Şeyh Musa Hazretleri kadem basub gitti."

Bir şecerede çalışmanın sonunda transkribe metinini göreceğiniz beş nolu belgede bulunmaktadır:

Üç nolu belgede bir de Seyyid Abdülkadir Ceylânî'ye atfen bir silsile vardır ki oda şöyledir:

"Seyyid Abdülkâdir Ceylânî İbn-i Seyyid Sâlih İbn-i Seyyid Abdullah İbn-i Seyyid Musa ibn-i Seyyid Abdullah İbn-i Seyyid Yahya El-Zâhid İbn-i Seyyid Muhammed İbn-i Seyyid Davud İbn-i Seyyid Musa İbn-i Seyyid Abdullah İbn-i Seyyid Abdullah el Cudiyyî İbn-i Seyyid Hasan el Müsennâ İbn-i Seyyid İmam Ali ibn-i amucâi'n-nebiyyi 'aleyhisselâm ve İbn-i Fatimatü'z-Zehrâ binti Muhammed'ü'l-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem."

4. Ahi Töre ve Kuralları

a) Ahi Ocağına Şakird Kabulü ve Mezun Etme ile İlgili Tören ve Hususlar

Ahi Evran ocağında ermek isteyen önce şunları yapmak zorundadır. Kur'an'ın yanına varmalıdır. Sağ elinde tuz ve sol elinde su olmalıdır. Bu tuzlu su töreni Burgazî ve Radavî'nin fütüvvetnâmelerinde de yer almaktadır. Onlara da "Tuĥfat-al-Vasâyâ"dan geçmiştir. Herşeyden önce herkes talebe ve çırak kabul edemez. Şecere de yazılı olan mânâları bilmeyenler şakird (öğrenci) öğretemezler. Selâmla beraber berekâtı halil temenni etmelidir. Daha sonra bazı ayetleri okumalıdır. Bittikten sonra şakird teraziyi sol koltuğuna alıp

ihtiyarların elini öper. Onun arkasından habbazan ekmekçi şakirdlerini getirir. Onlara gömlek giydirilir. Hutbesi okunur. Hamamcı şakirdine bir don bir peştemal giydirilir, kasab şakirdi olanın eline bir masad ve bir bıçak verilmelidir, aşçı şakirdinin eline bir kevgir ve bir kepçe verilmelidir. Terzi şakirdi ise sofraya ve endâz getirmelidir. Eğer berber şakirdi ise usturayı ve taşı eline almalıdır. Bunlar daha sonra hadîd hutbesini okurlar: "Ve enzelnel hadîde fîhî be'sun şedîdün ve menâfi'u lile'n-nâs" (Kur'an, Hadîd, 25)

(14) Bunlar edeb' ilmini öğrenmeli, kableden yüz döndürmemeli, sünnete ve farza riayet etmeli ki, bunlar, şedd kuşatmaları için en önemli şartlardandır.

Üstad şakirdine şu beş şeyi öncelikle öğretmeli ve herşeyden önce onun nefsi terbiyesine ehemmiyet vererek onun nefsinden emin olmalıdır.

- 1- Evvelen miftahı eline verip, dükkanı açıp çekip çevirmesini öğretmelidir,
- 2- Sakîlikdir. Seccadeyi yerine salıp ria'yet etmektir,
- 3- Sahîlikdir,
- 4- Edeble el kavuşdurub öylece beklemek,
- 5- Bunlardan sonra üçgün açlık çekmek ve yedi gün dikilip durmaktır. Daha sonra yine kırk gün açlık ve yalincukluk çekmektir.

---

(14) Kur'an, Hadîd, 25.

Böylece binbir gün hıtamında üstad şakirdinden razı olur ise icâzet verilir ve şedd bağlanır. (15) O güne yevm-i rasad denir. Üstada hizmet etmek demek, erenler meydanında süpürge çalmak demektir. İcazet verildikten sonra Üstad olan üç nefes verir. Cümle ve on nefes vire. Badehu mevlası dahi üç nefes vire. Ve üçü hakîkatdandır. Üçü şeri'at, üçü tarîkat, üçü ma'rifetdir. Ve üçü hakîkatdandır. Ma'rifet hükmündür. Tarîkat gayrî haldir. Şeri'at nizâm içindir. "Dinin şeri'at kısmı cevizin ham ve yeşil olan kabuğuna, tarîkat kısmı sert olan iç kabuğuna, hakîkat kısmı yenilecek olan içine, ma'rifet kısmı ise cevizin aslına ve mahiyetine benzer." (16)

Tarîkat içinde üç şart vardır ki, üstadlar ona üç nefes dirler. İlk nefes şeri'at emrinde, şehadet kelimesine işarettir. İkinci nefes tarîkatde şehadettir. Üçüncü nefes, hakikatde ayağının ibadetde olmasıdır.

Daha sonra sağ ve sol yol karındaşı tutulur. Bu usül Seyyid Hüseyin b. İsa ve Alaeddîn Radavî fütüvvetnâmelerinde de geçmekte ve bir Bektaşî törenindeki yöntemi de andırmaktadır. (17)

Yalnız şu kişilere şedd bağlanmaz:

- 1- Şarab içene,
- 2- Zina edene,
- 3- Gammazlık edene,

---

(15) Abdülbâki, Gölpinarlı, İslâm ve Türk İllerinde Fütüvvet teşkilâtı, İktisat Fakültesi Mecmuası c. XV, İstanbul 1949-1950, s. 46.

(16) Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, M.E.B., İstanbul 1983. c.3, "Şeri'at maddesi,"

(17) Çağatay, a.g.e., s. 37.

- 4- Münafıklık edene,
- 5- Mütekebbirlik edene,
- 6- Hasudluk edene,
- 7- Müslümanlara buğuz edene,
- 8- Gözü ile nâmahrem avretine şehvetle bakana,
- 9- Bir kimsenin ayıbını yüzüne vurana,
- 10- Birde kafirlere şedd yoktur. "Mahfil içinde kafirleri oturtmak yoktur.

Müslüman çocuğu kafir elini öpmek yoktur. Ahinin sofrası meydanda olmalıdır. Birde iki san'at bir yerde olmaz. Olursa iyi olmaz.

b) Kervanlardan Hammadde Alımı ile Alakalı Hususlar

Tüccarlar gelince ocaklı esnafı lüzumlu olan malları zaviye kapısına indirilir. Ahi Baba, kethüdâ, yiğitbaşı ve tekyenişîn tüccarla pazarlık ederler ve malı teslim alırlar. Bu mallar belirlenmiş esaslara göre yiğitler tarafından ocaklı esnafa dağıtılır. Buna taksîmi guremâ" denir. Eğer bir usta izin almadan bu mallardan almaya kalkarsa tonları çıkarılıp ocaktan uzaklaştırılır ve tarîkata göre onlara tecdîd-i iman ve tecdîd-i nikâh gerekir. Ve onlar zalimdir. Birde sair diyardan gelen bazı üstadların bu malları ziyade paha ile aldıkları işitiliyormuş. Bu kesinlikle yasaktır. Ve onlar hakkında şeri'at hükümleri uygulanır. Ahiler böylelikle üretici ve tüketici ilişkisini düzenleyerek piyasayı kontrolleri altına almayı başarmışlardır. Dağıtım işi bittikten sonra loncada tekyenişîn gülbeng-i Muhammedî çeker ki ve selâmetle dağılırlar. Bu dağıtıma göre büyükten küçüğe bir ahi ocağında görevlileri ünvanlarını yukarıdan aşağıya şöyle sıralayabiliriz. (Taleb-i Arz)

c) Bazı Ahi Ünvanları:

- 1- Ahi Baba
- 2- Fekke
- 3- Kethüdâ
- 4- Yiğit Başı
- 5- Tekyenişin âzizler
- 6- Alemdarân
- 7- Sancakdarân
- 8- Yiğitler
- 9- Baş Sayıcı
- 10- Küçük Sayıcı
- 11- Aşçı
- 12- Çırakdâr
- 13- Tekyenişin Hizmetkârı
- 14- Süpendi Kethüdası
- 15- Kârhaneler önünü pâk idici
- 16- Karakollukcu
- 17- Bundan sonra yıllara göre ustazâdeler, ustakârlar ve kalfalar gelir.

Mühim bir mesele zuhur ederse önce Ahi Baba ve kethüdâ, ve yiğitbaşı ya fekke yahut tekyenişin olan azîzler halledemezlerse kadı efendiye gidilir. Ama önce bunların görmeleri lazımdır. Lüzumsuz yere kadıya gidilmez. Gidenler cezalandırılır.

d) Bazı Suçlar ve Cezaları

Otuz yıllık ve yirmi yıllık ustakârlar dahi Ahi baba va fekke ve kethüdâ ve yiğitbaşı, bestegân ve alemderân, sancakdarân ve tekyenişîn azîzlere karşı gelip, sözlerine müdahale ederlerse ocakdan uzaklaştırılır. Cedlerin lâneti onun üzerine olur.

Onbeş yıllık kalfa serkeşlik edecek olursa doksan dokuz değenek (ta'zîr-i hakîkat) vurulup, binbir akçe cerime alınır ve ocakdan uzaklaştırılır. Bir müddet sonra da suçu avf edilir. Üç nolu belgede ise tekrar şakirdliğe verilir diye geçmektedir.

On yıllık kalfa serkeşlik ederse ta'zîr olunur. Daha sonra zaviye kapısına kurban kesip asarsa üç günden sonra suçu avf olunur.

Hz. Muhammed'in mu'cizâtına, kerâmetine ve Sultan Ahi Evran Şeyh Mahmud'un dabbağlık sanatını inkar edenler murdar ve ahmaktır.

Fütüvveti töhmet edenlere ve tarîke râzîm diyene fütüvvet mucibince doksan dokuz değenek vurulur ve tarîkat cerimesi alınır. Daha sonra erenler huzurunda suçumu avf ediniz derse affedilir ve üç post aşığı oturtulur.

Üstadlar fukaraya serkeşlik edecek olursa üçbin üçyüz doksan dokuz akçe beğlik cerimesi verirler.

Şecere-i şerifte Ahi sözü pîr sözüdür. Ahi sözüne itimad etmeyenlerin üzerlerine pîrlerin laneti olsun ve hakk din erenlerinden uzak olsunlar.

Bir esnaf beyninde pîrin tarîkinden ve fütüvvetinden haric hareketi vaki olur ise dükkanını feth idüp badehu üç mütemerrid olur ise ma'rifet-i şer'i ile te'dip ve tarîkât virdirmeği sa'i ihtimâm edilmelidir.

e) Belgelerdeki Fütüvvet, Tasavvuf ve Dinî Hususlar

Elimizdeki belgelerde Ahi ocağının mensup olduğu tarikât ve meslek büyükleri ile ilgili önemli hususlar bulunmaktadır. Bunlar genel hatları ile şöyledir.

Şeri'at cennetde bir ağaçtır. Tarikât dallarıdır. Marifet yaprağıdır. Hakikat yemişidir. Şeri'at kelime-i tayyibedir. Tarikât mü'min kıblesidir. Delilidir. Hakikat kelâm-ı kadimine inanmaktır.

Peştemal didiği üç düğümdür. Üç nesneye işaretler. Sual ettiler ki: Evvelki düğümü beyan: Allah-u azimü's-şânın birliğine işaretler. İkinci düğüm Cibril-i emine işaret üçüncü düğüm Sultan-ı Enbiya'ya işaretler. Dört mezhebe ve dört peygambere işaretler.

Çoğu enbiya ve peygamberler kendi el emeği ile geçinirdi. El işçiliği tasarruf ahlakı içerisinde olan insanı "vasat ve itidal" ölçüsüne en fazla yaklaştırır ve bu yüzden övülen geçinme tarzı olarak belirlenmiştir. (18) Fütüvvet 'ala ve şerîf nesnedir ki ve katî 'ala makamdır. Ve azîz ve fütüvvet ehli kadîmdir. Ve ezeli ve ebedîdir. Vasıl-ı imândır. Zira ki Allah san'atıdır. fütüvvet san'atıyla san'atlanan kişi Allah sıfatında olur ve Allah'a erişir. Ve fütüvvet bir ağaçtır ki, ol ağaç Allah sıfatıdır. Ve budakları enbiya sıfatlarıdır ve yemişi mü'minler sıfatıdır. Bes bu sıfatı sıfatlamaya illa saadet ve vefa ehli ve fütüvvet tonun giymeye ve illa kendinizi fena iden ve fütüvvet yolun yürümeye illa edeb ve haya ehli ve fütüvvet menziline ermeye illa kerem ve mürüvvet ehli bes makamı mürüvvet-i Allah'u te'ala 'azîz ve şerif kıldı.

---

(18) Ekinci, a.g.e., s. 45.

Ahi olanın eli ve gönlü açık olmalıdır. Bu nokta fütüvvetin en önemli konularındandır. Burgazî fütüvvetnâmesinde de bu konunun kuralları açık bir şekilde izlenmiştir. (19)

Hazret-i Ali'ye atfen akledilen Ahilik sehavettür ve sofrası meydanda ola. Sofrası olmassa bir kırattır" sözünde buna bir delil olarak gösterilmektedir.

Cibril-i emin cennetten bir tabak helva, götürdü. Üzerinde ekmek vardı. Helva pişirmekte fütüvvetin geleneklerindedir. Bu helva ekmek, hurma ve zeytinden yapılmaktadır.

Şeyh Seyyid Abdülkadir Geylani tarîk-i fütüvveti revnâk verdi ve ihyâ iyledi. Hicretin dörtüzbününde dünyaya geldi. Ve beşyüz altmış birde öldü.

Bunlardan anlaşıldığına göre Ahi Sinan şeceranâmesine göre 1471 tarihinde Ahiler Kadirî tarikâtına mensub idiler ve zikirlerini de buna göre tanzim etmişlerdi. Şimdide belgelerde geçen ve her meslek erbabının mesleklerinde gördükleri en büyük kılavuz veya pîrlerini vereceğiz.

f) Meslek Pîrleri

Meslek erbabları icrâ ettikleri meslekleri ilk önce kim uyguladı ise onu kendilerine pîr olarak kabul etmişlerdi. Belgelerde bunlar şu şekilde geçmektedir:

- 1- Hazret-i Adem: Çift sürer ve ekin ekerdi. Çiftçi.
- 2- Hz. Şit: Cullahlık ederdi.

---

(19) Gölpınarlı, a.g.c., s. 95.

- 3- Hz. İdris: Terzilik ederci.
- 4- Hz. Nuh: Gemicilik.
- 5- Hz. Davut: Demircilerin.
- 6- Dülgercilerin pîri Habîb-i Neccâr.
- 7- Hatiplerin pîri Hz. Muhammed.
- 8- Müezzinlerin pîri Bilâl-i Habeşî.
- 9- Hafızların pîri Ebu'l-Muhsîn bin Akîl
- 10- Dabbağların pîri Ahi Evrandır.
- 11- Berberlerin pîri Hazret-i Selman-ı Pak.
- 12- Cilacıların pîri Ebu Nasr Abdullah.
- 13- Çeşmeci, bağcıvân, mumcuyân pîri Abdullah İbn-i Mâlik.
- 14- Bazergânların pîri Abdullah ibn-i Amr.
- 15- Kılıççıyân ve çölmekçiyân pîri Abdülmecid.
- 16- Aşçıların pîri Muhammed ibn-i Neccârî.
- 17- Musafcıların pîri Kasım ibn-i Nasrullah.
- 18- Basmacıların pîri Şah-ı Peygamber. (Şammafidür).
- 19- Boyacıların pîri Hazret-i Musa.
- 20- Şekercilerin pîri Ömer'ül- Halid.
- 21- Nakışçıyân pîri Abdullah el Vasâtî.
- 22- Yapucuların pîri Halil İbrahim bin Kasım.
- 23- Külâhçıların ve gıcecilerin pîri Ebu's-Said ül-Lubadi.
- 24- Kavukcuların pîri İmam Yusuf ve İmam-ı Gazâli.

- 25- Çamurcuların pîri Ebu Zeyd Müslim.
- 26- Semercilerin pîri Ahi Yusuf .
- 27- Şatırlar pîri Habîb-i Tayyar.
- 28- Buçakçıların pîri Ebu'l-Feth Abdullah.
- 29- Yay ve ok ve sucayân pîri Ebu Muhammed Ömer İmrân.
- 30- Okçuların pîri Said İbn-i Vakkas
- 31- Lokmacıyân ve sucuyân pîri Tayfur.
- 32- Kahvecilerin pîri Hazret-i İmam Hasan Şeyh Şazlı.
- 33- Nalbandların pîri Ebu'l-Kasım.
- 34- Baytarların pîri Ebu'l-Leys
- 35- Halfacıların pîri Ömer Rifâiye.
- 36- Pabuccıyân, çizmecıyân, yemeniciyân pîri Mehmed ibn-i Ebu Ekber.
- 37- Terazi tartanların pîri Nasr ibn-i Mukayyid.
- 38- Hamamcıyân pîri Muhsin ibn-i Osman.
- 39- Dellakların pîri Ubeyd-i Mısrî.
- 40- Kuyumcuların pîri Nasr ibn-i Abdullah.
- 41- Dökümcıyân pîri Nasr ibn-i Abdullah.
- 42- Sabuncıyân pîri Abdurrahman Sefil-i Hindî.
- 43- Çadircıların pîri Nasr ibn-i Abdullah.
- 44- Gemicilerin pîri Hazret-i Nuh 'aleyhisselâm.
- 45- Hasırcıların pîri Muhammed bin Haris'e çıkar.
- 46- Çarkçıların pîri Abdulgaffar'a çıkar.

- 47- Şerbetçilerin pîri İmam Numan (Aliyye-i Şükrî'dir).
- 48- Mücellidân pîri Hz. Hamza.
- 49- Sarraciyân pîri Müfti Bağdadî Ebu'n-Nasr Haşim.
- 50- Beğlerin ve 'âdillerin pîri Hazret-i Ömerü'l-Faruk radiyallahu anh.
- 51- Silahşörlerin ve gazilerin pîri Hazret-i Ali.
- 52- Nâkıbların pîri Cabir Ensarî.
- 53- Yorgancılardan pîri Abdurrahman.
- 54- Attarların pîri Hüseyin Basrî.
- 55- Dellalların pîri Cabir bin Abdullah'a çıkar.
- 56- Evciyân pîri Cihangîr.
- 57- Değirmancıların pîri Ümrân bin Nâsır
- 58- Keçeçiyân pîri Ebu Said Lebbad.
- 59- Mutafciyân pîri Ebu Nusayr Abdullah.
- 60- Hallacıyân pîri Mansur-u Hallac.
- 61- Cerrahiyân pîri Cerrah Lokman.
- 62- Sucuların pîri Hazret-i Hamza.
- 63- Kemankeşlerin ve kavis ve lobud ve cirit atanların pîri Hazret-i Kâddar.
- 64- Kadılar pîri Mikdan Ali.
- 65- Taşçıların pîri Ebu'l-Kasım.
- 66- Kirişçilerin pîri Abdullah ibn-i Abbâs'dır.
- 67- Ebe kadın pîri Valide-i Nezine kadın Ümmü Mektum.
- 68- Gazzazların pîri Abdullah bin Cafer.

- 69- Çarraşyan pîri Nasr Hindî
- 70- Çıkırıkçılarının pîri Ebu El-Harrat.
- 71- Çanakçıların, çömlekçilerin ve bardakçıların pîri Abdülgaffar Fahrüddîn'e çıkar.
- 72- Kassabiyân pîri Hazret-i Kassabdır.
- 73- Gazilerin pîri Hasan Kıtâl Gazi.
- 74- Penbecilerin ve terazi tutanların pîri Avni bin Ömer.
- 75- Cambazların ve tacirlerin pîri Ebu Ubeyde.
- 76- Çavuşların pîri Ümran Bin Said.
- 77- Kalburcıyan pîri Kabl.
- 78- Sahnâfilerin pîri Abdullah.
- 79- Helvacıların pîri Ömer El-Faruk.
- 80- Çobanların ve devecilerin pîri Veysel Karanî.
- 81- Hamalların pîri Hallac-ı Mansur.
- 82- Avanların, bekarların ve bahçıvanların pîri Seyyah Ali.
- 83- Orakcıyân pîri İmam Muhammed Gazali.
- 84- İbrikciyân pîri Haddal.
- 85- Kahveciyân pîri Şeyh Şazlı.
- 86- Etmekciyan pîri Umran Bin Abbas.
- 87- Duzciyân pîri Cafer-i Sadık.
- 88- Saggâviyan pîri Süleyman Kuffî.

g) Metinlerde Geçen Ayetler

Bismillahirrahmanirrahim

1. Ayet: Yâ eyyühellezine amenu tûbû ilallahi tevbeten nasûhâ: Ey iman edenler; Allaha yürekten tevbe edin. (Tahrim 8)

2. Ayet: İnnallahe yuhibbü't-tevvâbîne ve yuhibbu'l-mutatahhirîn: Şunu iyi bilin ki, Allah tevbe edenleri sever, temizlenenleri de sever. (Bakara 222)

3. Ayet: Ve'l-lezine câhedu fînâ lenehdiyennehüm sübülena ve innallahe lema'al muhsinîn: Ama bizim uğrumuzda cihad edenleri biz, elbette kendi yollarımıza iletiriz. Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir. (Ankebut 69)

4. Ayet: Keşeceretin asluha sabitün ve fer'uha fi's-semâf': Güzel bir sözü, kökü (yerde) sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca benzetti.

8. Ayet: En tuseddü'l-emânâti ilâ ehlihâ ve iza hakemtüm beyne'n-nâs: Allah size, emanetleri ehli olanlara vermenizi emreder, insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. (Nisa 58)

10. Ayet: Meracel bahreyni yeltekıyân: İki denizi birbirine kavuşmak üzere salıvermiştir. (Rahman 19)

11. Ayet: Hazâ 'azbun firâtun: Bu tatlı sudur. (Fatır 12)

12. Ayet: Ve hazâ milhün ucâc: Bu tuzlu sudur. (Fatır 12)

13. Ayet: Ya eyyühe'n-nâsu, külû mimma fi'l-ardı helâlen tayyiben; Ey insanlar! Yeryüzünde bulunanların helal ve temiz olanlarından yeyin. (Bakara 168)

14. Ayet: Sekahum rabbühüm şaraben tahûrâ: Rableri onlara tertemiz bir içki içirir. (İnsan 21)

15. Ayet: Ve's-semâe refe'aha ve vede'al-mizân. Göğü Allah yükseltti ve dengeyi o koydu. (Rahman 7)

16. Ayet: Ella tedgav fi'l-mizân. Sakın dengeyi bozmayın. (Rahman 8)

17. Ayet: Evfü'l keyle ve'l mizân: (En'am 152) Ölçü ve tartıyı adaletle yapın.

19. Ayet: İza kiltüm "vezinü bi'l-kıstasi'l-müstakîm (Şuara 182) Doğru terazi ile tartın.

21 Ayet: Yâ beni ademe kad enzelnâ 'aleyküm libâsen yuâri sevaticüm verişân ve libâsü't-takva zalike hayrun zalike min ayatillahi leallahüm yezekkerûn: (Araf 26) Ey Adem oğulları Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takva elbisesi işte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın ayetlerindedir. Belki düşünüp öğüt alırlar diye onları indirdi.

22. Ayet: Ve enzelne'l-hadîde fihi be'sun şedîdün ve menâfi'u lile'n-nâs: Biz demiri de indirdik ki onda büyük bir kuvvet ve insanlar için fayda vardır. (Hadîd 25)

23. Ayet: "Muhallikîne rûseküm ve mukassirîne la tehâfûn": Başlarınız tıraş edilmiş ve kısaltılmış olarak. (Fetih 27)

24. Ayet: Kale lehu Musa hel ettebi'uke 'alâ en tu'allimeni mimmâ' 'ullimte rüşdâ: Musa ona: sana öğretilenden bana, doğruyu bulmama yardım edecek bir bilgi öğretmen için sana tâbi olayım mı? dedi. (Kef 66)

25. Ayet: Lekad radiyallahu 'anil mü'minine izyubâyiüneke tahte'ş-şecereti: Andolsun ki o ağacın altında sana bi'at ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. (Fetih 18)

26. Ayet: Fi's-sarrâ-i ve'd-darrâ-i ve'l-kâzimine'l-gayza ve'l-'âfine ani'n-nâs Vallahu yuhibbü'l-muhsinîn. Bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları affeder. (Ali İmran 134)

27. Ayet: Fenbeceset minhüs-netâ 'aşrete 'aynen kad 'alime küllü ünâsin meşrebehüm: Derhal on iki pınar fışkırdırttı, kabile içeceği yeri belledi. (Araf 160)

28. Ayet: İne'd-dine indallahi'l-İslâm (Ali İmrân 19): Allah nezdinde hak din İslamdır.

29. Ayet: Kuli'l-lahümme mâlike'l-mülki tu'ti'l-mülke men teşâu: (Resûlüm) De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allahım (Sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden geri alırsın.) (Araf 26)

30. Ayet: İne rahmetullahi karîbün mine'l-muhsinîn: Muhakkak ki iyilik edenlere Allah'ın rahmeti çok yakındır. (Araf 56)

31. Ayet: Vela tekraba hazihi'ş-şecerete fetekûne mine'z-zâlimîn: Eğer bu ağaçtan yerseniz her ikinizde kendine kötülük eden zalimlerden olursunuz (Sure-i Bakara 35)

32. Ayet: Elyevme ekmeltü leküm dineküm ve elmemtû aleyküm ni'meti ve razitü lekümü'l-İslâme dinen: Bugün size, dininizi olgunlaştırdım. Size nimetimi tamamladım. Ve size din olarak İslâmı seçtim. (Maide 3)

33. Ayet: Sübhanellezi esra biabdihi leylen mine'l-mescidi'l-Haram. İlle'l-mescidi'l-aksallezi bareknâ havlehu linuriyehû min ayatına innehu hüve's-semiül basîr: Eksiklikten uzaktır. O Allah ki geceleyin kulunu Mescid-i Haramda çevresini bereketli kıldığımız Mescid-i Aksaya yürüttü. Ona ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye böyle (yaptık). Gerçekten O, işiten, görendir. (Esra 1)

34. Ayet: İnnel-lezîne amenû ve 'amil'u's-sâlihâti ülaike hüme hayrül-beriyye. (98/7) İman edip salih ameller işleyenlere gelince halkın en hayırlısı da onlardır.

35. Ayet: Yâ eyyühellezîne amenû külû mine't-tayyibatı mimmâ razeknâküm: Ey İman edenler: Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yeyin. (Bakara 172)

h) Metinlerde Geçen Hadisler

1. Hadis: Ekrimû evladeküm evladî ve men ekremeni evladî fekad ekremeni felehü'l-cenne ve men ahkâra evladî fekad ahkarâni felehü'n-nâr: Çocuklarınıza ikram ediniz ve sizin çocuklarınız benim çocuklarımdır. Bana ikram eden cenete gider, kötülük edende cehennemlidir.

2. Hadis: Sahabiler sual itdiler: Me's-şeri'atü, me't-tarîkatü me's-şefîkatü: Şeri'at nedir? Tarîkat nedir? Şefîkat nedir? Peygamber (a.s): Ekulu e's-şeri'atü akvali ve't-tarîkatü ef'ali ve ve's-şefîkatü: Derim ki, şeri'at sözümdür, tarîkatde fiillerimdendir. Şefkatde benim hakkımdır.

3. Hadis: Eş-şeri'atü haze'l-kur'an, ve't-tarîkatü batinuhu ve'l-hakîkatü sırrahu, ve'l-ma'rifetü zatûhu: Şu Kur'an şeri'atdır. Tarîkat onun içindir. Hakîkat onun sırrıdır. Ma'rifet onun kendisidir.

4. Hadis: La tu'tu'l-hükme li gayrî ehlihâ fetezlemuha vela temneuha min ehliha fetezlemuhum: İşi ehil olmayana vermeyiniz. İşi ehil olana veriniz.

5. Hadis: Mutu gablen en temutu en tuhasibu ve hasibu gable en tuhasebu vezinü gable en tu'zenu: Ölmeden önce kendinizi hesaba çekin. Tartılmadan önce kendinizi tartınız.

6. Hadis: Ma abednâke hakka ibadetike ya mabud. Vema harefnâke hakka ma'rifetike ya ma'ruf. Ve la uhsi senâen aleyke: Sana hakkıyla methi sefâ edemedik. Ey tanınmış tanrım, Gereken şekilde seni tanımadık; kendine ibadet edilen Ma'bud. Sana hakkıyla ibadet edemedik.

7. Hadis: Eyyuma ihabın dubiga fekad tahur. Hangi deri ki dabbağlanmıştır, o temizdir.

8. Hadis: Kale hella aheztüm ihab ehleka fentefa'tüm inneka fekalu meytetün. Kal hurrime ekluha.

9. Hadis: Külli ihabın iza''dubiga fekad tahere ve'l-ademî li kerâmetihi ve'l-hinzır line casetihî: Bütün canlıların derileri tabaklandığı zaman temizdir. Lakin hınzır necis olduğundan, insan ise kerametinden dolayı bundan ayrıdır.

10. Hadis: Yâ ashabi lev seleke'n-nâsu vadiyen ve 'aliyyün vadiyen. Feslükü vadî, Aliyyin fe inne'l-hakka ma'a Aliyyin ve Aliyyün ma'al hakk İnnehu len yudhileküm reddi velen yuhriceküm min hüda men tevakibu'l-

ahbar. İnsanlar başka yöne bir vadiye doğru gitseler de, Ali'nin gittiği yere gidiniz. Hak onunladır. Ali'de Hak'la beraberdir. O sizi doğru yoldan şaşdırtmaz.

11. Hadis: Küllu ihabin iza dubiga fekad tahere've'l-hinzire ve'l-ade mi. Bütün canlıların derileri tabaklandığı zaman temizdir. Lakin hıncır ve insan müstesnadır.

12. Hadis: Mine's-sıhahi innallahe tayyibü'n la yakbelü illâ tayyiben ve innallahe emere'l-mü'mînine bima emere bihil mürselîn. Allah temizdir. Temizden başkasını kabul etmez. Allah Peygamberlere ne için emretmişse müslümanlar da onu yaşamakla emredilmiştir.

13. Hadis: İna atyebi ma ekele'r-racilü min kesbihi: Kişinin yediğinin en temizini kendi eliyle kazandıdır.

14. Hadis: Men talebe't-dünya helalen teaffüten ve sa'yen'ala iyâlihi ve te'affüfen ve ala carihi lağiyallahe ve vechehu kel kameri leyletü'l-bedrî: Her kim ki helal kazanç isterse çalışarak çocuklarını beslerse ve komşusunun eline bakmadan geçinirse Allah'la görüştüğünde yüzü ayın ondördü gibidir.

15. Hadis: İnehu kale evvele men yusga min havzî. Suheybü'r Rumî: Benim havzımdan ilk içecek olan kişi Süheybü'r Rumi.

16. Hadis: Vela yetegayyeru fi şuruti'z-zükureti feküllühüm yeştegilune... bî umuri'l ahireti ve yed'une li ecdâdihim ve yehmidünallehe teala. Fil-leyli ve'n-nehâri.

II. BÖLÜM

Ahi Sinan Şecerenâmesi

a) Giriş

Örnek bir çalışma olarak inceleyeceğimiz bu belgenin muhteviyatını ana hatlarıyla vermeye çalışacağız. Belge 25 cm. eninde, (5) metre uzunluğunda, rulo halinde Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü Müzesi bünyesinde, müzenin ziyaretçileri için sergilenmektedir. Yılların verdiği yıpranmışlık ve ihmaller bu belgelerin ömürlerinin uzun olmayacağı kanaatini uyandırmaktadır. Belgede başlık kısımları iri bir sülüs yazıyla yazılmıştır. Normal metin kısımları nesih yazı ile ve belgenin sonunda ilave edilmiş Osmanlı İmparatorlarının isimleri doğum, ölüm ve cülus tarihleri belirtilerek rika yazıyla yazılmıştır. Bu arada belgede imla hatalarının bolluğunda gözden kaçmamaktadır. Belge girişinde ilk cümle olarak "Hazâ şecere-i fütüvvet der beyân-ı erkân-ı dabbağan" ifadesi yer almaktadır. Daha sonra, Allah, Hazreti Muhammed, dört büyük melek ve dört büyük halifenin isimleri daireler şeklinde geçmektedir. Bu küçük dairelerin ortasında iç içe dört büyük daire daha vardır. Bu dairelerde sırasıyla Hz. Muhammed'in hanımları, kızları 'aşere-i mübeşşere (cennetle müjdelenenler), ve on iki imamın isimleri zikredilmektedir. Bu dairelerin ortasında da Hz. Muhammedin şeklinden (boyu, yüzü vb...) bahsedilmektedir. Elimizdeki bu belge yine aynı Müze'de bulunan ve aynı tarihli (H.876-M.1471) Farsça aslından hareket ve eklemelerle meydana getirilmiştir. Yer yer de farklılıklar görülmektedir. Şimdi sırasıyla anahatlarıyla belgenin muhteviyatını incelemeye çalışacağız. Belgede geçen ayet ve hadisleri I. Bölümde daha önce Türkçe mâ'nâlarıyla vermiştik. Burada tekrarlamayacağız. Yine aynı bölümde bazı genel bilgileri de kaydetmiştik.

b) Metindeki Silsileler Üzerindeki Mütalâa

Bundan sonra metin bölümü yine besmele-i Şerif ve hamd cümleleriyle başlamaktadır. Üçüncü sayfada Es-Seyyid Mustafa İhtiyarü'l-Kadrî'den Hz. Adem'e bir silsile mevcuttur. Bu silsileyi aşağıda Muharref Tevrat kaynaklı karşılaştırmalı bir listesiyle beraber sıralayacağız.

Şecerenâmeye Göre	Luka İncili'ne Göre (20)	Tevrat'ın Tekvin Bölümüne Göre (21)
1. Hz. Adem	1. Adem	1. Adem
2. Şit	2. Şit	2. Şit
3. Yunus	3. Enoş	3. Enoş
4. Bânis	4. Kainan	4. Kenan
5. Meşâr	5. Mahalaleel	5. Mahalael
6. Mahîl	6. Yared	6. Yared
7. Pürdâk	7. Hanok	7. Hanok
8. Ahtûh	8. Metüşelah	8. Metüşelah
9. Menüşlah	9. Lamek	9. Lamek

---

(20) Maurice Bucaille, Kitab-ı Mukaddes, Kur'an Ve Bilim. Çev. Suat Yıldırım, T.Ö.V. Yayınevi, S. 133.

(21) Adem ve oğulları için bkz.: Tam künye bab 5/4....

10. Bekâr	10. Nuh	10. Nuh (22)
11. Nuh	11. Sam	11. Sam
12. Sâ'm	12. Arfakşad	12. Arpakşad
13. Er-Râfid	13. Kainan	13. Selah
14. Es-Saâ'	14. Şela	14. Eber
15. Badîrâk	15. Eber	15. Peleg
16. Kâsım	16. Peleg	16. Reu
17. Erfahşid	17. Rago	17. Seruç
18. Na'sîn	18. Seruc	18. Nahor
19. Tâla'	19. Nahor	19. Terah (23)
20. Savi'	10 Terah	20. İbrâhim (24)
21. Nâvih	21. İbrahim	21. İsmail

---

(22) Tekvîn5/32.

(23) Tekvîn 11/31

(24) Tekvîn 6/15, 21/1-4

22. Taroh	Luka bundan sonra İbrahim oğlu İshakla devam eder ve İsa'ya kadar götürür.	22. Kedar Tevratın tekvin bölümünde şecere İbrahimolu İshak'la başka bir koldan yürür (1) (25)
23. İbrâhim		23. Adnan (26)
24. İsmâ'il		24. Ma'ad
25. Kidâr		25. Nîzar
26. Hamel		26. Mudar
27. Fahib.		27. İlyas
28. Herûf		28. Müdrike (Âmir)
29. Leys		29. Huzeyme
30. Hamî'		30. Kinane
31. Şefî'		31. Nadr
32. Ardâ		32. Malik
33. Adnanâd		33. Fihri
34. Ma'd		34. Galib

---

(25) Tekvîn 25/12-18

(26) Muhammed Hamidullah, İslâm Peygamberi, Terc. M.S. Mutlu, İstanbul 1972, s. 35.

35. Sezâde	35. Lüey
36. Madrab	36. Ka'b
37. İlyâs	37. Mürre
38. Müdrikâ	38. Kilâb
39. Müreyme	39. Kusay
40. Kenâne	40. Abdi Menaf (27)
41. Nasr	41. Haşim (Amr)
42. Mâlik	42. Abdülmüttalib
43. Fehmi	
44. Galib	
45. Levvi	
46. Ka'b	
47. Mürre	
48. Kilâb	
49. Kusay	
50. Abdülmenâf	

---

(27) Mim Asım Köksal, Hazreti Muhammed ve İslâmiyet: Mekke Devri, İstanbul 1973, s. 17-19.

51. Haşim
52. Abdülmüttalib
53. Abdul'lah
54. Ebi Talib
55. Ali (s.a.)
56. Hüseyin
57. Zeyne'l âbidîn
58. Cafer-i Sadık
59. Musa el Kâzım
60. Seyyid İbrahim el
Murtaza
61. Seyyid Zeyne'labidin
62. Şeyh Kâsım
63. Seyyid Muhammed
64. Seyyid Ahmed
65. Seyyid Abdullah
66. Seyyid Ebül-Fazıl
67. Yahya

68. Seyyid Ali
69. Seyyid Abdü'l-müttalib
70. Seyyid Zeyne'd-dîn
71. Seyyid Musa
72. Seyyid Şerefü'd-dîn
73. Seyyid Muhammed
74. Seyyid Hacı Yusuf
75. Seyyid Hacı Hasan
76. Ahmed
77. Seyyid Mustafa
78. Süleyman-ı Malâttiyye
79. Seyyid Mustafa
İhtiyarü'l-Kadirî

İkinci ve üçüncü sırada verilen liste belgede geçen şecerenâmenin karşılaştırmalı bir karşılığı olarak zikredilmiştir. Üçüncü sırada 22. sıraya kadar olan silsile Muharref Tevrat'ın Tekvin bölümünden bazı küçük farklılıklarla ayrılmaktadır. (28)

---

(28) Tekvîn 5/4-32, 11/31

“Araplar mahalli şecerelere göre üç gruba taksim edilmişlerdir. 1. Al-Ba'idâ (Kaybolanlar), 2. Al-Aribâ (Yerliler), 3. Al-Mustaribâ (Araplaşanlar). İşte Hazreti İsmâil bu sonuncu grubun atası sayılmaktadır. Ki bunların atası Adnandır. İsmâil ile Adnan'ın arasındaki silsile birbirine benzeyen bir çok şekillerde ve kısmende tekvîn 25'teki sırayı hatırlatan bir şekilde devam etmektedir. (29) Buharî tarihinde peygamberimizin Adnan'dan Hz. İsmâil'e kadar olan dedelerini gösterir. Taberî'de Adnan ile İsmâil arasında 40 ata vardır. Kur'anı Kerim'de bu şekilde bir tarihleme ve şecere mevcut değildir. Yalnızca 2/130, 3/78, 4/161'de Hz. İsmail ve 2/119, 2/120'de Hz. Yakup'tan bahsetmektedir. Ali İmrân (3-33,34'de): "Allah Âdem'-i, Nûh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini seçip alemlere üstün kıldı." "Bunlar birbirinden türeyen bir nesildir. Allan işiten, bilendir." Malumatları verilmektedir. Eldeki mevcut verilere dayanarak şunu rahatlıkla ifade edebiliriz ki, İsmail'e kadar olan bu silsileler bu belgelere Tevrat'tan geçmiştir. (Tekvin Bölümü) Bunun bir başka ispatı da «... gerçi Ademe' n-nebiyyi aleyhisselâm bin yıl yaşadı...» bu kaynağın Tevrat olduğu bu cümleden de açıkça belli olmaktadır. Çünkü Tevrat'a göre Hz. Adem 930 yıl yaşamıştı. Buda halk dilinde yuvarlak bir hesaplama bin sene olarak herhalde rahatlıkla zikredilebilir. Zaten bu belgelerdeki normal metin kısımları da halk diliyle yazılmıştır. Eldeki mevcut Tevrat ise muharref yani tahrif edilmiş bir kitap olduğundan verilen şecerenin doğruluğu kesinlikle şüphe götürür. Tevrat'ta verilen takvimle dünyanın yaratılma süreci de zaten ilmî gerçeklerle bağdaşmamaktadır. (30) Böylece elimizdeki şecerelerin de mitoloji sahasının alanına girdiği açıkça belli olmaktadır.

---

(29) İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1942-1986, c. V-2, "İsmail Maddesi"

(30) Bucaille, a.g.e., s. 55.

Zaten insanlık tarihi de mitolojinin hakikat yapılmasına çalışmak, hakikati mitoloji haline getirme mücadelesinden ibarettir. Özetle mitoloji ile hakikatın savaşıdır. (31)

Yukarıda verilen silsilenin en sonunda geçen «Şeyhi's-Şuyuh kutbu'l-arifin eş-Şeyh es-Seyyid Mustafa İhtiyarü'l Kadrî bir Kadirî şeyhi olmalıdır. Daha önceki bölümde zikrettiğimiz üzere Ahi Evran bir silsilenâme ile Hazret-i Muhammed ve ondan da Hazret-i Adem'e bağlanmıştır. “Şecerenâmelerin Ahi Evran-ı Hazret-i Muhammed, Hazret-i Abbas ve Hazret-i Ali'den başlatmaları devrin modasına uygunluktan başka birşey değildir. Ahi Evran Türk olduğu gibi, Ahi Evran'dan çok evvel başlayan ahiliğin kaynakları da Orta Asyada'dır.” (32)

Bu konuda Osman Nuri Ergin'de Mecellesi'nde şöyle bahsetmektedir. “İslamiyetin en parlak dönemlerinde bir suretle temayüz eden ricâl, meşâyih ve ulemâdan bir kısmının halk nazarında daha ziyade hâiz-i itibar ve şöhret olmak için cedlerini ashab-ı kirâmdan birine tensip ettirecek şecereler, silsilenâmeler tertib ettirdikleri ve yeni teşkil eden tevâif-i mülûk ve küçük hükümetlerde de bu usule müracaat olunduğu tarihlerimizden anlaşılmaktadır.”(33)

---

(31) Bkz.: Kur'an, İbrahim, 1-2

(32) Cevat Hakkı Tarım, Tarihte Kırşehri-Gülşehri, İstanbul 1948, s. 158.

(33) Osman Nuri Ergin, Mecelle-i Umûr-ı Belediyye, İstanbul 1337/1992, c.3., s. 522.

Belgede görüleceği üzere Seyyid Abdülkâdir Geylanî silsilesi de şöyle verilmektedir. Karşılaştırmalı olarakta İslâm Ansiklopedi'sinden almış olduğumuz silsileyi de buraya kaydediyoruz. (34)

Belgeye Göre	İslâm Ansiklopedisi'ne Göre
1. Seyyid Abdülkadir Geylanî	1. Abdülkâdir-i Geylanî
2. İbni Seyyid Salih	2. Musa bin Salih
3. İbni Seyyid Abdullah	3. Abdullah
4. İbnî Seyyid Musa	4. Yahya
5. İbnî Seyyid Abdullah	5. Muhammed
6. İbnî Seyyid Yahya el-Zahid	6. Mûsâ el-Cevn
7. İbnî Seyyid Muhammed	7. Abdullah el-Kâmil
8. İbnî Seyyid Davud	8. Hasan el Müsenna
9. İbnî Seyyid Musa	9. Hasan
10. İbnî Seyyid Abdullah	10. Ali (r.a.)
11. İbnî Seyyid Abdullah el Cudiyi	
12. İbnî Seyyid Hasan el-Müsenna	
13. İbnî Seyyid İmam Ali İbni amucaî'n-nebiyyi aleyhisselam	
14. İbnî Fatumatü'z-Zehrâ binti Muhammedü'l-Mustafa	

---

(34) İslâm Ansiklopedisi, "Abdü'lkadîr-i Geylânî" maddesi, c.I.

Ocağın tarîki ciheti konusunda da şu cümlelere tesadüf etmekteyiz:

“...Şeyh Seyyid Abdülkadir Geylanî tarîk-i fütüvvete revnâk virdi ve ihyâ iyledi. Hicretin dörtyüz birinde dünyaya kadem basup ve beşyüz altmış birinde dârı fenâdan dâr-ı bekâya teşrif buyurdu...”

“...iki silsiledir. Biri fütüvvet silsilesidir. Zürriyet silsilesinden ve Abdülkadir Geylanî hülefâsı fütüvvet silsilesidir...”

“... Ve cemî fermanında ve emrinde muti’ olalar. İlla meğer ki şeri’atden ve tarîkatden ve fütüvvetden muhâlif ba’id teklif vaki’ olur ise itâ’at göstermiyeler ve Sultan Geylanî ihyâ iylemiştir. Ve dabbağhane ocağında ne müşkil da’va ve ne ma’na olsa fetvâ-i şerîf verüb müşkillerini feth ve hâli iylemiştir...”

“... Şeyh Mahmud Ahi Evran ve Abdülkâdir Geylanî Hazretlerinin şecere-i şeriflerine itimad oluna...”

“... Adem Peygamber'den Hazret-i Muhammed'e ondan Ahi Evran'a ondan Hazret-i Ali'ye ve ondan Şeyh Abdülkadirü'l-Geylanî'ye ve ondan da sülale-i Ahi Evran'a nakl olundu...”

Yukarıda arzettiğimiz vechle belgede verilen silsilenin eksik ve fazlalıkları görülmektedir. “Hazret-i Hasan soyundan gelen şerîfler, İdrisîler Sâ’dîler (filâniyyûn) ve Kâdirîler adı verilen, üç kola ayrılırlar. Babasının “Zengî-dost” (Zenci dostu) ünvanıyla anılması ve kendisinin Bağdat'ta, acem (Arap olmayan) olarak tanınması gibi hususlar bahis konusu edilerek, Hz.

Hasan'a varan soy şeceresinin sonradan ortaya konulmuş olduğu da ileri sürülmüştür. (35)

Yine yukarıda 56 numaradan itibaren verilmiş olan silsile ise yine tam ve doğru bir silsile olarak gözükmemektedir. Burada temel olan ise silsilenin 12 imama dayandırılmasıdır. (36)

c) Fütüvvete Dair Kısımlar

Fütüvvet yüce bir nesnedir ve kesinlikle yüce bir makamdır. Ezelî ve ebedidir. İman vasıtasıdır. (Yani essellalahu te'ala'dır) Çünkü Allah san'atıdır. Fütüvvet san'atıyla san'atlanan kişi günahlardan temizlenmiş olur. Fütüvvet de ağaç Allah sıfatıdır. Budakları enbiya sıfatıdır. Yaprakları evliya, yemişi mü'minler sıfatıdır. Vefa ehlinin fütüvvet tonunu giymesi, edeb ve hayâ ehlinin fütüvvet yoluna yürümesi, kerem ve mürüvvet ehlinin de fütüvvet menziline girmesi Allah (c.c.) tarafından azîz ve şerîf kılınmıştır. Bunun içindir ki, nice evliyaların yanında Ahi Evran'da ahi ve fütüvvet ehli olmuştur. Fütüvveti ağaca benzetmek, gene "Tuhfat-al-Vasâyâ" dan ve "Kitâbun fî Bahr-al-Futuvva zikru Şacarat-al favz" dan alınmıştır. (37) Yiğitlik, ahilik ve şeyhlik üçü birdir. Yiğit olmayınca ahi olmaz ve ahi ve sâhî olmayınca şeyh olmaz. Bundan Ahilik fütüvvet teşkilâtının üç kademedden ibaret olduğunu göstermektedir. (Yiğit, Ahi ve Şeyh), (38) Suhreverdi'de; şeyh ve mürid olarak ikiye ayrılan yiğitlik derecesi, "yiğit, ahi ve şeyh" olarak üçe çıkarılmıştır.

---

(35) Aynı yer.

(36) Bu konuda bkz.: Abdülbâki Gölpınarlı, Oniki İmam, Emek Yay., Ankara

(37) Burgâzi, Yahya b. Halil: Futuvvet-nâme, Nş. A. Gölpınarlı, İktisat Fakültesi Mecmuası, İstanbul 1954, XV. s. 89.

(38) Taeschner, a.g.e., s. 19.

Fütüvvete girecek kişinin yukarıda saydığımız fütüvvet unsurlarına göre önce yiğit yanında yetişmesi gerekmektedir.⁽³⁹⁾ Burgâzi fütüvvet ehlini "Yiğit, ahi, şeyh olarak üçe ayırıyor ve üçününde bir olduğunu söylüyor. ⁽⁴⁰⁾ Bu unsur Yahya b. Halîl'in eserinden debbağ, saraç ve kunduracıların şecerelerine girmiştir. ⁽⁴¹⁾

Belgeye göre iki silsile vardır. Biri fütüvvet silsilesi, biri de zürriyet silsilesidir. Fütüvvet silsilesi Abdülkâdir Geylanî'ye ait soy kütüğüdür. Zürriyet silsilesi ise Hazret-i Adem'den Ahî Evran'a getirilmiş olan silsiledir.

d) Tarîkate Dair Hususlar

Yukarıda verdiğimiz silsilelerden de anlaşıldığına göre o tarihteki ahi ocağının kadirî tarîkatına bağlı olduğu açıkça belli olmaktadır:

Belgeye göre dabbağhane ocağından nice peygamberân, nice mürselân ve evliya gelip geçmiştir. Ondan da Seyh Seyyid Abdülkâdir Geylanî'ye geçmiştir. Abdülkâdir Geylanî tarîk-i fütüvvete revnâk vermiş ve ihyâ eylemiştir. (D. 401- Ö. 561) Dabbağlara "Ahi Baba" olmuştur. Yeni zaviyeler bina ve ihdas eylemiştir. Onun halifeleri berat-ı padişahla gezüb dabbağhanelere konub "ilmi şerîf ve edeb-i tarîkat ve sırr-ı hakîkat ve 'aşk-ı ma'rifet telkin ederler. Ocaklılara tekbîr ile hırka, kuşak ve taç verirler. Abdülkâdir Geylanî hülefâsı fütüvvet silsilesidir.

---

(39) Cemal Anađol, İslâm Medeniyetinde Ahilik kültürü ve Fütüvvetnâmeler. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1991, s. 29.

(40) Gölpınarlı, a.g.e., s. 90.

(41) Taeschner, a.g.e., s. 23.

- Sultan Ahi Evran Şeyh Mahmûd hazretlerinin tarîkatını Abdülkâdir Geylanî ihyâ eylemiştir. Fetvalarıyla da ortaya çıkan müşkilleri ve da'vaları halletmiştir.

- Fütüvvet şeceresinin beyanına göre bu tarîke râzîm diyecek olan olursa Sultan Abdülkadir el Geylanî fütüvveti şerîfesi mucibince doksan dokuz değnek vurulur ve bin akçe tarîkat cerimesi alınır.

- Olur olmaz şeyden ötürü mahkemeye, bağlara ve ağalar kapusuna varanın cezası ise Abdülkadir el Geylanî'ye göre, katli vacibtir.

- Ahmet Bedevî ve Ahmet Rufaî tabl ve 'alemler çekerler, Bunlar dahi Şeyh Seyyid Abdülkâdir'den hilafet olmuşlardır ve onlar dahi Kadirî diye ad vermişlerdir.

Kaynaklarda Abdülkâdir Geylanî'nin fütüvve teşkilâtı ile olan münasebeti tesbit edilememiştir. (42) Bu konuda daha önce belirttiğimiz gibi insanların kendilerini bir temele dayandırmak gayretinden doğmaktadır. Belgede Şeyh'e dair verilen doğum ve ölüm tarihleri doğru gözükmemektedir. Hem mekân hem de zaman farklılığı bize Ahi ocağının direkt olarak Abdülkadir Geylanî ile münasebetinin olmadığını göstermektedir. Ama ocağın işleyişini elinde bulunduranların bu tarîkate bağlı oldukları sonucu çıkmaktadır. Yukarıda verilen bilgilerden de anlaşıldığına göre belgede hem suffî hem de imaiyye akideleri içiçe bulunmaktadır. Şimdi biz burada kesin bir tasnif ve isimlendirme ile mezhebî bir yargıya varacak olursak tarihî bir yanlışlığa düşmüş oluruz. Çünkü tarihî olaylar kendi şartları içerisinde düşünülüp, değerlendirilmelidir. Ahilerin yaşamakta olduğu hayat tarzı ve uyguladıkları

---

(42) İslâm ansiklopedisi, Aynı Madde.

kurallar açısından da bu kural geçerlidir. Çünkü Türk insanının islâmî anlayış ve yaşayış biçimi elbetteki bugünkünden daha farklıdır. O gün için şîf-sünnî ayrımı belirgin bir durumda değildi. Bunun içindir ki, burada böyle bir sınıflandırmaya gitmedik.

e) Ahi Sinan

Belgenin son sayfalarına doğru bazı ahilerin isimleri sıralanmıştır. Bunların en sonundaki isim ise Ahi Sinan'dır. Bundan da anladığımıza göre bu belge Ahi Sinan adına yazılmış farsça bir şeceranâmeden kopye edilmiştir. (Bkz. Levha VI.) Ahi Sinan isimli şahsın kimliği hakkında çok teferrüatlı bir malumat bulamadık. Fakat burada elimize geçen bazı bilgileri de kaydetmek istiyoruz:

Herşeyden önce İbni Batuta'nın eserinde zikredilen Ahî Sinan'la bizim belgemizdeki Ahi Sinan'ın farklı insanlar olduklarını belirtmemiz gerekmektedir. (43) Aynı zamanda Sicillî Osmanî de de Ahi Sinaneddin Yusuf (Göhlisarlı) adlı birinden sözedilmektedir. Bu şahıs ta farklı kişidir. (44) Çünkü zaman farklıdır. İbn-i Batuta' Anadolu'yu M. 1320 tarihlerinde gezmiştir. Oysa belgenin tarihi M. 1471'dir. Bu konudaki temel kaynağımız Ahi Evran vakfiyesidir. (Bkz. levha VII.) Bu vakfiyenin şahitleri arasında ilk sırada Sinan Çelebi bin Mes'ud adı geçmektedir. (45) Bu vakfiyenin Başbakanlık Arşivi, Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde

---

(43) İbn-i Batuta, Seyahatnâmesi, M.E.B., İstanbul 1993, s. 44.

(44) Bu vakfiye 'Kırşehir İl Kültür Müdürlüğü Müzesi bünyesindedir.

(45) Mehmet Süreyya, Sicill-i Osmanî, İstanbul 1308-1311, c. II., s. 105.

suretleri vardır. (46) Ahi Sinan bin Ahi Mes'ud ismi 1471 tarihli bir icazetnâme de adı geçene, Ahi Mahmud tarafından Ahilik payesinin verilmesi münasebetiyle geçmektedir. (47) Vakfiye'de Ahi Sinan'ın fazla olarak Çelebi adını da aldığı görülmektedir. Bu vakfiyenin tercümesi Cevat hakkı Tarım'ın Kırşehir-Gülşehir adlı kitabında mevcuttur. (48)

Birde 1485 tarihli Kırşehir Tahrîr Defteri'nde (Zaviye) Ahi Evrân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân, meşîhat, der tasarruf-ı Ahi Çelebi ve Ahi Sinan, behükm-i Şerîf-i Şahî) kaydı mevcuttur. (BA, TD, nr. 19, s. 288) Bu kayda göre mezkûr tarihte Zaviye şeyhliğini Ahi Çelebi ile beraber yürüten bir Ahi Sinan (49) vardır. Bu kayıta Ahi Sinan'ın baba adı da zikredilmektedir. Bu Ahi Sinan'la, Sinan Çelebi Bin mes'udun aynı kişi olması ihtimali çok yüksektir.

Bunun yanı sıra, 1485 ve 1526 tarihli Tapu defterlerinde, Kırşehir'de mevcut bir değirmende, Ahi Evran evladlarından Ahi Mes'ud ve Ahi Mahmud adı şahısların hisselerinin bulunduğu görülmektedir. Her iki defterdeki kayıta da, Ahi Mes'ud ve Ahi Mahmud'un mirasçılarının mutasarrıf olduğu zikredilmektedir. Bundanda Ahi Mes'ud ve Ahi Mahmud'un 1485'de hayatta olmadıkları neticesi çıkmaktadır. Burada adı geçen Ahi Mahmud'un 1471'de Ahi Sinan'a Ahilik icazetnâmesi veren Ahi Mahmud olması kuvvetle muhtemeldir. Ahi Evran vakfiyesi'nin evlâdlık vakıf statüsüne haiz bulunmasından ve Ahi Mes'ud'un Ahi Evran'ın evladlarından olmasından

---

(46) İlhan Şahin, Ahi Evran Vakfiyesi ve Vakıflarına Dair, Türklük Araştırmaları Dergisi, Sayı I. İstanbul 1985, s. 330.

(47) Cevat Hakkı Tarım, Kırşehir Tarihi Üzerinde Araştırmalar, Kırşehir 1938, s. 170-173.

(48) Aynı eser, s. 83-85.

(49) Şahin, a.g.c., s. 331.

dolayı, zâviye şeyhliğine tasarruf eden Ahi Sinan'ın babasının mezkûr Ahi Mes'ud olduğunu zikretmek mümkündür. (50) Elimizdeki şecerenâmede 1471 tarihlidir. Bu tarihte Ahi Sinan hayatta olduğuna (51) göre vakfiyedeki (52) Ahi Sinan çelevi isimli kişilerin aynı şahıs olmaları kuvvet muhtemel gözükmetedir.

Belgelerin Farsça aslına göre; Ahi Sinan'ın şeddini, Ahi Mahmud, onunkini Çelebi İn'am, onunkini Ahi Tûrud, onunkini Ankaralı Ahi Şerefaddîn Osman onunkini Ahi Sinaneddin Ankarayı (ya da Aksarayî), onunki Ahi Emirci Karahisarî, onunkini de Ahi Evran Nasirû'd-dîn Mahmud bağlamıştır. buna göre Türkçe şecerenâmede verilen Ahi isimlerinde de bazı farklılıklar mevcuttur. Yalnız Türkçe şecerenâ-medede bu şedd bağlama silsilesi mevcut değildir. Ahi Evran'dan Ahi Sinan'a 8 isim geçmektedir.

f) Belgenin Tarihi ve Müellifi

Belgenin tarihi "fi vesâtı şehr-i rebîü'l-ula ula. Sene sittin ve seb'^în ve semanen mie." (H. 876 - M. 1471) dır. Müellifi ise Eş-Şeyh Mustafa bedabbâğani'l-mîre's-sâdıkîdir.

g) Ahi Ocağının Devlet Merkeziyle Alakası Hususu

Elimizdeki belgenin yazıldığı yıllar Fatih Sultan Mehmed'in hükümranlık yıllarıdır. Sultan Fatih imparatorluğu müddetince merkezîyetçi bir politika izlemek suretiyle sınırları içindeki bütün grup ve teşekkülleri devlet

---

(50) Aynı eser, s. 334.

(51) Bayram, a.g.e., s. 42.

(52) Muallim Cevdet İnancalp, Zeylun ala Fasli'l-ahiyetil-fidyani't- Turkiyye fi kitabi's-Rihle li İbn Baltuta, İstanbul, 1351-1932, s. 128 (Ahi Evren vakfiyesi için)

otoritesi altına almaya çalıştı. Zaten Ahî teşkilâtı da daha öncede gayr-i resmi bir teşkilât olarak bulunduğu yerlerde üretim-tüketim, ahlakî, askerî, asayiş ve diğer konularda çok önemli görevler ifa ediyordu. Belgenin yazıldığı tarihte de ahilerin berat-ı padişahla kendilerinin merkeze bağlılığını tasdik ettiklerini görmekteyiz. Şu cümleler bu konunun belgedeki delilleridir.

"...Sultan Ahî Evran'ın halifeleri berât-ı padişahla gezüb, dabbağhanelere konub 'ilm-i şerîf ve edeb-i tarîkat ve sırr-ı hakîkat ve 'aşk-ı ma'rifet telkin iderler. Ahiler ve kethüdâlara ve yiğit başılara ve tekkenişînlere ve alemdârlara ve sancakdârlara ve kemer bestelere tekbîr ile hırka ve kuşak ve taç virirler..."

"...Şöyle bileler ki, mademki perverde olmayınca icâzet viremez. İcâzetnâmesi ki nice perverde olmuştur. Ve berât-ı padişahı elinde olmayınca tekyede kondurmayalar. Ve elinde icâzetnâme ve şeceresi ve berât-ı padişahı olduktan sonra tekyelerde kondurup ve gereği gibi ri'ayet ve hazır ideler. Ve cemi' fermanında ve emrinde muti' olalar..."

"...ve yedlerinde olan şecerelerine ve fütüvvât-ı şerîflerine 'amel ve itikad kılalar. Emir-i padişah-ı berât ve emr-i şerîflerine 'itimâd ve amel iylesünler..."

h) Belgede Geçen Bazı Kelimeler

Ahî:	Fütüvvet ehlinin şeyhi.
Ahî Baba:	Muayyen şehirlerdeki ahîlerin tâbi oldukları en büyük şeyh.
Ahkâm-ı Şer'iyye:	Şeri'at hükümleri.

Aktâb:	Bir cemaat yada taifenin maddî veya manevî reisi. Her devirde bir tek olduğuna inanılan Allah dostu.
Akım:	Alamet, nişan, işaret. '
Alem-i Şerif; Sancak-ı şerif.	
Ayâl:	Bir ahi'ye mensup olanlar.
Berât:	Rütbe ve nişan veya bir imtizaz verildiğinde musaddık olan ferman.
Cülûs:	Hükümdarın tahtına geçmesi, taht nişân olması.
Cerime:	Suç, kabahat, günah.
Eimme-i fukahâ:	İslam hukuk alimleri.
Esmâ-ü nisâü'n-nebiyyi:	Hazret-i peygamber'in hanımlarının isimleri.
Esmâ-ü benâtü'n-nebiyyi:	Hazret-i peygamberin kızlarının isimleri.
Esmâ-ü aşere-i mübeşşere:	Cennetle müjdelenenlerin isimleri
Hakikat:	Şeri'atın iç yüzü.
Halife:	"Ahi'nin" adına Fütüvvet erbabını irşad eden ve ahi tarafından irşada mezun olan kişi
Kerîban:	Kervan
Kethüda:	Bir daire veya konağın idaresine me'mur olan mu'temed adam, emin, vekil (Esnaf kethüdası; Esnafın reisi, müdiri-umuru.)

Kıyye:	Okka dediğimiz ma'ruf veznin asıl Arabcasıdır.
Lonca:	Esnafın kendi kethüdalarının riyaseti tahtında işlerine müteallik müzakere itmek üzere toplandıkları mahal.
Makreme:	Sofraya mahsus, işlemeli, desimal, eski tarzda el bezi.
Meşayihân:	Şeyhler
Mürselân:	Gönderilenler.
Rikâb:	Özengi, huzur, maiyyet manalarına gelir.
Segaleyn:	İnsan ve cin topluluğu aynı zamanda dünya, ahiret, manasına gelir.
Şecere:	Bir şahsın mensup olduğu aileyi veya bir hükümdar ailesinin tâ en uzak ceddinden başlayarak bütün kolları ve evlatlarını gösteren ağaç şeklindeki şema Buna "silsilenâme", ensab kütüğü de denir.
Teberrük:	Bereketten mastar. Uğurlu ve bereketli sayma.
Tenaüre (Tennüre):	Kolsuz, ön tarafı göğse kadar açık, belden aşağısı geniş ve ayaklara kadar uzun hizmet elbisesi.

g) Sonradan İlâve Edilmiş Olan Bazı Kayıtlar:

Belgenin son sayfaların da hem yazı değişikliği hemde münderecatı itibariyle sonradan ilâve edildiği anlaşılan bazı bilgiler mevcuttur. Belgeyi elinde bulunduran kişinin belgeye yeni doğan erkek çocuklarının isimlerini ve doğum tarihlerini kaydettiği anlaşılmaktadır. Bunlar tarih sırasıyla şöyledir:

1. Sağ taraftaki ilk kayıta, bin ikiyüz on yedi (M. 1807) senesinde mah-ı recebü'l-müreccebin guresinde Elhac Şeyh Mahmud,

2. Sol taraftaki ikinci kayıta, bin ikiyüz otuz dört senesinin (M. 1818) rebii'l-evvelinin on beşinci günü Şeyh Muhammed,

3. Sol taraftaki ikinci kayıta, bin ikiyüz otuz altı (M. 1820) senesinde mâh-ı şabân-ı şerifin yirmi birinci günü Şeyh İbrahim,

kayıtları mevcuttur.

Bu kayıtlardan sonra Kaptan Paşa'ya hitaben tarihsiz bir ferman-ı hümayun sureti mevcuttur. Yalnız münderecatı itibariyle imparatorluğun bozulma devrinde kaleme alınmış olduğu anlaşılmaktadır.

Belgenin en son kısmında ise "derbeyân oldur ki, Devlet-i Ali Osmanî'ye ye ibda cülûs-u hümayûn kadem-i şerifleri zuhûr-u kayıtları beyân olunur" cümlesinden sonra Sultan Osman Han Gazî'den Sultan Abdülmecit dahil Osmanlı Sultanları'nın tahta çıkış tarihlerine göre bir sıralamayla, doğum, cülûs, saltanat müddeti, ölüm tarihleri, ömür müddetleri verilmiştir. En son Sultan ismi Abdülmecit Han olduğuna göre bu kısımlar 1839 ile 1861 tarihleri arasında eklenmiş olmalıdır. Yukarıdaki kayıtlardan da anlaşıldığına göre belgenin bu son kısmı belgenin yazılış tarihi olan 1471 tarihinden yaklaşık 400 yıl sonra eklenmiş olmalıdır.

i) Metnin İmlâ ve Gramer Hususîyetleri

1. "e" ve "a" sesi elif ile gösterilmektedir. **اوران** gibi her iki şekilde de okunabilir kelimeler olduğu gibi.

2. Arapça ve Farsça'daki aslî uzun ünlüler imlâ kurallarına uygun bir şekilde **ارورى** ile gösterilmiştir.

3. Sesli harflerden sonra gelen ünlüler telaffuza uygun bir şekilde "y" olarak okunmaktadır.

4. Metinde bazı yerlerde hareke kullanılmıştır. **حره ديمير** gibi.

5. Bazı kelimelerde dil gramerine uygun bir şekilde tenvin işareti kullanılmıştır. **جملة** gibi.

6. İyelik "kî"leri bağlaç "ki" si gibi güzel he ile yazılmıştır. **علرتك** gibi.

III. BÖLÜM

a. Şecerenamenin Transkribesi

Haza Şecere-i fütüvvet der beyân-ı erkân-ı dabbâğan

Allah celle celalühü ve
amme nevalühü ve
lâilâhe gayrihü

Cebrâil
'aleyhisselam

Muhammed
sallallahu
Aleyhi
vesellem

Cebrâil
'aleyhisselam

İsrâfil
'aleyhisselam

1.Sıra: Esmâü nisaü'n-nebiyyi 'aleyhisselâm Hatîcetü'l-Kübra Radiyallahu Anha Zeyneb Radiyallahu Anha. Safiye Radiyallahu Anha. Ümmü Seleme Radiyallahu Anha. Ümmü Habibe Radiyallahu Anha. Sevde Radiyallahu Anha. Halife Radiyallahu Anha. Meymune Radiyallahu Anha. Cevriya Radiyallahu Anha. Allah'u 'azimü'ş-şan cümleye şefaatterin nasip iyleye. Amin.

2.Sıra: Esmâü benatü'n-nebiyyi 'aleyhisselam. Fatıma Radiyallahu Anha. Rukiye Radiyallahu Anha. Ümmü Gülsüm Radiyallahu Anha. Zeyneb Radiyallahu Anha. Evladi'z-zikürünnebiyyi 'aleyhisselam. Kasım Radiyallahu Anha. ----- Tayyib Radiyallahu Anha. İbrahim Radiyallahu Anha. Allah cümleye şefaatterin nasip iyleye. Amin.

3.Sıra: Esmâü aşere-i mübeşşere. Ebu Bekir Radiyallahu Anha. Ömer Radiyallahu Anha. Osman Radiyallahu Anha. Ali Radiyallahu Anha. Said bin Vakkas Radiyallahu Anha. Zübeyr bin Avvam Radiyallahu Anha. Talha bin Abdullah. Abdurrahman bin Avf Radiyallahu Anha. Ubeyd bin Cerrah Radiyallahu Anha. Said bin Zeyd Radiyallahu Anha.

Ömer
R.A.

Ali
R.A.

Osman
R.A.

Azrâil
R.A.

Ebu Bekir
R.A.

4.Sıra: Esmâü on iki imam. İmam Ali. İmam Hasan bin Ali. İmam Hüseyin bin Ali. İmam Ali Zeyne'l-'âbidîn. İmam Muhammed el-Bakri. İmam-ı Cafer-i Sadık. İmam Musa el Kâzım. İmam Ali Rıza. İmam Muhammed it-Takîyy. İmam Ali Neker. İmam-ı Hasan Askerî. İmam Muhammed Mehdi zaman Radiyallahu aleyhim ecma'în.

Hazret-i Muhammed Mustafa'nın şekli şerîfidir. Ay alınlı idi. Ve ince kaşlı idi. Ve açık kaşlı idi. Ve kara gözlü idi. Ve ağı gayetde ağ idi. Ve ak yüzlü idi. Ve yüzü ince idi. Ve sakalı değirmi idi. Ve gayetde güzel idi. Ve mübarek bedeninde kıl yok idi. Meğer göğsünden göbeğine değin kıldan bir elif gibi çekilmiş idi. Ve kulakları küçük idi. Seyrek dişlü idi. Elleri uzun ta dizine değin erişir idi. Ve tamam boyun idi. Ve saruya mâil idi. Ve buğday tenlü idi. Karışmış hem beyaz ve hem siyah. Ve siyahlığı belürmez idi. Ve parmakları uzun ince idi. Ve gayetde güzel idi. Mahbûb-u rabbü'l-'alemîndir. Ve hatemü'n-nebiyyîndir. Şân-ı şerîfinde esta'izübillah: «Vema erselnâke illâ rahmetelli'l-'alemîn» buyruldu. Allah'u 'azimü'ş-şan cümle ümmeti Muhammed'e şefa'at-i uzmasın nasib-i müyesser iyleye amin.

Ve ufevidu emri illallahi basirûn bi'l-ibâd ve mâ tevfiiki illah billah. Aleyhi tevekkeltü ve ileyhi metâb. Ve ukvasi emri illallah innallahe basirûn li ibâdi aleyhi tevekkeltü ve ileyhi menân.

Bismillahirrahmanirrahim

Hamdü nâ mahdûd. Ve senâi gayri ma'dûd. Ol vâcibü'l-vücûd. Müfidu'l-hayri ve'l-cûd. Camiü'l-kibriyâ-i ve'l-ceberrût. Mâlikü'l-mülkü ve'l-melekût. Cinâniyyeti vacibü'l-hayri ve'l-edeb-i müfessirdir ki, nüshâ-i insanî eşref-i mahlukât ve'l-etâh ve'l-lütfi mevcudât idüb ta'lîm-i esmâ ile tekrîm ve sılayı salavât ve tuhfe-i tahiyyât ol seyyid-i kâinât ve sened-i sâdâd şefiü'l-usâd fî yevmi'l-'arasât efdâl-ü efrâd-ı beşîr. Hatîb-ü rûz-ı mahşer, imamu's-sakaleyn hümmâmü'l-'alemîn. Seyyidi'l-haremeyni'l-muhteremeyn. Habib-i Hüdâ Hazret-i Muhammedü'l-Mustafa üzerine olsun ki, muhatab hakkında esta'fzübillah: «Vemâ erselnâke illâ rahmete'l-li'l-'alemîn» buyrulub şanında: «Levlâke levlâke lemâ halektü'l-eflâk» üzere ve sebep-i nüzûlu vemâ erselnâkedir. Ve 'âlem-i ahbâr ve eshâb ve kibârları üzerlerine olsun ki, her biri necmî dîn ve kevâkib o dahi yakındır. Rıdvânullahi te'âla 'aleyhim ecma'in ve 'âlâ men teba'ehüm ila yevmi'de-dîn. Amma ba'd admallahu Te'âlâ hâkimân ve kadiyen ve naiban ve meşayihian ve vezirân ve mîr-i mîran ve mevâliyan ve şeyhü'l-islâm her bir diyar islâm 'âlemi hayyî ve vâcib-i şeddi pûr guddât ve pûr hükkâm ve pûr meşayihân ve tekye nişinân ve bi'l-cümle ocağı dabbagân ve bi'l-cümle pîr-i esnafân ve ahiyân ve bi'l-cümle ocağı zabitân ve sair zâbiti esnafân ejhûr diyoruz ki iyn şecere-i fütüvvet-i imân evrende beher diyar ki râsid ve râ mukaddem ve muahhar ve mu'azzez-i dâr-ı devâ bikavli o'ameli gerdanenda tacuni bi hazreti Resulî risâletinde 'aleyhisselâm ej şefâ'at mahrum muhalefetinde bil gil ve agâh olgil ki, hazret-i şeyhi's-şuyuh kutbu'l-'ârifîn eş-şeyh es-Seyyid Mustafa İhtiyarü'l-Kadrî. İbn-i Seyyid Süleyman-ı Malatiyye ibn-i Seyyid Mustafa ibni Ahmed ibni Seyyid Şeyh Hacı Hasan İbn-i Seyyid Hacı Yusuf, İbn-i Seyyid Muhammed, İbn-i Seyyid Şerefü'd-dîn. İbn-i Seyyid Musa. İbn-i Seyyid

Zeyne'd-dîn. İbn-i Seyyid Abdü'l-müttalib. İbn-i Seyyid Ali, İbn-i Yahya, İbn-i Seyyid Ebü'l-Fazl, İbn-i Seyyid Abdullah, İbn-i Seyyid Ahmed, İbn-i Seyyid Muhammed. İbn-i Seyyid şeyh Kasım. İbn-i Seyyid Zeyne'l-'abidîn. İbn-i Seyyid İbrahim el-Murtaza. İbn-i el- İmam Musa el- Kâzım, İbn-i İmam Câfer-i Sadık. İbn-i İmam Zeyne'l-abidîn. İbn-i İmam Hüseyin, İbn-i İmam Ali İbni Ebi Talib. Esedullahü'l-galib ve zevci Fatımatü'z-Zehra binti Muhammed ül-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem İbn-i Menaf Abdullah İbni Abdü'l-müttalib İbn-i Haşim İbn-i Abdü'l-menaf İbn-i kusay İbn-i Kilab İbn-i Mürre İbn-i Ka'b İbn-i Levvi İbn-i-el-Galib İbn-i Fehmi İbn-i Malik İbn-i Nasr İbn-i Kenane İbn-i Müreyme İbn-i Müdrikâ İbn-i İlyas İbn-i Madrab İbn-i Sezâde İbn-i Ma'd İbn-i Adnanad İbn-i Ardâ İbn-i Şefi' İbn-el Hami' İbn-i Leys İbn-i Herûf İbn-i Fahb İbn-i Hamel İbn-i Kîdâr İbn-i İsmail İbn-i İbrahim İbn-i Târâh İbn-i Nâvih İbn-i Sava' İbn-i Tâl'a' İbn-i Na'sin İbn-i Erfahşid İbn-i Kâsım İbn-i Badîrâk İbn-i Setta' İbn'ir-Râfid İbn-i Sam İbn-i Nuh Nebi "aleyhisselâm İbn-i Bikar İbn-i Metüşelah İbn-i Ahtûh İbn-i Pürdâk İbn-i Mâhîl İbn-i Müşar İbn-i Bânis İbn-i Yûnus İbn-i Şît İbn-i Ademi'n-nebiyyi Ebu'l-Beşer salavatullahi ve nebiyyihi ve âlihi ecmaîn ider ki, fütüvvet 'âlâ ve şerîf nesnedir ki ve kati 'âlâ makamdır. Ve azîz ve fütüvvet ehl-i kadimdir. Ve ezelf ve ebedidir. Vâsıl-ı imândır. Yani Asslullah-i Te'âlâdır. Zirâ ki Allah san'atıdır. Bes fütüvvet san'atın kimse bilmez ve san'atlanmaz illa ol kişi ki, Allah'u Te'âlâ ânı cümle günahlardan tâhir kılmış ola. Ve her kişi ki, fütüvvet sıfatıyla muttasıf ola. Ol kişi Allah sıfatında olur. Ve her kişi ki Allah sıfatıyla muttasıf ola. Hakka ki ol kişi Allah'a erişmiştir. Ve fütüvvet bir ağaçtır ki ol ağaç Allah sıfatıdır. Ve budakları enbiya sıfatıdır ve yaprakları evliya sıfatıdır. Ve yemişi mü'minler sıfatıdır. Bes bu sıfatı sıfatlamaya illa sıdk-u ve vefa ehli ve fütüvvet donun giymeye illa kendüzin fena iden ve fütüvvet yolun yürümeye, illa edeb ve haya ehli ve fütüvvet menziline irmiye, illa kerem ve mürüvvet ehli Bes makamı mürüvvet-i Allah'u Te'âlâ azîz ve şerîf kıldı. Nice ki enbiya azîz ve şerîfidir. Andan ötürü pîrim sultan Ahi Evran şeyh

Mahmud ibni Abbas amucaî-n nebiyyi "aleyhisselâm Ahi ve fütüvvet ehli ve sahib ve dabbağlar pîri oldu ki haya ve sahî idi ve peygamberin hayır duasını almıştır. Nitekim bir gün Hazret-i Muhammed Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem emreyledi ki; ashablar cemi' olsunlar ve ashablar cem' oldukda buyurdu ki Bedir, Huneyn gazasına varmak gerektir. Ve gazada lazım yarağınızı hazur iylen ol vakit ki, Allah emriyle hazır bulunub gidesiz didikde ol mahalde Hazret-i Abbas-Ekber radiyallahu anh ayağa kalkub eyittdi; Ya Resulallah Ben pîri fâni oldum. Oğlum şeyh Mahmud benden kuvvetlidir. Alem-i şerîfinizi ânâ havale idin. Bes Resulullah "aleyhisselâm hoş öyle olsun didi. Andan Ya Ali varın Alem-i şerîfi getirün didi. İmam Ali kerremallahu vechehu dahi vardı, getürdi. Rikabın Hazret-i pîr Ahi Evran Şeyh Mahmud'ın boynuna hamail idüb teslim ve Hazret-i Resul sallallahu 'aleyhi vesellem alem-i şerîfi kendü mübarek eliyle Ahi Evran Şeyh Mahmud'a havale kıldı. Ol zaman Hazret-i Resulullah "aleyhisselâm el kaldırdı. Ve cemi' otuz üç bin sahabe el kaldırdılar. Duaya amin didiler. Ol zaman duada Hazret-i Cebrâil ve Mikâil ve İsrâfil ve Azrâil "aleyhisselâm vesair yetmiş bin melâikelerde bile ol mahalde el kaldırdılar. Dua-amin didiler. Dua tamam oldukda sonra Hazret-i Peygamber "aleyhisselâm itdi ki: Ya Cebrâil "aleyhisselâm yetmiş bin melâikeler de duada bile idi. Ve dahi eyitdi, Ey ashablarım, çünkü Hak Te'âlâ canibinden bu denli Ahi Şeyh Mahmud bu kadar inayet olundu. Ben dahi vasiyet itdim, dahi buyurdum ki dahi bu alemde hanedanda Abbas-ı Ekber neslinden kıyamete değın otuz iki esnafa yol ve erkân, şeriat, tarîkat ve hakikat ve mârifet üzere suvar olsun. Andan peygamber Hazret-i Resulullah "aleyhisselâm buyurdu: Ya Ashab vakt oldu. Ve Allah emir ider ki kalkub gazaya varasunuz diyu ve dört günden sonra beşinci günü gazaya teveccüh iylediler. Bir kaç günden sonra varub Hak Sübhânehu ve Te'âlâ hazretleri evvelen Sultân Mahmud'a fursant virüb feth itdiler. Vağfir ganîmet gazadan mal getürdiler ve cem'i ashaba bahş itdiler. Ol zaman Ahi Evran Şeyh Mahmud ibni Abbas kaddasallahu sırrehu'l-azîz ol ganimet malını

kendü hissesini Hazret-i Resul “aleyhisselâm önüne kodu ve didi: Ya Resulallah benim kudretim ve kanaatim vardır. Benim hissemi Allah için fukaraya tasadduk iylene buyurdu. Ve Resulullah “aleyhisselâm eyitdi, Allah sana ‘ivaz iyleye ve Hazret-i Ali'den sual-i şerîf iyledi ki: ya Ali kerremallahu vechehu Ahi Sultân Şeyh Mahmud ibni amucam Abbas-ı Ekber gazada nice cenk iyledi ve nice harb itdi. Ve el kılıçda nice idi. Hazret-i Ali itdi. Ya Resulallah bir eli alemi şerîfde ve bir eli kılıçda her canibde cenk iderdi. Ve sıçradı evran gibi. Anun içün ana Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud didiler. Ve dahi ol mahalde Hazret-i Resul “aleyhisselâm eyitdi; Ya ashab her peygamberlerden birer yâdkâr kalmıştır. Hazret-i Adem'en-nebiyyi “aleyhisselâm” ve evvela dabagat idüb gir dahile libas idüb Hazret-i Havva ile ve evladlarıyla giyerlerdi. Ta oğlu Şit “aleyhisselâm cullahlık işleyinceye değin tennüre idüb giyerlerdi. Gerçi Adem'ün-nebiyyi “aleyhisselâm bin yıl yaşadı. Ve her bir yılda bir sanat çıkarırdı. Ve her sual olsun ki kaç san'at vardır. Cevab virki bin birdir. Allahü Te'âlâ hazretlerinin ismi şerîfi dahi bin birdir. Emr-i hakla çıkarmıştır. Adem'ün-nebiyyi oğlu Şit “aleyhisselâm hem debbag idi ve hem cüllah idi ve bâlâda mestûr olan Hazret-i Âdem'den tâ bize değin gelen peygamberlerden ve ecdadlarımdan birer yadigar kalmıştır dahi dabbağlık san'atı onlardan bize kalmıştır. Ve bize kaldı. Ve şimdi bizde ol sanayi Âhî Evran Şeyh Mahmud ibni Abbas'a ihsan iyledik. Andan Hazret-i Abbas ki ve Resûlun emmisidir. Ve Ahi Evran'ın babasıdır. Resulullah hâzirûna eyitdi. Ya Resulallah çünkü sen ânâ san'at bağışladun ve adını Ahi Evran kodun ve Ahi ve sahi imiş. Ben dahi cemi' malımı ânâ vasiyet itdim. Ashab dahi bunu görünce eyitdiler; Ya Resulallah her birimizi icâzetini ile Ahi Evran Şeyh Mahmud hazretlerine birer yadigâr virelim didiler. Bes Resul Hazret “aleyhisselâm olsun didi. Hak dergahında kabul ola. Andan her birisi neye kadir ise virdiler. Badehu İmam Ali hazretlerine Resulullah “aleyhisselâm eyitdi: Emmü Oğlu Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud'a teberrük sen ne bağışlarsın didi. Hazret-i Ali kerremallahu vechehu itdi: ol ganîmet malı ki gazadan getürdim. Hak yolunda fukaraya

tasadduk virdim. Hâl-i dünyada hiç nesne kalmadığı vireyim. Heman Allah'ın buyruğuyla Resulun kavliyle kızım Zeyneb hatunu emmüm oğlu Sultân Ahi Evran şeyh Mahmud hazretlerine virdim helallığa, didi. Ve Hazret-i Resulullah nikâh hutbesin okudu. Andan sonra Zeyneb hatunu Ahi Evran Şeyh Mahmud hazretlerine virdiler. Üç gün üç gece ni'met çekildi ve gaza bayram idi. Ve hem düğün idi. Ve Şeyh Mahmud Ahi Evran o gün gelüb Resulun mübarek ve şerîf elini öpdü. Ve Hazret-i Ebû Bekir'in ve Hazret-i Ömer'in ve Hazret-i Osman'ın ve Hazret-i Ali'nin ellerin öpdü. Ve cemi' ashabların ellerin öpdü. Rıdvanullahi Te'âlâ aleyhim ecma'în. Andan Hazret-i Peygamber "aleyhisselâm ora durdu. Hazret-i Sultân Ahi Evran şeyh Mahmud'un sağ elini mübarek eline alub Hazret-i Ali'nin matbahına girdiler. Bazı deriki cem' olmuşdu. Kimi sığır derisi ve kimi keçi derisi ve kimi koyun derisi cümleten doksan dokuz deri idi. Resul "aleyhisselâm ol derileri mübarek eliyle bir bir Sultân Ahi Evran şeyh Mahmud'a teslim iyledi. Ve mu'cizatıyla duâ sebk virdi. Ahi Evran şeyh Mahmud dahi ilm-i velayet ve Resulullah himmeti ve kuvvetiyle öğrendi. Ve ol günde ve ol gicede sabaha değin Allah'ın lütfu ve keremiyle elvan elvan ve dürlü dürlü renk idüb tamam girde iylemiş ve bir boğçaya bağlayub Resulullah önüne getürdü. Ve cemi' ashablar meclisde hazır bulundu. Resul Hazret "aleyhisselâm dahi mübârek ve şerîf ve latîf Allah'ın zat-ı nûrdan yaratılmış iki elleri ile boğçayı açdı. Ve cümle ashab temâşâ iylediler. Bes Hazret-i Ali kerremallahu vechehu ora durdu. Mübarek eline birisini alub saykal mücella ve berdah iyledi. Ve Sultân Mahmud Ahi Evran ibni Abbas Resulullah'ın elin öptü ve müstahsin şakirdi idi. Andan içün tamam idüb ve üstad hizmetini bitirdi. Ve üstad ki Resulullah'dır. Dua itdi ve debbağlık san'atın tâlim iyledi. Kanî ol bîdin gözü gözler, ve kanî ol kulağı sağır imânsızlar. Muhammed'in mu'cizatın ve Ali kerametinin ve Sultân Ahi Evran şeyh Mahmud Hazretleri'nin debbağlık san'atın inkâr idüb ve Ahi Evran Şeyh Mahmud'un göğçeçlerine dil uzadub dabbağlar ahmaklar dahi murdarlardır ve murdar işlerler diyu ta'n idenler. Haşa ve kella ki kendüleri murdarlardır ve

ahmaklardır yohsa dabbaghâne ocağından nice peygamberân ve nice mürselân ve evliyâ nice aktâb gelüb geçmişlerdir. Ta Sultân Abdülkadir zamanına andan Hazret-i Şeyhü'l-melaiketi ve'l-ins ve'l-cinn Şeyh Seyyid Abdülkadir Cîylânî tarik-i fütüvvete revnâk virdi ve ihya iyledi. Hicretin dörtüüz birinde dünyaya kadem basub ve beşüüz altmış birinde dâr-ı fenadan dâr-ı bekâya teşrif buyurdu. Rahmetullahi aleyhi rahmeten vasi'aten ve dabbaglara Ahi Baba olmuşdur ve dahî Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud bi'l-cümle memâlik-i İslamiyede vâki dabbaghane ve ocağın ma'mur ve ihya idüb etraftan ve cemi' ekâlimlere halifeler gönderüb dabbaghane ocağın ma'mur iylediler. Ve zâviyeler binâ ve ihdâs iylemişlerdir. Ta kıyamete değin halifeleri berât-ı padişahla gezüb dabbaghanelere konub ilm-i şerîf ve edeb-i tarîkat ve sırr-ı hakîkat ve aşk-ı ma'rifet telkin iderler. Ahiler ve kethüdalara ve yiğit başılara ve tekke-nîşîmlere ve alemdarlara ve sancakdarlara ve kemer bestelere tekbir ile hırka ve kuşak ve taç virirler. Şöyle bileler ki iki silsiledir. Biri zürriyet silsilesi ve biri Fütüvvet silsilesidir fütüvvet silsilesi evlâdır ve mâkbûldür. Zürriyet silsilesinden ve Abdülkadir Cîylânî hülefâsı fütüvvet silsilesidir. Üstaddan üstada değmişdir. Şöyle bileler ki madem ki perverde olmayınca icazet viremez. Ve icâzetnamesi ki nice perverde olmuşdur. Ve berât-ı pâdişâhı elinde olmayınca tekyede kondurmayalar. Ve elinde icazetname ve şeceresi ve berât-ı pâdişâhı olduktan sonra tekyelerde kondurub ve gereği gibi Erâyet ve hazar ideler. Ve cemi' fermanında ve emrinde muti' olalar. İlla meğer ki şeri'atden ve tarîkten ve fütüvvetden muhalif bâ'id teklif vaki' olsa itaat göstermiyeler ve Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud hazretlerinin tarikatın Abdülkadir el- Cîylânî ihyâ iylemişdir. Ve dabbaghâne ocağında ne müşkil dâvâ ve ne ma'na olsa fetva-i şerîf verüb müşkillerini feth ve hâl iylemişdir. Nitekim beyan etmişiz gerekdir. Mahal vaki' oldukda İnşallahü Te'âlâ ve Şeyh Ebu Seyyid Abdülğani Seyyid Mustafa ihtiyar İbni Seyyid Süleyman Malâtî şöyle rivayet ider ki; Üstadımdan diyü rivayet olmuşdur. Peygamberler serveri iki cihan güneşi Muhammed'ü'l-

Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem böyle buyurur: Kim, Adem peygamber sallallahu 'aleyhi vesellemden ta Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud zamanına değin ulu sultanlar dabbağlık işleyüb tavatura varmışdır ki kerametleri ve mu'cizâtları hatta dört peygamber dabbağhane ocağının üstad-i dabbağlara işçilik iylemişdir. Kitablar da dahi mesturdur ve dahi bu fütüvvet şecerinin beyan oldur ki bir kimesnenin töhmeti zahir olsa üstadlar katına getürüb eğer ol kimesne tarike razim diyecek olur ise tariki Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud'un üzre ve Hazret-i Sultân Abdülkâdir Cîylânî fütüvveti şerîfesi mucibince doksan dokuz değenek ve bin akçe tarîkat cerimesi alalar. Ve üç mum birle çırağın yakub boynuna makremesin takub ve peştemâline helvasın koyub ve elbette hürre demirin sol koltuğuna kuşağına takub erenler huzurunda yüz sürüb küstahlılığım afv iyleyiniz diye üstadlar dahi suçın afv ideler ve küstahlığı adet üzere afv olundukdan sonra evvel oturduğu postundan üç post aşağı oturdalar. Diyeler ki: nola üstadların eğer fukaraya serkeşlik ve muhalefet idecek olur ise pîrlere böyle buyurmuşlardır ki, tarikime muti' olmaz ise pîrlere böyle buyurmuşlardır ki üçbin üçyüz doksan dokuz akçe beylik cerimesi virdireler. Şöyle itimad edeler, gaflet olunmaya. Eğer günahı olur ise yevmü'l-cezada cevabın biz vireüz diyu buyurmuşlardır. İmdi ma'lum ola ki, bir gayet müşkil mesele zuhûr iyledik de ol müşkil mesele ocakda olan olan ahi Baba ve kethüda ve yiğitbaşı ya fekke yahut tekyenişin olan 'azîzler hal itmeğe kâdir olmazlar ise kadı efendiye varub müşküllerini hall iyleye. Fe emma şöyle ma'lum ola ki, olur olmaz şeyden ötürü mahkemeye ve beğlere ve ağalar kapusuna varacak olur ise buyurmuşlardır ki, ol kutbu'r-rabbani gavsu's-semadân evlâd-ı mahbûb-ı rabbü'l-'alemîn hüccetü'l-hakk ale'l-halkı ecma'în. Hazret-i Sultân Evliya şeyhü'l-melâiket-i ve'l-ins ve'l-cinn Şeyh Ahi Seyyid Abdülkâdirü'l Cîylânî kuddus-e sırahü'l-'aziz buyurub fetva-i şerîfe virmişdir ki şer'an ol kimesnelere ne lazım gelür. El cevab buyurub oldular. Allah'u Te'âlâ 'âemü'l-bi's-sevâb katli vâcib olur. Azîz Allah'u Te'âlâ ila yevmü'l-karar katli ideler. Yevmü'l-cezada cevabın

biz vireüz diyü buyurmuşlardır. Pîrlerimiz; eğer katl itmezler ise yaka kesüb börgün alub ocakdan merdud ideler. Eğer merdud itmezler ise pîrlerin laneti ve bizim bedduamızı kabul itmiş olurlar. Fasil bes imdi geld ik hisse ne vechle olmak lazımdır. Beyan olur. Evvela Ahi Baba üç buçuk hisse üç bedel ala. Gaflet olunmaya ve fekke üç buçuk hisse ve üç bedel âlâ gaflet olunmaya ve kethüdâ üç buçuk hisse ve üç bedel âlâ, gaflet olunmaya. Yiğit başı üç buçuk hisse ve üç bedel âlâ gaflet olunmaya vesâir tekyenişîn meyân beste olan 'azîzler iki hisse ve iki bedel alalar, gaflet olunmaya ve alemdarân ve sancakdarân iki buçuk hisse ve bir bedel alalar, gaflet olunmaya. Ve başbaşa yiğit iki hisse ve bir buçuk bedel âlâ, muhalefet olunmaya ve baş sayıcı iki hisse bir buçuk bedel âlâ, muhalefet olunmaya ve her teferrüde dokuz deri alalar muhalefet olunmaya ve küçük sayıcı bir buçuk hisse ve bir bedel âlâ muhalefet olunmaya ve bunlar dahi teferrüde beşer deri peşkeş alalar,. muha'lefet olunmaya ve aşçı iki hisse ve bir bedel âlâ, gaflet olunmaya ve pîrin çırakdârı ve tekyenişîn hizmetkârı ve süpendi kethüdâsı ve kârhaneler önüni pâk idici bir hisse ve yarım bedel âlâ, gaflet olunmaya ve dahi kara kollukçu yarım bedel âlâ, gaflet olunmaya mebâd. Şöyle ma'lum ola ki kırk yıllık ustazâde ikişer buçuk hisse âlâ iki bedel âlâ, muhalefet olunmaya ve otuz beşer yıllık ustazâdeler ikişer hisse, iki bedel âlâ, gaflet olunmaya mebâd. Ve otuzyıllık ustazâdeler dahi ikişer hisse ve bir bedel âlâ muhalefet olunmaya. Ve yirmi beş yıllık ustazâdeler ikişer hisse ve bir bedel alalar, gaflet olunmaya mebâd ve yirmi yıllık ustazâdeler dahi bir buçuk hisse ve bir bedel âlâ, gaflet olunmaya mebâd. Yirmi yıllık ustazâdeler dahi bir buçuk hisse ve bir bedel âlâ, gaflet olunmaya mebâd. Ve on beş yıllık ustazâde bir buçuk hisse, yarım bedel âlâ, gaflet olunmaya mebâd ve on iki yıllık ustazâdeler bir hisse ve bedelin rub'in âlâ. Muhalefet olunmaya. Ve dokuz yıllık ustazâdeler yarım hisse yarım bedel alalar, muhalefet olunmaya. Malum ola ki, kırk yıllık ustalara ve ihtiyârlara üçer hisse ve ikişer buçuk bedel alalar, muhalefet olunmaya ve otuz beşer ustakârlara üçer hisse ikişer bedel âlâ, muhalefet

olunmaya. Ve yirmi beşer yıllık ustakârlara ikişer hisse ve bir buçuk bedel alalar, muhalefet olunmaya ve yirmi yıllık ustakârlara ikişer hisse ve birer bedel alalar, muhalefet olunmaya. Ve onbeş yıllık ustakârlara birer hisse yarım bedel ala, muhalefet olunmaya. Ve dokuz yıllık ustakârlara hissenin nisfîn ve bedelin rub'în alalar, muhalefet olunmaya ve yedi yıllık kalfalara hissenin rub'în ve bedelin rub'în vireler, muhalefet olunmaya ve üç yıllık kalfalara hissenin rub'în vireler, muhalefet olunmaya ve herkesin halli halince teselli olunduktan sonra tekyenişîn dahi gülbenk-i Muhammedî hazır olub dua iyledikten sonra tekyenişîn gülbenk-i Muhammedî'ye dem urub hû ismini çeküb dağılalar, gideler. Şöyle ma'lum ola ki otuz yıllık ve yirmi yıllık ustakârlar dahi Ahi Baba ve fekke ve kethüdâ ve yiğitbaşı vesair meyân bestegân ve 'alemdarân ve sancakdarân ve tekyenişîn 'azîzler önünde ellerin sark durub ve sözlerine mücadele idüb emirlerine ve sözlerine muhalefet idecek olur ise, yakasın kesüb ve börgün olub ocakdan merdûd idüb pîrlerimizin ve ceddin la'neti anın üzerine olsun ve cemî' yetmiş iki buçuk pîr hazretlerinin la'neti dahi anın üzerine olsun ve dahi şöyle ma'lum ola ki, ve onbeş yıllık kalfa serkeşlik idecek olur ise, ta'zîr-i hakikat değneği vuralar. Doksan dokuz değnek ve binbir akçe cerime alalar. Ve ocakdan merdûd idüb bir nice merdûddan sonra boynuna makremesin boğazına suçu afv oluna ve dahi şöyle bileler ki, ol şehirlerde debbağhaneye lazım olan deriyi ve palamutu vir. Nar ve mazı ve şab ve yaprak ve gayri lazım şeyler vardır ki, cümle tüccarlar geldikten ana keribandan ve eğer şehirlerden ve eğer kenardan ve eğer gayri köylerden cümle tüccar geldikde tekke kapusuna götürüb yüklerin indirdikten sonra Ahi Baba ve fekke ve kethüdâ ve yiğitbaşı ve tekyenişîn ol metâ'aları bazar idüb ve yiğitbaşı ol-cümle ustaları ve ihtiyarlarıyla meta'ları bazar idüb alalar. Taksîmi guremâ ideler. Pîrler buyurduğu minvâl üzere herkes teselli olandan sonra duayı koy ki, gele. Loncaya dua ide. Pîrlerin ismini yâd ideler. Duadan sonra tekyenişîn dahi gülbenk-i Muhammedî'ye'den nidâ ismini çeküb selâmet birle dağılub gideler.

İmdi şöyle ma'lûm olaki bir kimse ocakda ola ve erenler meydanında usta ola ve dahi şehir içinde ve dahi kenardan ve dahi köylerden ve dahi âhır vilâyetlerden eğer bir deri ve eğer bin deri ve dahi bir ve kıyye eczâ ve bin ve kıyye eczâ ve dahi Ahi Babadan ve kethüdâdan ve yiğitbaşidan ve tekyenişîn olan azizden izin alınmayub ve tanışmayub alacak olur ise ocağın tarîkatı üzere o kimsenin tonlarını çıkarub ocakdan merdûd ideler. Zirâ ol kimesne tarîkatda murtaddır. olduğu ecilden pîrlerimiz şöyle buyurmuşlardır ki, Sultân Seyyid Şeyh Abdülkadir-i Cîylânî kaddesallahu sırrahü'l-azîz şer'ân ve fütüvveten ve kanunen ol kimesnelere ne lazım gelür Beyân Murtad buyurub mushâb olurlar. El cevab Allahu alemu bi's-sevâb tecdîd-i imân ve tecdîd-i nikâh ve terbie lazım gelür ve ta'zîri hakîkât değneği vurmak gelür. İmdi gaflet olunmaya tarîki Sultân Abdulkadir-ü Cîylâniye ve tariki ser-çeşme-i Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud hazretlerinin fütüvveti üzere itimâd oluna ve dahi ma'lûm olaki sair diyârdan gelen üstadlar keçi koyun, gön ve (köçek) ve oğlak derileri bir ocaktan bir ocağa gelüb ziyâde bahâ ile alub gayri ocağa getürüb ol ocağın fukarasına zülm itseler pîrlerin rızası yoktur ki bir ocaktan bir ocağa meta'ni alub giden zalimler deyu buyurmuşlar. Ahkâm-ı şeriyye icrâ eden kadı efendiler zide fazluhum kutbu'l-ârifîn Sultân Ahi Evran Şeyh Mahmud pîrin secere-i fütüvveti Şerifi vusul bulub Meclis-i şerîfe dahil oldukda takrîr-i kelâm idüb mezbûrları taleb ideriz didikde ol ma'kûle kimesneleri meclis-i şer'i şerîfe davât idüb şecere-i şerîfde devri Adem den berü bir ocakdan bir ocağın zâhirleri alına gelmiş değildir. Pîrlerimizin şecere-i şerîfde mestur olan budur diyu rivâyet ve âyet-i kerime ile ve hadîs-i şerîf birle isbat olmuşdur. Pîr-i pîrân ve 'azîz-i 'azizân ser çeşme-i sultân Mahmud Ahi Evrân pîrin şecere-i şerîflerini şeri' kadı şerîf ile kadı efendiler icrâ ve ahkâm ideler. İmdi pîr-i pîrân azizi 'azizân ve Sultân Mahmud Ahi Evrân ibn-i amucaün-nebiyyi Muhammedü'l-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem ü'l Abbâs ve sultan Evliyâ-i kutbu rabbani ve gavsü's-samedânî evlâd-ı mahbûb-u rabbü'l-'alemîn. Kutbu'l-ârifîn ve kutbu'l-

aktâb ve şeyhü'sh şuyûh şeyhü'l-melâiketi ve'l-ins ve'l-cinni Seyyid Abdülkadir Cîylânî İbni Seyyid Abdullah Salih İbni Seyyid Abdullah İbni Seyyid Musa İbni Seyyid Yahya El-Zâhid İbni Seyyid Muhammed İbni Seyyid Davud İbni Seyyid Musa İbni Seyyid Abdullah İbni Seyyid Abdullah el Cudiyyi İbni Seyyid Hasan el Müsennâ İbni Seyyid İmam Ali ibni amuca'i'n-nebiyyi "aleyhisselâm ve İbni Fatimatü'z-Zehra binti Muhammed'ül-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem şecere-i şerîflerini ve ahkâmını icrâ ideler. İmdi pîr-i pîrân 'azîz-i "azizân kemer beste meyân beste ser çeşme-i Sultân ve Şeyh Mahmud Ahi Evrân ve Abdülkadir Cîylânî Hazretlerinin şecere-i şerîflerine itimât olunan ve dahi agah yiğitlik olgikli ve ahilik ve şeyhlik üçü birdür. Yiğit olmayınca ahi olmaz ve ahi ve sahî olmayınca şeyh olmaz ve fütüvvet târîki on iki kol üzerine yürür. Nihayet bu on iki kol içinde ancak hemân Ahi Evran Şeyh Mahmud ve şeyh Seyyid Abdülkadirü'l-Cîylânî silsilelerinden tabl ve 'âlemki vardır' Ve gayrılarının vardır, diyen yalan söyler. Ahmed Bedevi ve Ahmed Rufâ'î ve İbrahim Desûkî ki tabl ve 'alemler çekerler. Bunlar dahi Şeyh Seyyid Abdülkadir'den hilâfet almışlardı ve anlar dahi Kâdirî diyü ad vermüşlerdir. İlla essah kol budur ki yukarıda beyan iylediğimiz üzere ki Hazret-i Muhammed'ül-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem 'alem-i şerîfi Ahi Evran Şeyh Mahmud Hazretlerine havale kıldı ve Şeyh Sultân Seyyid Abdülkadirü'l-Cîylânî Hazretlerinin silsilesini beyân idelim. Nitekim bâlâda evlâd-ı Resûl 'aleyhisselâm olduğunu beyân iyledik dahi ehli şiddet ehli fütüvvet ve ehli şecere ve sahîb-i 'alem ve sahib-i Nuh ve tabl ve çırak olduğun beyan budur ki Hazret-i Server-i Kâinâtı ve mevhâr-u mevcudat hatemü'n-nebîyyin ve'l-mürselîn Muhammed'ül-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem ve 'âlâ alihi ve sahibihî ecmâ'în. İla yevmid-dîn. Rıdvanullahi Te'âlâ aleyhim ecmâ'în. Hazret-i imam Ali Kerremallahu vechehu bi'at virdi. Ve şeyhlik ve ahilik ve yiğitlik ve fütüvvet ve esmaü'l-hüsna'y-i telkin iyledi. Ve imam Ali Şeyh Hasan Basri Hazretlerine virdi. Andan Habibi Acemiyye ve ondan şeyh Davud Tâiyye virdi ve andan şeyh Ma'ruf Kerhiyye ve andan şeyh serirü's-

suhtiyye ve andan Şeyh Ebü'l-Kasımü'l-Cüneyd Muhammed Bagdâdîyye ve andan Şeyh Ebu Bekr bin halife bin Hacerü's-Şibbiliye'ye ve andan Şeyh Ebü'l-fazl Abdü'l-Vahid bin Abdü'l'l-azîz et Teymiyye'ye andan Şeyh Ebü'l-Ferec et -Tarsusîyye'y andan Ebü'l-Hasan Aliyye'ye andan Şeyh Ebu Saîd el Kadi el mübarek bin Ali Mahzumîyye'ye andan Şeyh Seyyid Abdülkâdirü'l Cîylânî Hazretlerine ve andan silsile ile müselsel ta kıyamete değin evlad-ı Resul 'aleyhi's-selâmdan olan Abdülkâdirü'l Cîylânî tarîkinde olan meşâyih yedlerinde fütüvvet ve şecere ve emr-i şerîf ve berât-ı şerîf Mekke ve Medine'de ve Şam'da ve Bağdad'da ve Gül şehrinde ve İslambol'da ve fî cemî' nevâhi ve'l-beledân dabbağhane ocağında 'âlem-i şerî'atda ve adâb-ı tarîkat ve erkân-ı fütüvvet üzere ref' alem-i Muhammed'î ve darb-ı kudûm ve tabl-ı evliya-ı pîrlar tarîkatı üzere hareket ve amel ve zikr ve tevhîd ve tilâvet-i kitâb-ı şerîf ve vâ'az nasihat iylerler ve her diyar ki bi'l-cümle ocakları ziyaret ve ayini erkânını ta'lîm için üçer veya bişer veya yedişer gün ocağa göre zahiresini ve sancâk-ı şerîfin kurbanını ve nezirlerini ocakdan virüb ve masraflarını görüb ve cemî' levazımlarını bi't-tamam görürler şehirlerden şehirlere müstakîm ve mu'temed adamları ile gönderirler ve kuzzât ve hükkâm ve meşayihân ve tekyenişînân ve ahîyân ve kethudâ ve yiğitbaşîyan ve bi'l-cümle ihtiyarân ezhûr rızıktır. Hakkı o hitâb ve 'atâb, Esta'îzu billah: Ya eyyühe'r-resulü belliğ mâ ünzile ileyke mi'r-rabbike ve en lem tef'alü femâ bellagat risaletihi, sadaka'l-lahül'l-'azîm. Mültemis ki ezin-i mukaddemât-ı mezkûr beher diyar ki râsid-i mukaddem ve mua'zzet daret ve emtaleb vire. Müyesser gerdanında tâ'cûn bi hazret-i Resul 'aleyhi's-selâm resanında ez şefâ'at mahrum nümanında ve yedlerinde olan şecerelerine ve fütüvvât-ı şerîflerine 'amel ve 'itikâd kılalar. Emir-i Padişah-i berât ve emr-i şerîflerine 'itimâd ve 'amel iylesünler ve kâdir oldukları mertebe üzere emirlerine mutî' olalar ki, bu kâdirî meşayihleri kavlen ve fi'len ve zâhiren ve batinen Hazret-i Sultân-ı Kevneyn ve Resülü's-sakaleyn şer' şerîf ile ve tarîkat adâbıyla ve hakîkat sırrıyla ma'rûf ve mevsûf olmuşlardır ve emr-i padişahiyle ayin ve

erkân-ı fütüvvet icrâ edeler ve dahi ellerinde fetva-ı şerîf vardır ki şer'î şerîfe ve emr-i padişahiye itâ'at itmeyüb muhalefet idenlere şer'an ne lazım gelür. Beyan buyurub müsâb olur. Elcevab Allah'ü 'âlem bi's-sevâb tecdîd-i imân ve tecdîd-i nikâh ve inadda musırr olur ise katli lazım gelir ne'uzu.billah ve dahi emirlerine mestûrdur ki, seksen altı harfin tasarrufu ve ihtiyarların 'azli ve nasbı hüküm birle mutasarrıf olalar. Tamam-ı hakk ve adil ve sancâk-ı şerîf istikbâl ile fütüvvet ve şecere ve silsilenâme mucibince ve üzere şerîf ve 'azîz ve şerîfleri anlar ile olur ve 'azîz ve latif dutalar. Zirâ bi'l-cümle memâlikde olan dabbağhane ocağı bu sülale-i tâhireler ve senedâtlar ile ma'mûr olur ve azîz ve şerîfleri anlar ile olur ve şöyle buyurmuşlardır ki bir kimesne inkâr iylese mürtedd ve kâfir olur Ne'uzubillah tecdîd-i imân tecdîd-i nikâh lazım gelür ve şöyle bileler ki bu ocaktan nice enbiya ve nice mürselin ve nice evliyâ ve mugarrebîn gelmişlerdir. Ve yukaruda zikr iylediğimiz gibi ve dahi Ahi Evran Seyyid Şeyh Mahmut İbni Abbas Kaddasallahu sırrahu'l- 'azîz ve Ahi Muhammed Reşîd Ekber ve Ahi Muhammed Buhârî ve Ahi Muhammed ve Ahi Ali Uryân ve Ahi Abdullah ve Ahi Hüsam ve Ahi Kablan ve Ahi Beşir ve Ahi Ahmet ve Ahi Seyyid Nasruddîn ve Ahi Şerefü'd-dîn ve ve Ahi Tural Ali Celsebe en'am ve Ahi Sinan Ahi Mahmud ve Ahi Sinan ve bunların gayrisi ki, hesaba gelmez adedleri her birisinin kerâmetleri tevâtura varmışdır. Eğer bir kimesne inkar etse kesebi ve lokması ve cemî'a sermayesi haram olur ve kendü kâfir olur ve avratı boş olur. Ne'uzubillah, bir kimesne dabbağlara dil uzadub dabbağlar murdar dirler ise ve dahi murdar işlerler ve işleri dahi murdar diseler Kur'an-ı 'azimü'sşânı inkar itmiş olur. Ve cemî'a eimme-i fukaha kitapların dahi inkar itmiş. Ve katli vacibdir. Eğer katli itmezler ise tecdîd-i imân ve tecdîd-i nikâh ittireler. Ne'uzubillah min inkârü'l-münkerîn ve min küfrü'l-kafirîn. Zirâ Kur'an-ı -azîm vesair kutbu'l-meşhûrda fi'l-mezâhibü'l-erba'da buyurmuşlardır ki: "külli ihâbin izâ dubiga fakad tahere ille'lcildiyyi'l-ademi li kerâmetihi. Ve'l-hıncır li necâsetihi ve mâ'lum ola ki, bir dabbağ nice sureti zâhire de bir murdar deriyi debbağat ve pâk ider ise

anın nefsi dahi hayvanlıktan ve cehl-i karanlıktan pâk olur. Ve kalbi münevver olub bir saat tecelli-i cemâlden zâil olmaz. Netekim kösele derisi sofrâ olur. Etmekten ve dürlü dürlü ni'metlerden hali olmaz. Bu mezkûrları dabbağat edici dabbağların gönlü dahi ve irâdeti ilahiyeden bir an hali olmaz. Adem peygamberden ta Hazret-i Muhammed'ü'l-Mustafa sallallahu 'aleyhi vesellem'e ve andan serçeşme-i Sultân Şeyh Mahmud Ahi Evran kaddesallahu sırrahü'l-'azîzü'l'ala ve'l-celle hazretlerine ve andan Hazret-i Ali kerremallahu veccehehu hazretlerine ve andan Seyyid Şeyh Abdülkadirü'l-Cîylânî hazretlerine ve andan yiğitden yiğide ve ahiden ahiye ve şeyhden şeyhe ve andan sülale-i Ahi Evran Hazretlerine nakl olunub ve evlatları dahi ba fütüvvet ve ba şecere ba silsile-i tâhirlerini ibrazlarıyla 'ırk-ı tâhire ve yedlerinde olan silsilenâmeleriyle müsbet ve yedlerine Devlet-i Aliyye dahi emr-i 'âli ihsân-ı hümâyûn 'ifasıyla' ve bu mezkurlar dahi bi'l-cümle esnaflara ibrâz ve mûciblerince amel olunub ayîn ve erkânları düstûri ve icâzet ve inâbet âbâ can ceddsi ma'rifetleri ile ta'lîm-i mezkûrân-ı ve şeyhân hazretlerinin edi'yye-i bi'l-hayriyyeleriyle bi'l-cümle ocaklar ma'mûr olur ve ziyet bulur. Allah-u 'âlem bi's-sevâb ve ileyhi'l-merci' ve'l-mâb ve sallallahu 'âlâ seyyidînâ Muhammed ve 'âlâ alihi ve sahibihî ecma'în. Temmeti'l-kitâb bi'avnillahi'l-mülkü'l vehhâb ve kütübe haza, eşeceretü'l-mübareketü'l-şerîfe min yedi's-seyyid el hac. Eşeyh Mustafa bi debbağani'l-mire's-sadıkî. Fi vesatı şehr-i rebî'ü'l-ulâ. Sene sitten ve seb'în ve semânen mie mim mim mim.

Sağ taraf

Bin ikiyüz on yedi senesinde mâh-ı receb'ül-müreccebin gurreesinde oğlu el-hac Şeyh Mahmud dünyaya kadem bastı. Allah'ü azimü'sşân hayırlı halef iyleyüb ebeveyne mutî' ve münkâd iyleye. Tavvelallahu umrehu ve sa'allahu rızkahu amîn. Bi hürmeti seyyidü'l-mürselîn.

Sol taraf

Bin ikiyüz otuz dört senesinin rebî'ü'l- evvelinin on beşinci günü oğlum Şeyh Mahmud fena sarayına kadem bastı. Mevla hayırlı halef iyleyüb ebeveyne mutî' ve münkâd iyleye. Amîn. Bi hürmeti seyyidü'l-mürselîn.

Bin ikiyüz otuz altı senesinde mâh-ı şa'bân-ı şerîfin yirmi birinci günü oğlum Şeyh İbrahim fena sarayına kadem bastı. Mevla hayırlı halef iyleyüb ebeveyne mutî' ve münkâd iyleye. Tul-u ömr ile muammer ve mükerrerem iyleye. Amîn Bi hürmeti men nezele fi şân vemâ erselnâke illâ rahmetelli'l'alemîn. Sene 1236

Sen ki kapudan paşasın. Bir kaç seneden berü meyân-ı selîminde vuku' bulan hâdisât ve ihtilâfât. Cenâb-ı vâcibü'l-vücûd kazâ-î mübremi olub ber vechle def'î tavk-ı beşerden hariç olub ancak ber muktezâyı şer'î nebevî ümmeti Muhammed umûr-u dîniyye bütün bütün terk ve tahsîli' ulûm-u enbiyâda kusur idüb akâlîm-i İslâmiyetde maraz-ı cehl çoğalmağla zahrel- fesâdu fi'l- berr-i ve'l- bahri bimâ kesebet eydi'nâsi liyüzkâhüm ba'dellezî nazm-ı şerîfi üzre cümlemiz heva-yi hevese tâbi olub ahkâm-ı şeri'yeye-i terk ve farzları sünnetleri bir bıraktığımız hasebiyle hakk celle ve 'âlâ hazretlerinin kahr ve hışmına mazhar olduğu aşikâr. Ben ki Hazret-i Vacibü'l-vucudun edna ve ahkâr kuluyum muktezâ-yı kadr emr-i hilafet uhde-i mülükâneme ihale olub imdi vekaletim hasebiyle cümle ümmeti Muhammed-i şerî'at-ı garraya da'vet idüb cümle mezâlim ve müteaddiyaddan men olmaları için emr-i fermân iderim ki, vüzerâ-yı izâmım ve vükelâyı fuhâmımsınız. Sizler dahi atiullaha 'âlâ ahirihi kerimi fetvâsınca ita'at ve inkiyâdınız var ise fukara ve zuâfaya zulm ve ta'addînizi kaldurub cümle ümmet-i Muhammed'in asude ve emn-ü emân-ı rahatlarına say idesiniz ve yüzleriniz ak olsun. Yohsa zulm ve ta'addîden el çekmeyüb hilâf-ı şer'rî şerîf fukara ve zuâfaya gadr sevdasına olursanız, sizleri Vacibü'l-vücûd

Hazretlerine havaleyledim. Hasmınız Allah ve Peygamber olsun. Ve siz ki, cümle ümmet-i Muhammed'siz. Sizler dahi fena fiillerden fariğ olub ameli salihâyâ sıvaşalım. Eğer emrime ita'at itmezseniz hakk te'âlâ hazretlerinin kahrını mülâhaza ileyesiz.

Hattı Hümayun Sureti

Derbeyân oldur ki, Devlet-i Ali Osmaniye'ye ibdâ cülûs-u hümâyûn kadem-i şerîfleri zuhûr-u kayıdları beyân olunur.

<p>Sultan Osman Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 657 Cülûs sene 699 Müddet-i Saltanat sene 27 İntikâl sene 726 Müddet-i ömrü 69</p>	<p>Sultan Orhan Han Gazi Bin Osman Sultan Han Sâl-ı velâdet sene 687 Cülûs sene 726 Müddet-i Saltanat sene 35 İntikâl sene 761 Müddet-i ömrü 74</p>
<p>Sultan Murad Han Gazi Bin Sultan Orhan Han (Kosava cenginde reaya arzuhal virdükde şehit itmişdir.) Şâl-ı velâdet sene 726 Cülûs sene 761 Müddet-i Saltanat sene 31 İntikâl sene 791 Müddet-i ömrü 65</p>	<p>Sultan Yıldırım Beyazıd Gazi Han Bin Sultan Murad Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 761 Cülûs sene 791 Müddet-i Saltanat sene 14 İntikâl sene 805 Müddet-i ömrü 44 Hüdavendigâr denildi</p>

<p>Sultan Mehmed Han Gazi Bin Sultan Yıldırım Han Sâl-ı velâdet sene 781 Cülûs sene 805 Müddet-i Saltanat sene 18 İntikâl sene 824 Müddet-i ömrü 43</p>	<p>Azildir Sultan Murad Han Gazi Sanî Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 805 Cülûs sene 824 Müddet-i Saltanat sene 20 İntikâl sene 844 Müddet-i ömrü 39</p>
<p>Sultan Ahmed Han Gazi Salis Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1084 Cülûs sene 1115 Müddet-i Saltanat sene 28 İntikâl sene 1143 Müddet-i ömrü 59</p>	<p>Sultan Mahmud Han Gazi Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1108 Cülûs sene 1143 Müddet-i Saltanat sene 25 İntikâl sene 1168 Müddet-i ömrü 60</p>
<p>Sultan Osman Han Gazi Salis Bin Sultan Mustafa Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1112 Cülûs sene 1168 Müddet-i Saltanat sene 3 İntikâl sene 1171 Müddet-i ömrü 59</p>	<p>Sultan Mustafa Han Salis Bin Sultan Ahmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1115 Cülûs sene 1171 Müddet-i Saltanat sene 16 İntikâl sene 1187 Müddet-i ömrü 72</p>
<p>Sultan Mehmed Han el Fatih Sanî Bin Sultan Murad Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 833 Cülûs sene 844 Müddet-i Saltanat sene 5 Azil sene 849</p>	<p>Sultan Murad Han Gazi Sanî Def'a Sanî bin Sultan Mehmed Han Sâl-ı velâdet sene 805 Cülûs sene 849 Müddet-i Saltanat sene 6 İntikâl sene 855 Müddet-i ömrü 50</p>

<p>Sultan Mehmed Han Gazi Fethi Konstantiniyye def'a Sanf Bin Sultan Murad Han Sâl-ı velâdet sene 833 Cülûs sene 855 Müddet-i Saltanat sene 32 İntikâl sene 886 Müddet-i ömrü 53</p>	<p>Sultan Beyazıd Veli Han Gazi Bin Sultan Mehmed Han Fatih Sâl-ı velâdet sene 851 Cülûs sene 886 Müddet-i Saltanat sene 32 İntikâl sene 918 Müddet-i ömrü sene 67</p>
<p>Sultan Selim Han Gazi Bin Sultan Beyazıd Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 872 Cülûs sene 918 Müddet-i Saltanat sene 9 İntikâl sene 926 Müddet-i ömrü sene 54</p>	<p>Sultan Süleyman Han Gazi Kanuni Bin Sultan Selim Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 851 Cülûs sene 886 Müddet-i Saltanat sene 32 İntikâl sene 918 Müddet-i ömrü sene 67</p>
<p>Sultan Selim Han Gazi Bin Sultan Süleyman Sâl-ı velâdet sene 929 Cülûs sene 974 Müddet-i Saltanat sene 8 İntikâl sene 972 Müddet-i ömrü sene 53</p>	<p>Sultan Murad Han Gazi Salis Bin Sultan Selim Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 953 Cülûs sene 982 Müddet-i Saltanat sene 20 İntikâl sene 1003 Müddet-i ömr-i sene 56</p>
<p>Sultan Mehmed Han Gazi Salis Bin Sultan Murad Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 974 Cülûs sene 1003 Müddet-i Saltanat sene 48 İntikâl sene 1051 (974?) Müddet-i ömrü 74</p>	<p>Sultan Ahmed Han Gazi Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 998 Cülûs sene 1014 Müddet-i Saltanat sene 13 İntikâl sene 1042</p>

<p>Sultan Mustafa Han Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1000 Cülûs sene 1026 Müddet-i Saltanat sene Mah 3 Yevm 4 İntikâl sene 1134 Müddet-i ömrü sene 34 Buda azildir.</p>	<p>Sultan Osman Han Gazi Sanî Bin Sultan Ahmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1013 Cülûs sene 1034 Müddet-i Saltanat sene 3 mah İntikâl sene Müddet-i ömrü sene 17</p>
<p>Sultan Mustafa Han def'a Sanî Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1000 Cülûs sene Müddet-i Saltanat sene İntikâl sene Müddet-i ömrü sene</p>	<p>Sultan Murad Han Rabi Gazi Fatih-i Bagdad bin Sultan Ahmed Han Sâl-ı velâdet sene Cülûs sene Müddet-i Saltanat sene İntikâl sene Müddet-i ömrü</p>
<p>Sultan İbrahim Han Gazi Bin Sultan Ahmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1024 Cülûs sene 1049 Müddet-i Saltanat sene 9 İntikâl sene 1058 Müddet-i ömrü 34 Yedikule'de şehid olmuştur.</p>	<p>Sultan Mehmed Han Gazi Rabi' Bin Sultan İbrahim Han Sâl-ı velâdet sene 1051 Cülûs sene 1058 Müddet-i Saltanat sene 41 İntikâl sene 1099 Müddet-i ömrü sene 48</p>

<p>Sultan Süleyman Han Sanî Bin Sultan İbrahim Han Sâl-ı velâdet sene 1053 Cülûs sene 1099 Müddet-i Saltanat sene 3 mah 4 İntikâl sene 1103 Müddet-i ömrü sene 50</p>	<p>Sultan Ahmed Han Gazi Sanî Bin Sultan İbrahim Han Sâl-ı velâdet sene 1053 Cülûs sene 1103 Müddet-i Saltanat sene 3 mah 8 İntikâl sene 1106 Müddet-i ömrü</p>
<p>Sultan Mustafa Han Gazi Sanî Bin Sultan Mehmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1074 Cülûs sene 1106 Müddet-i Saltanat sene 8 mah 9 İntikâl sene 1150 Müddet-i ömrü 41</p>	<p>Sultan Selim Han Salis Bin Sultan Mustafa Han Sâl-ı velâdet sene 1175 Cülûs sene 12? Müddet-i Saltanat sene 19 İntikâl sene 12? Müddet-i ömrü 47</p>
<p>Sultan Abdülhamid Han Gazi Bin Sultan Ahmed Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1135 Cülûs sene 1187 Müddet-i Saltanat sene 16 İntikâl sene 1203 Müddet-i ömrü 68</p>	<p>Sultan Mustafa Han Bin Abdülhamid Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1194 Cülûs sene 1222 Müddet-i Saltanat sene ? İntikâl sene 1233 Müddet-i ömrü 29 Azil ve şehitdir.</p>
<p>Sultan Mahmud Han Gazi Bin Sultan Abdülhamid Han Sâl-ı velâdet sene 1199 Cülûs sene 1223 Müddet-i Saltanat sene 22 İntikâl sene 1255 Müddet-i ömrü 56</p>	<p>Sultan Abdülme cid Han Bin Sultan Mahmud Han Gazi Sâl-ı velâdet sene 1237 Cülûs sene 1255 Müddet-i Saltanat sene 23 İntikâl sene 1277 Müddet-i ömrü 40</p>

**AHİ SİNAN ŞECERE-NÂMESİ
OSMANLICA METNİ**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

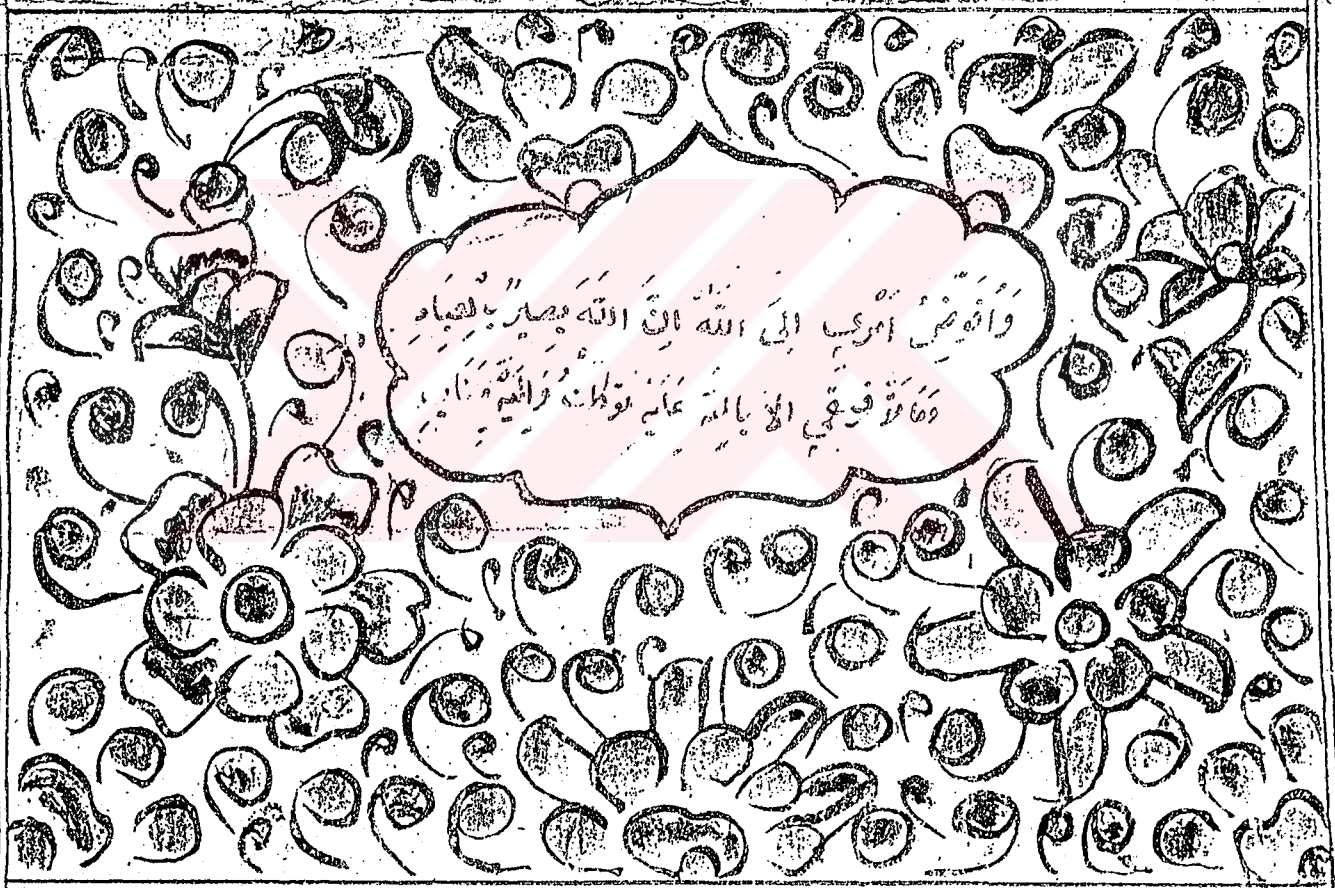
سما عت عطا سين نصيب ميسر اليه
 آمين
 اللهم اني اعوذ بك من الهم والحزن
 اللهم اني اعوذ بك من الفقر والبخل
 اللهم اني اعوذ بك من الجبن والبخل
 اللهم اني اعوذ بك من الهم والحزن
 اللهم اني اعوذ بك من الفقر والبخل
 اللهم اني اعوذ بك من الجبن والبخل

ابو بكر
 رضوان الله تعالى عليه

علي
 رضوان الله تعالى عليه

علي
 رضوان الله تعالى عليه

عمر
 رضوان الله تعالى عليه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دنا محدود • وشاء غير محدود • اول واجب الوجود • مفيض الخير والوجود • جامع الكبرياء والجبروت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمدنا محدود وثناء غیر محدود اول واجب الوجود مفيض الخیر والحدود جامع الکبریاة والکبریاء
 مالک الملك والمکوت جنبانیة واجب الخیر والادب المفسر درکة نضفة انسانی اشرف مخلوقات والاطمح والالطف
 موجودات ایدوب تعلیم سما الیله تکریم وصلاة صلاوة وتخف تجیات اول سید کائنات وسند سادات شفیع العصات
 فی یوم العرس افضل افریقہ بشیر خطیب روز محشر امام الثقلین تمام العالمین سید الحرمین المحترمین حبیب خدا حضرت
 محمد المصطفی اوزر زینہ اولسونکده مخاطب حقیقده استعید بالله وما ارسلناک الا رحمة للعالمین بیورلوب شانده لولالک لولالک
 لما خلقت الافلاک اوزره وسبب نزولی وما ارسلناک کذرا وعالم النبار وصحب وکبار لری اوزر زینہ اولسونکده هر بری نجم دین
 وکواکب اودخی یفندد رضوان الله تعالی علیهم اجمعین وعلى من تبعهم حلی یوم الذین ایما لا یخجل اذ امر الله تعالی
 عاکان وقاضیان وناثبان و مشایخان ووزیران ومیر میران وموالیان وشیخ الاسلام هر برد یار اسلام علامتی رون
 وواجب شد بیور محضات وپور حکام وپور مشایخان وکتیة نشینان وبالجملة اوجاخی دباغان وبالجملة پیر اصنافا
 وانبیان وبالجملة اوجاخی ضابطان وسائر ضابطی اصنافان از خور دیوزر که این شجره فتوة ایمان اورند بپیر
 دیار که راسد ورامقدم رموتفر ومعزز د اردوا بقولی او علی کردانده تاجون بحضرت رسول رسالتده علیه السلام
 از شفاعت محروم مخالفتده بلکل واکاه اولفل که حضرت شیخی الشیوخ قطب العارفين الشیخ السید مصطفی الخیار
 القدری ابن سید سلیمان ملاطیبه ابن سید مصطفی ابن احمد ابن سید شیخ حاجی حسن ابن سید حاجی یوسف
 ابن سید محمد ابن سید شرف الدین ابن سید موسی ابن سید زین الدین ابن سید عبد المطلب ابن سید علی ابن محی ابن سید
 ابی الفضل ابن سید عبد الله ابن سید احمد ابن سید محمد ابن شیخ قاسم ابن سید زین العابدین ابن سید ابراهیم المرتضی
 ابن الامام موسی کاظم ابن امام جعفر الصادق ابن امام زین العابدین ابن امام حسین ابن امام علی ابن ابی طالب
 اسد الله الغالب ووزوج فاطمة الزهراء بنت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم ابن عبد الله ابن عبد المطلب ابن هاشم ابن
 عبد المناف ابن قصی ابن کلاب ابن مرة ابن کعب ابن لوی ابن الغالب ابن فهی ابن مالک ابن نصر ابن گانه ابن مریمه ابن مڈرکا
 ابن اسد ابن مضر ابن سزاده ابن معد ابن عدنان ابن ارد ابن شفیع ابن الهمسج ابن لیث ابن هرورف ابن نجیب ابن حمل ابن قنار

اسد الله الغالب بن و زوج فاطمة الزهري بنت سعد بن ...
 عبد المناف ابن قصي ابن كلاب ابن مرة ابن كعب ابن لؤي . ابن الغالب ابن فحيم ابن مالك . ابن نصر ابن كنانة ابن مرجمه ابن مذكرا
 ابن الياس ابن مضر بن سزاده ابن معد بن عدنان اد ابن ارد ابن شفيق ابن الهيصم ابن ليث ابن عروف ابن فحيم ابن حل بن قيدر
 ابن اسماعيل ابن ابراهيم ابن تاروخ . ابن ناوخ ابن صوح ابن نالع ابن نسين ابن ارشد بن قاسم ابن بسيراق ابن السباع ابن
 الرافد ابن سام ابن نوح بن عليه السلام ابن بكار ابن منوشلح . ابن اشوخ ابن بوردان ابن ماهيل ابن مشران بانسان ابن
 يوسف ابن شيت ابن آدم النبي ابو البشر صلوات الله وبنيت له والد اجيمين ايدر که ^{عزیز و شریف نسند که در کتب}
 وقتي اعلى مقام در . وعزیز و فتوت اصل قدیم در . وازلی وابدی دیر . واصل ایمان در . یعنی اصل الله تعالی در زیر که
 الله صفتی دیر که ^{فتوت صنعتین کسه بلز و صنعتن الا اول کشتی که} الله تعالی جمله کاهلردن مظهر قلش اوله
 وهر کشتی که فتوت صفتیله منصف اوله اول کشتی الله صفتیله اولور . وهر کشتی که الله صفتیله منصف اوله حقا که اول کشتی الله
 ارشدند دیر . وفتوت برانقدر که اول غلغ الله صفتیله و بدافقری انبیا صفتیله و پیرا فاری اولیا صفتیله . ویشی مؤمنل
 صفتیله ^{بوصفتی صفتیله الا صدف و وفا اهل و فتوت طون کیمیه الا کله و زین فنایدن و فتوت یون یوزمه}
 الارباب و حیا اهل و فتوت منزلت ابریه الا کرم و صرفت اهل ^{مقامی مرفق الله تعالی عزیز و شریف قلدی . بجه که}
 انبیا عزیز و شریف دیر اندن او توری . بیرم سلطان انخی اوران شیخ محمود ابن عباس شومبه النبی علیه السلام انخی و فتوت اهل
 و صاحب و دبا فلر بیری اولدی که ^{حیا و وسعی ایدی و بیبیریک خیر دناسنی الشذرت} کم بر کون حضرت محمد مصطفی
 صلی الله علیه وسلم امر ایدی که ^{صحاب جمع اولسونلرن و اصحاب جمع اولد قده بیوردیکه بدر حنین قضاسنه و ارف}
 کر که رن . و غزاده لازم اولان ^{براعکزی حاطر انک اول وقت که} الله امر ایلده حاطر بولنوب کین سیز دید بقده اول
 شعله حضرت عباس اکبر رضی الله عنه ^{ایاغ فلنوب اتدی یا رسول الله بن پیری فانی اولدوم} او غلوم شیخ محمود بنده
 فتوئیدر علم شریکزی اکا حواله ایدک ^{رسول الله علیه کستلام خوش اولده اولسون دیدی} اندن یا علی وارک علم شریف
 کتورک دبا ^{امام علی کرم الله و هم دخی واردی کتوردی} رکاب حضرت پیر انخی اوران شیخ محمودیک بونینه حمایتل ایدوب
 تسلیم و حضرت رسول صلی الله علیه وسلم علی شریفی کند و مبارک الیل انخی اوران شیخ محمود سواله ایدی ^{اول زمان حضرت رسول}
 علیه السلام ال قلادی و جمیع او تو ز اوج بیک ^{ان قلادی دیر دعاه امین دیر اول زمان دعاه حضرت جبرائیل و میکائیل و}
 اسرائیل و عزرائیل علیه السلام و سائر میش ^{براه} ملائکه لره بلده اول شعله ال قلادی دیر دعاه امین دیر اول زمان دعاه حضرت جبرائیل و میکائیل و

تسلیم و حضرت رسول صلی الله علیه و سلم علی شریفی کند و مبارک اللیلہ انجی اور ان شیخ محمود سوالہ قلادی اولاد ان حضرت رسول

علیہ السلام ال قدر دی و جمیع او تو زواج بیک صحابہ ال قدر دیر دعاء امین دیر اول زمان دعاء حضرت جبرائیل و میکائیل و

اسرافیل و عزرائیل علیہم السلام و سائر تیش بیک ملائکہ لردہ بلہ اول مخلد ال قدر دیر دعاء امین دیر دعاء نما اولد بقد

حضرت پیغمبر علیہ السلام ایندی که یا جبرائیل علیہ السلام تیش بیک ملائکہ لردہ دعاء بلہ ایدی و دخی ایدی

ای اصحاب بریم چونک حق تعالی جانندن بود کلی انجی شیخ محمودہ بوقدر عنایت اولندی و بندگی و نیت اینیم دخی بیورد مکہ و

دخی بو عالمہ خاندانہ عباس کبر سلندن تا فیما متذکین او تو زواجی اصنافہ بول وارکان شریعت طریقت و سقیقت و معرفت

اور زده سوار اولسون تا اندن پیغمبر حضرت رسول الله علیہ السلام بیوردی یا اصحاب و قد اولدی و الله اعلم بیدر که

قلوب غراب و رده سکر دیوا و دورت کوند قصه کرم بسنجی کوبی غزایه توجہ ایلدیلر برقع کوند شکر و واروب حق

سجانه و نما حضرت تلری اولاً سلطان محمودہ فرصت و یروب فتح ایندیلر و افر غنیمت غزادن مال کتوردیلر و جمعی

اصحاب بخش ایندیلر اول زمان انجی اور ان شیخ محمود ابن عباس قدس الله سره العزیز اول غنیمت مالی کند و حصه سنی حضرت

رسول علیہ السلام اوکنه قومی و دیدی یا رسول الله بنم قدر تیم و قضا عتم و اردر بنم حضمی الله ایچون فقرایه تصدق ایلار بیوردی

رسول علیہ السلام ایدی الله سکا عوض ایلیده و اندن رسول علیہ السلام اکاصحیح دیدی حضرت رسول الله حضرت

علی دن سوال شریف ایلدیکه یا علی کرم الله وجهه انجی سلطان شیخ محمود ابن محمود عباس کبر غزاده بنجه جنک ایلدی و بنجه حرایتی

وال قلیجده بنجه ایدی حضرت علی ایدی یا رسول الله بر الی علی شریفده و بر الی قلیجده هر جانبد جنک ایدردی و صحیبادی اوران

کبی انوک ایچون اکا سلطان انجی اوران شیخ محمود دیدیلر و دخی اول مخلد حضرت رسول علیہ السلام ایدی یا اصحاب هر پیغمبر لردن

بر یاد کار قلشد حضرت آدم النبی علیہ السلام اولاد باغت ایدوب کیر داهله لباس ایدوب حضرت خوا ایلده اولاد لریله کیر لردی

تا او غلوشیت علیہ السلام جولا خلق ایشلینبیه دکن تنوزه ایدوب کیر لردی که چید آدم النبی علیہ السلام بیک یل یاشاردی و هر بر

بیله بر صنعت جبار ایدردی و سوال اولسونکه فصنعتی و اردیر جواب و پر که بیک بره را الله تعالی حضرت تلریک اسمی شریفی

دخی بیک بردر امر حقله جبار مشدر آدم النبی او غلوشیت علیہ السلام هم دباغ ایدی و هم جلاخ ایدی و بالاده مسطور

اولان حضرت ادم دن تا بزه دکن کلان پیغمبر لردن و اجداد لر میدن بر یاد کار قلشد دخی د باغاق صنعتی انلردن بنه قلشد و بزه

قلادی و شمادی بزده اولد صحاب انجی اوران شیخ محمود ابن عباسه احسان ایلدک اندن حضرت عباسکه رسولک غنیمت و انجی اولاد

بابا سید... رسول الله حضرت بنیہ ایتدی یار رسول الله چونکہ سن اکا صنعت بنشد وک وادی اخی اور ان خودیک و اخی و سخی ہمیشہ
 بندہ فی جمیع مالی اکا وصیت ایتدی اصحاب دخی بونی کورجیہ ایتدی یار رسول الله هر بیجا از نکوز ایله اخی اور ان شیخ محمود حضرت تریله
 بریاد کار و بره لیم **پیدا رسول حضرت علی السلام** اولسون دیدی «حق در کا عند قبول اولد» اندن هر بریسی بنه قادر ایسه و بریلر
 ایتدی **شیخ امام علی حضرت تریله رسول الله علیه السلام** ایتدی عموک اوغلو سلطان اخی اور ان شیخ محمود تبرک سن بنه غنشلر سن
 دیدی «سخت تلی لرم الله و سبهد ایتدی اول غنیمت مال که غزادن کتوردیم حق یولند فقرایه تصدق و بریدیم خال دو نیاده هیچ
 نملد خاکه و بره میم همان اللهمک بیور غنیلد رسولک قولیلد قزیم زینب خانونی عتوم اوغلو سلطان اخی اور ان شیخ محمود حضرت تریله
 و بریدیم عادلنه دیدی «و حضرت رسول الله نکاح خطبه سین او قدی اندل» **زینب خانونی اخی اور ان شیخ محمود حضرت تریله**
 و بریدیلر «اوج کون و اوج کجه نعمت جنگلدی و غزایر ایددی «و هم دو کون ایدی «و شیخ محمود اخی اور ان او کون کلوب
 رسولک مبارک و شریف النی اوبدی «و حضرت ابابکر و حضرت عمر و حضرت عثمان و حضرت علیک اللین اوبدی «
 و جمیع اصحاب برک اللین اوبدی رضوان الله تسک علیهم اجمعین «اندن حضرت یغبر علیه السلام اوری دور دتی «و حضرت
 اخی اور ان شیخ محمود یک صباغ النی مبارک الله الوب «حضرت علیک مطبخه کیر دیلر بعض دریکه جمیع اولمشدی «کی صغیر درسی
 و کوی درسی و کوی قیون درسی جمله طقسان طقوز درسی ایدی «رسول علیه السلام اول دریلری مبارک الیلد بر سلطان
 اخی اور ان شیخ محمود تسلیم ایلدی و معجز ایله دعاه سبق و بریدی «اخی اور ان شیخ محمود دخی علم و ولایت و رسول الله هتقی
 و قوتیلد او کونندی «اول کونده و اول کجده صباحه دکن اللهمک لطف و کرمیلد الوان الران و دورلو رنگ ایدوب تمام
 کبرده ایش و بر بوجیه بغلیوب رسول الله او کنه کتوردی «و جمیع اصحاب بر طلسه حاضر بولندی رسول حضرت علیه السلام دخی مبارک
 و شریف و لطیف اللهمک ذات نور دن یار دلمش ایکی اللری ایله بوججه اجدی «و جمله اصحاب تماشنا ایلدیلر **حضرت**
 علی کرب الله و سبهد اوری دور دی مبارک الله بریسی الوب صقل و مجله و برداه ایلدی «و سلطان محمود اخی اور ان ابن عباس
 رسول اللهمک اللین ایدی و مستحسن شاکردی ایدی «اندن ایچون تمام ایدوب و استاد خدنتی شور دی «و استاد که رسول
 الله در دعای ایتدی و با غلیق صنعتین تعلیم ایلدی «قانی اول بی دین کوز کوز لر «و قانی اول قولای صغیر ایما سیرلر «عمدیک
 معجزاتین و علی کرامتین «و سلطان اخی اور ان شیخ محمود حضرت تریله با غلیق صنعتین انکار ایدوب «و اخی اور ان شیخ محمودیک
 کوی کجیلر بنه دلیل اوزادوب «و با غلر احمق لرد دخی مردار لردیر و مرداز اش لر دیو طعن ایدن لر «ماشنا و کلا که کند ولری مردار
 و احمق لردیو منسه دباغ سانه او با غنندن بنجه بیغبران و بنجه سرسلان و اولیاء و بنجه اقطاب کلوب کیشلر درنا سلطان
 عبدا القادر «زمانه اندن حضرت شیخ المدا کتی و الانس و الجن «شیخ عبده القادر جمیلدنی طریق قوته رونق و بریدی «
 و احیا ایلدی «همه تک دورت یوز برنده دویا به قده و بصوب «و بش یوز الممش برنده داری فنا دن داری بقای شریف
 شور دی رحمة الله علیه رحمة واسعة «و با غلر اخی بابا اولمشدر «و دخی سا اخی اور ان شیخ محمود با جمله مسالک

بودی رحمة الله علیه رحمة واسعة و دباغلر اخي بابا اولمشدر و دخی سلطان اخي اوران شیخ محمود بالجمله مسالك
 ساد منید واقع دباغ خانه او جاعین مهور و احیا ایدوب اطرافدن و جمیع اقالمر خلیفه کنده روب دباغ خانه او جاعین مهور
 بلد بلر و زاوین لر بنا و احداث ایلشدر و تا قیامت دکن حلیفه برات باد شاهله کنوب دباغ خانه لر قنوب علم
 شریف و ادب طریقت و سحر حقیقت و عشق معرفت تلقین ایدر لر اخي لر و کتخدر و یکت باشیلر و تکه نشین لر
 و علمدار لر و سنجقدار لر و کربسته لر تکبیر ایلر حرقه و قوشاق و تاج و یریرلر شو یله بلد لر کد ایکی سلسله در بری زیت
 سلسله سی و بری فنوت سلسله سید بری فنوت سلسله سی اولادر و مقبولدر زیت سلسله سیدن و عبد القادر
 جیلانی خلفای فنوت سلسله سید را استاد دن او ستاده دکشدر شو یله بله لر که ماد مکه پرورده ن اولینجه اجازت
 وره ن و اجازت نامسی که بنجه پرورده اولمشدر و و براتی بادشاهی اند اولینجه تکیده قوند و رسیلر و اند اجازت
 نامه و شجر سی و برات بادشاهی اولد قد فیکر تکیلدره فنودرب و و کرم کیکي ارایت و حذر ایدر لر و جمیع فرمانده و لر
 مدیح اوله لر الامر که شریعتدن و طریقتدن و فنوتدن مخالف بعید تکلیف واقع اولسه ن اطاعت کوستر میلر و سلطان
 این اوران شیخ محمود حضرت تلمینک طریقتین عبد القادر الجیلانی احیا ایلشدر و دباغ خانه او جاعنده ن مشکل دعوا
 و نر معنا اولسه فتوای شریف و اروب مشکلا بی فتح و عالی ایلشدر ن تکم بیان اتمشدر کدر رحال واقع اولد قده ان
 شاء الله تعالی و شیخ ابوسید عبد الغنی سیند مصطفی اختیار این سید سلیمان ملاطی شو یله روایت ایدر که
 او ستاد مدن دیور روایت اولمشدر بیغیر لر سروری ایکی جهان کونشی محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم بویله بیور کیم
 ادر بیغیر صلی الله علیه و سلمدن تا سلطان اخي اوران شیخ محمود زمانه دکن اولو سلطان لر دباغلق اشلوب تواتر
 وارمشدر که کرم ستری و معجز الیری حتی دورت بیغیر دباغ خانه او جاعنک او ستاد دباغلر ایشیک ایلشدر
 کتابلره دخی مسطور دور و دخی بو فنوت شجر نک بیان اولدور که بر کسند نیک تمی ظاهر اولسه او ستاد لر
 تاتنه کتورب اگر اول کسینه طریقه راظیم دیک او لور ایسه ن طریق سلطان این اوران شیخ محمود دکه اوزده و حضرت

تأنته کتوب اگر اول کسنه طریقه راظیم دیمک اولور ایسه ، طریقی سلطان انخی اوران شیخ محمود یک اوزره و حضرت
سلطان عبدالقادر الجیلانی ، فتوایه شریفه سی موجبیه طقسان طقوز دنگک و بیک اقبه طریقت جرمیسی اله لر
واج موم برله جرائین یغوب بوینه مقوم ماسین طا قوب و بشتمالنه حلواسین قیوب و البند حرة دمیرین صول قولتوغنه
قوشاغنه طا قوب ار نلر حضورند یوز سوروب ، کوستملکیم عفوایلکیزدیر ، اوستاد لر دخی موبین عفواید لر کوستملکی
عادت اوزره عفو اولند نصلمه اول اولتورد غی بوستدن اوج بوست اشفا او توره لر دیر که ، نوله اوستاد نلر
اگر قرایه سرکشیک و مخالفت اید جک اولور ایسه ، بیلر بویله بیور مشلردر که طریقه مطیع اولماز ایسه بیلر بویله
بیور مشلردر که ، اوج بیک اوجیوز طقسا طقوز اقبه بکلیم جرمیسی و پیردر لر شویله اعتماد اید لر غفلت اولنیه ،
گرکاهی اولور ایسه یوم الجزاده جوان بزور و زدیو بیور مشلردر ، امدی معلوم اولد که بر غایت مشکل مسئله ظهور ایدن
ول مشکل مسئله اوجا قده اولان انخی بابا و کتدا او بیک باشی یا فکده یا خود تکلیتین اولان عزیز لر حل اتمک قادر اولور ایسه ،
انخی افندی واروب مشکل لر بی حل ایلر فاما شویله شفاء اولد که اولور اولما ز شیدن او توری محکمیه و بکلر و انظار بوسنه
ربحی اولور ایسه ، بیور مشلردر که اولقطب الربانی و غوث القمیدانی اولاد حبوب رب العالمین ، حجة الحق علی الخلق الجبین
حضرت سلطان اولیاء شیخ الملائکه والانس والجن ، شیخ انخی سید عبدالقادر الجیلانی قدس سره العزیز ، بیور و فتوا
نریفه ویر شدردر که شرعا اول کسندله نزلایم کلور ، الجواب بیوروب اولدر ، الله تعالی اعلم بالصواب قتلی واجب اولور ،
عز الله تعالی یوم القار قتلی اید لر ، یوم الجزاده جوان بزور و زدیو بیور مشلردر بیلر بیز ، اگر قتلی اتمز لر ایسه یقا
سوب یوز کین لوب اوجا قدن مرد و داید لر ، اگر مرد و اتمز لر ایسه بیلر بیک یعنی و بزیم بدعا مزی قبول اتمز اولور لر ،
امدی کلدر حصه نه وجهله اولمق لازمدر بسیار اولور ، اولان انخی بابا اوج بچق حصه اوج بدل الله
نلت اولنیه ، وفکه اوج بچق حصه اوج بدل الله غفلت اولنیه ، و کتدا اوج بچق حصه اوج بدل الله غفلت اولنیه
بیک باشی اوج بچق حصه اوج بدل الله غفلت اولنیه ، و سائر تکلیه نشین میان بستنه اولان عزیز لر یکی حصه و یکی
دل الله غفلت اولنیه ، و غلداران و سبجا قداران یکی بچق حصه و بر بدل الله غفلت اولنیه ، و باش باشا بیک یکی
صنه و بر بچق بدل الله مخالفت اولنیه ، و باش صایحی یکی حصه بر بچق بدل الله مخالفت اولنیه ، و هر تفرجه طقوزدری
الله مخالفت اولنیه ، و کوجک صایحی بر بچق حصه و بر بدل الله مخالفت اولنیه ، و بونلر دخی تفرجه بشردری

بشکشت اللہ مخالف اولئیمہ • واشجی یکی حصه و بر بدل اللہ غفلت اولئیمہ • و بر یک جراتداری و تکیه نشین خدمتکاری
 و سونده یکتداسه و کرمانه لرا و کنی پاک ایدمچی بر حصه و یاریم بدل اللہ غفلت اولئیمه • و دخی قه قولقی یاریم بدل اللہ غفلت
 اولئیمه مباد نشین یاریم مباد • اولکی قیرق یلق اوسته زاده ایکیشتر بحق حصه الله و ایکی بدل اللہ مخالف اولئیمه •
 و اونوز بشیر یلق اوسته زاده لرا ایکیشتر حصه ایکی بدل اللہ غفلت اولئیمه مباد • و اونوز یلق اوسته زاده لردخی
 ایکیشتر حصه و بر بدل اللہ مخالف اولئیمه • و یکری بشیر یلق اوسته زاده لرا ایکیشتر حصه و بر بدل اللہ غفلت اولئیمه •
 مباد و یکری یلق اوسته زاده لردخی بر بحق حصه و بر بدل اللہ غفلت اولئیمه مباد • و اون بشیر یلق اوسته زاده
 بر بحق حصه یاریم بدل اللہ غفلت اولئیمه مباد • و اون یکی یلق اوسته زاده لرا بر حصه و بدلیک ربیعین اللہ مخالف
 اولئیمه • و طقوز یلق اوسته زاده لرا یاریم حصه و یاریم بدل اللہ مخالف اولئیمه • اولکی قیرق یلق
 اوسته لره و اختیار لره او جرحه و ایکیشتر بحق بدل اللہ مخالف اولئیمه • و اونوز بشیر اوسته کار لره او جرحه
 ایکیشتر بدل اللہ مخالف اولئیمه • و یکری بشیر یلق اوسته کار لره ایکیشتر حصه و بر بر بحق بدل اللہ مخالف اولئیمه و یکری
 یلق اوسته کار لره ایکیشتر حصه و بر بدل اللہ مخالف اولئیمه • و اون بشیر یلق اوسته کار لره بر حصه یاریم بدل اللہ
 مخالف اولئیمه • و طقوز یلق اوسته کار لره حصه تک نصفین و بدلیک ربیعین اللہ مخالف اولئیمه • و یدی یلق
 تلفه لره حصه تک ربیعین و بدلیک ربیعین و بر بر مخالف اولئیمه • و اوج یلق قلند لره حصه تک ربیعین و بر بر مخالف
 اولئیمه • و هر کسک حاله حاله سالی اولد یقده کرم • تکیه نشین دخی کلینک محمدی حافظ اولوب دما ایلدکن
 کرم • تکیه نشین کلینک محمدیه دما ووروب • هو انیمینی حکوب طاغیله لکیده لرتنه و یلیغ سخلق
 یکی او توز یلق و یکری یلق اوسته کار لردخی • اخنی بابا و فکده و کتده او یکیت باشی و سائر میمان بستکان و علمداران
 سینجا و داران • و تکیه نشین عزیز لرا او کده • اللین صارق دروب و سوز لرینه عبادله ایدوب امیر لرینه و سوز لرینه
 نالفت ایدوب اولور ایسه یقاسین کسوب • و بور کین الوب او جاتدن مردود ایدوب بیر لرینه • و جدم لعنتی
 ایدوز لرینه اولسون • و جمیع تمیش یکی بحق بیر حضرت لرینک لعنتی دخی انک اوز لرینه اولسون • و شیخی
 نوبله معلوم اوله کی • و اون بشیر یلق قلغه سرکه • ان اولور ایسه تعزیر حقیقت دککی و رالطلسان طقوز
 تک و بیک بر لجه چرمیه الله لره • و او جاتدن مردود ایدوب بر بنجه مردود کرم • بوینه مقوم مسین بوغاز لرینه

صوحی عنوانہ و ودخی شریک بلکہ کہ اول شہر لدرہ ذباغ سائینہ لازم اولان درینی و بلامطی و برنار و ماضی
و شتاب و بپراق و غیر لازم شیلر وارد کہ جملہ تجارت لدر کلدیقن اگا کربان دن و اگر شہر لدرن و و اگر قناردن و و اگر
غیر کولیدرن جملہ تجارت کلدیقن تکہ قبوسنہ کتورب یوکلرن اندیرد قدا ^م مع اخی بابا و فک و کتحد او یکت باشی
و تکلیف نشین و اول متاع لری بزاید و ب و یکت باشی اول جملہ اوستہ لری و اختیار لری بلکہ متاع لری بزاید و ب اللہ لری
تقسیم عرقہ ما ایدہ لری بیلر سور دخی منوال اوزہ رہہ هر کس تستلی اولندن هر ^م کرم دعائی کوی کہ کله لو بخیدہ دو عایدہ پیر
لریک اسمنی یار ایدہ لری دعادن ^م مع تکلیف نشین دخی کلبنک محمد تیہ دمندا اسمنی حکوب سلامت بر لہ طاعنیلوب
کیدہ لری امدی شولہ ہ ^م اوج ^م بر کسہ او جاقنہ اولہ وارنر میدانندہ اوستہ اولہ و ودخی شہر لری جند
ودخی قناردن و ودخی کولیدرن و ودخی آخرو لا تیلردن اگر بردری و و اگر یک دری و ودخی بروقیہ آنجا و و یک و قیہ
اجزا و ودخی اخی باآدن و کتحدان و یکت باشیدن و تکلیف نشین اولان عزیزدن ازین المیوب و طاعنیلوب الہ جنی اولور
ایسہ او جاعنک طریقی اوزہ او کسنک طولاری جقرو ب او جاقدن مرد و ایدہ لری زیرا اول کسنہ طریقتہ مرتادیر
و طریقتہ مرتاد اولدی اجلدن بیلر بیز شہر ^م ایسہ سور مشلر در کہ سلطان سید شیخ عبدالقادر الجیلانی قدر
اللہ ستر العزیز شرعاً و فتوتاً و قانوناً اول کسنہ لری نہ لازم کلورہ بیان بیورب مٹاب اولور لری ^م الجواب اللہ اعلم
بالصواب تجدید ایمان و تجدید نکاح و ترتیبہ لازم کلورہ و تعزیز حقیقت دککی و زمق کلورہ امدی غفلت اولمیدہ
طریقی سلطان عبدالقادر الجیلانی بر و طریقی سرچشمہ سلطان اخی اوران شیخ محمود حضرت لری نیک فتوی اوزہ اعتماد اولنہ
ودخی ^م اولکی سائرد یاردن کلن اوستادلر کچی قیون و کون و سلہ و او غلاق دریلری برا و جاقدن برا و جاعنک کلوب زیادہ
بہا ایلہ الوب غیری او جاعنک کتورب اول او جاعنک فقر اسنہ ظلم انتہا لری بیلر لری رضاسی یوقدر کہ برا و جاقدن برا و جاعنہ
متاعنی الوب کیدہ مظالم لری بیور مشلر ^م احکام شرعیہ اجرا ایدن قاضی افندیلر زیدہ فضلہم ^م قطب العارفین سلطان اخی
اوران شیخ محمود بیلر شجرہ فتوی شریفی وصول بولوب مجلس شریفہ داخل اولدقن تقریر کلام ایدوب ^م مزبور لری طلب ایدہ
رزدیدکن اول معقولہ کسنلری مجلس شرع شریفہ دعوات ایدوب شجرہ شریفہ ^م دوری امدن برا و جاقدن بر
او جاعنک ظاہر لری الینہ کلشنہ کلدیرن بیلر بیز لری شجرہ شریفہ مسطور اولان بودردیز روایت ^م و اتیر کرمہ ایلہ و حدیث
شریف بر لہ اثبات اولمشدر ^م بیلر بیان و عزیز عزیزان سرچشمہ سلطان محمہ داچی اوران ہر ^م شریفہ شجرہ

سوزان بود در یوزبان و این لریمه ایله و حدیث

شریف برله اثبات اولمشدر ب بیر بیان و عزیز عزیزان سرچشمه سلطان محمود اخی اوران پیرک شجره شریفی شیخ
شریف ایله قاضی افندیلر اجرا و احکام ایله لر (د ا ج ی) بیر بیان عزیز عزیزان و سلطان محمود اخی اوران ابن عموجیه النبی
محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم العباس و سلطان اولیاء قطب ربانی و ثنوت الصمدانی اولاد محبوب رب العالمین ب
قطب العارین ب و قطب الاقطاب و شیخ الشیوخ شیخ الملائکه و الادم و الجان سید عبد القادر الجیلانی ب ابن سید
صالح ابن سید عبد الله ب ابن سید موسی ابن سید عبد الله ابن سید محیی الزاهد ب ابن سید محمد ابن سید داود ب ابن
سید موسی ابن سید عبد الله ابن سید عبد الله الجودی ابن سید حسن المثنی ب ابن سید امام علی ابن عموجیه النبی علیه
السلام ب و ابن فاطمه الزهری بنت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم شجره شریفی شیخ شریفی ب و احکامی اجرا ایله لر ب
بیر بیان عزیز عزیزان کمر بسته و میان بسته سرچشمه سلطان و شیخ محمود اخی اوران و عبد القادر جیلانی
حضرت تریک شجره شریفیله اعتماد اولنه و ودخی آگاه اولغول که یکتاک و اخیلیک و شیخلیق اوچی بر درن یک اولمینه
اخیا اولمز و اخی و سخی اولمینه شیخ اولمز و ثنوت طریق اون ایکی قول اوزرینه یوزور نهایت بو اون ایکی قول ایچنجه
ایچن همان اخی اوران شیخ محمود و شیخ سید عبد القادر الجیلانی سلسله لرندن طبل و عالمکه واردیر و غیر لر بک واردیر
دیان یادن سولیه احمد بدوی و احمد رفای و ابراهیم دیسوقی که طبل و عالمکه کپر لر بونلر دخی شیخ سید عبد
القادر دن خلافت المشاردی و والنردخی قادری دیواد و یردشدر ب الاصح قول بودرکی ب یوقورده بیان ایلدغز اوزرکه
حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم علم شریفی اخی اوران شیخ محمود حضرت تریزه حواله قلدی و شیخ سلطان سید
عبد القادر الجیلانی حضرت تریک سلسله سنی بیان ایله لوم ذنکم بالاده اولاد رسول علیه السلام اولدغنی بیان
ایلدک دخی اهل شدت اهل ثنوت و اهل شجره و صاحب علم و صاحب نوح و طبل و سبراق اولدوغین بیان
بودرکه حضرت سروری کائنات و مغز موجودات خاتم النبیین والمرسلین محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم
و علی الله و صحبه اجمعین الی یوم الدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرت امام علی کرم الله وجهه
بیعت و یردی و شیخلیق و اخیلیق و یکتاک و ثنوت و اسما الحسنای ثلثین ایلدی و امام علی شیخ حسن
بهری حضرت تریزه و یردی اندن حبیب عجمیه و اندن شیخ داود طابینه و یردی و اندن شیخ معروف کرحیه

بهرت سمرقند ویردی ، اندن حبیب نجیبه و اندن شیخ داود طائنه و یردی ، و اندن شیخ معروف کرجیبه
 و اندن شیخ سرب السوخطیه ، و اندن شیخ ابوالقاسم الجنید محمد بن داتیبه ، و اندن شیخ ابوبکر بن خلیفه
 بن حجر الشبلیه ، و اندن شیخ ابوالفضل عبدالواحد بن عبدالعزیز التیمیبه ، و اندن شیخ ابوالفرج الطرسوسیه
 اندن ابوالحسن علیته اندن شیخ ابوسعید القاضی المبارک بن علی عزومسید ، و اندن شیخ سید عبدالقادر الجیلانی
 حضرت لرینه ، و اندن سلسله ایله مسلسل تا قیامت دکن اولاد رسول علیه السلام اولان عبدالقادر الجیلانی
 طریقند اولان مشایخ ید لرند فنوت و شجره و امری شریف و براتی شریف ایله مکده و مدینه و شامه و بغداده
 و کول شهرند و اسلامبول و فی جمیع نواحی و البلدان د باغ حانه او جاغند عالم شریعت و آداب طریقت و ارکان
 فنوت اوزره ، رفع علم محمدی ، و ضرب قدوم و طبل اولیاء بیلر طریقتی اوزره حرکت و عمل و ذکر و توحید و تلاوت
 کتاب شریف و واعظ و نصیحت ایلر ، و هر دیار که باجمله او جاقلری زیارت و عاینی ارکانی تعلیم ایچون اچار و یا
 یتر و یا یدیشگون او جاغه کوره زخیره سنی و سخبات شریف قربانی و نذر لرینی او جاقدان و یروب و مصادر فلرینی
 کوروب و جمیع لوازم لرینی بالتمام کور لریر ، و شهر لرین شهر لر مستقیم و معتد ام لر ایله کوندر لریر ، و قضات
 و حکام و مشایخان و تکیه نشینان و اخیینان و کتهد اوکیک باشیان ، و باجمله اختیاران از نور د بزرگ در حق
 او خطاب و عتاب ، استعید بالله ، یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لر تغفل فما بلغت رسالته ،
 صدق الله العظیم ، ملتس که ازین مقدمات مذکور بهر دیار که ، راسد و راسد و سعز ز دارت و امطالب
 و یرامیتر کرد اندک ناجون بحضرت رسول علیه السلام رسانده از شفاعت محروم نمائند و ید لرند اولان شجره لرینه
 و فتوائی شریف لرینه عمل و اعتقاد قلند ، امر بادشاهی برات و امر شریف لرینه اعتماد و عمل ایله سونلر ، و قادیار اولد لکر
 مرتبه اوزره امر لرینه مطیع اولد لکر ، بو فادری مشایخ لری قولاً و فعلاً و نائراً و باطناً حضرت سلطان کونین
 و رسول الثقلین شرع شریف ایله ، و طریقت آدابیه و حقیقت سربله معروف و موصوف اولمشلردر ، و امر
 بادشاهیه این و ارکان فتوت اجرا ایله لر ، شیخ اللزده فتوائه شریف وارد ورکه ، شرع شریف و امر بادشاهیه
 اطاعت امتیوب مخالفت اید نله شرعانه لازم کلور بیان بیورب امثاب اولور ، الجواب الله اعلم
 بالصواب تجدید ایمان و تجدید نکاح و عناده مصر اولور ایسه قتل لازم کلور نغوز بالله ، و دخی
 امر لرند مسطور در که ، نسکه از الترحم فک بصره ، و اغتسال اولور ، ک . ا . ت .

اسرار لنگه مسطور در که ۱۶ سکسان التي حرفك بصرفي واختيار لريك عزلي ونسب حکم برله متصرف اوله لر
 تمام حق وعدل وسجاق شريف استقبال اليه فتوت وشجره وسلسله نامه موجيحه واوزه شريف
 وعزيز وشريفيري انلرايله اولور وعزيز ولطيف دو تالر ۱۷ زيرا بالجله مالمکده اولان دباغ خانه او جاعی
 بوساد لنگه ظاهر لر وسند انلرايله معمور اولور وعزيز وشريفيري انلرايله اولور ۱۸ ش ۱۹ بيور مشلدر که
 برکسنه انکار ايلسه مرتد و کافر اولور ۲۰ نفوذ بالله ۲۱ بتجدید ایمان و بتجدید نکاح لازم کور ۲۲ وشويکه
 بله لر که بو او جاتدن بجه انبيا ۲۳ و بجه مرسلان ۲۴ و بجه اوليا ۲۵ و مترين کلتلدر در ۲۶ و يوقر و ده ذکر ايلد کز کج
 ودخی اخي اوران سيد شيخ محمود ابن عباس قدس الله ستره العزيز ۲۷ و اخي محمد رشيد اکبر و اخي محمد بخاري ۲۸
 و اخي محمد و اخي علي عريان ۲۹ و اخي عبدالله و اخي حسام و اخي قبالان و اخي بشير و اخي احمد ۳۰ و اخي سيد نصر الدين و اخي شرف
 الدين و اخي طوران و اخي جلسبه انعام و اخي سنان ۳۱ و اخي محمود و اخي سنان و بونلريك غيريسي که حساب کلر عدلدری
 هر برديسينک کرامت لری تواتر وار مشر ۳۲ اگر برکسنه انکار ايلسه کسي ولقمه سي و جيبا سرمايسي حرام اولور
 و کند و کافر اولور ۳۳ و عورتی بوش اولور نفوذ بالله ۳۴ برکسنه دباغ لره ديل اوزدوب دباغ لره مردار دير لر ايلسه ۳۵
 مردار اشلر لر و ايشلری دخی مردار ديل قران عظيم المشافي انکار اتمش اولور ۳۶ و جميعا ائمه فتهاد
 کتابلرين دخی انکار اتمش اولور ۳۷ و قتل و الجدر ۳۸ اگر قتل اتمز لر ايلسه بتجدید ایمان و بتجدید نکاح ايتدر لر ۳۹
 نفوذ بالله من انکار المنکرين ۴۰ و من کفر الکافرين ۴۱ زيرا قران عظيم و سائر کتب المشهوره في المذاهب الاربعه
 بيور مشلدر که کل اهاب اذا دغ فقد طهره الا الجلدی الادی لکراسته ۴۲ و الخنزير نجاسته ۴۳ و سباعه
 اوله کی برد باغ بجه صورتی ظاهر ده بر مردار در بيی دباغت و باک ايدر ايلسه ۴۴ انک نفس دخی حيوان لقتدن
 و جهل قرانک لقتدن باک اولور ۴۵ و قلب سفور اولوب ۴۶ بر ساعت تجلی جمال دن زائل اولمز ۴۷ کم کوسله در يسي
 سفر اولور ۴۸ اتمکدن و در لودر لو انتم لردن حالی اولمز ۴۹ بو مذکور لری دباغت ايديجی دباغ لريك کو کادخی
 و ارادتی الهيدن بر آن حالی اولمز ۵۰ ادمر بيخبر دن تا حضرت محمد المصطفى صلی الله عليه وسلم و اندن سر چشمه
 سلطان شيخ محمود دخی اوران قدس الله ستره العزيز العلي و الجلی حضرت تارينه ۵۱ و اندن حضرت علي کرم الله وجهه
 حضرت تارينه ۵۲ و اندن سيد شيخ عبدالقادر ۵۳ حضرت تارينه ۵۴ و اندن يکتدن بيکن و اخي دن اخي به ۵۵

رسیدت سید ... و آمدن سید ... او را از حضرت ترسید نقل اولنوب ... و اولاد لری دخی باخوت و با شجره
 و با سلسله طاهر لری ابراز لری عرق طاهره و بد لرند اولان سلسله نام لریده نسبت ... و بد لرینه دولت
 علیه ... امر عالی احسان هم ایون اعطاسیله و بوز مز کور لر دخی بالجمله اصنا ظلم ابراز و موج لر بنجه
 عمل اولنوب این و ارکان لری دستوری ... و اجازت و انابت آبا عن مبد معرفت لری ایله تعلیم مذکوران و شیمان
 حضرت لرنیک ادعیه بالخیریه لر یثله بالجمله او جاق لر معور اولور ... و زینت بولور ... الله اعلم بالصواب

والیه المرجع والمآب ... و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه اجمعین

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب ... و کتب هذه

التبج المبارکة الشریفه ... من ید السید الحاج

الشیخ مصطفی ... بد باغان المیر الصادق

فی وسط شهر ربیع الاولی

سنة تسعة و سبعین

و ثمانه مائت

۳۲۳

بیک ایکیوز او توردورت سنه ... و بیج الاطینک
 اون بشقی کردی اولور ... فنا سرانیم قدم
 نهدی مولدین خانة ایلوب ابرینه مطیع
 و متقار ایله ... بجهت سید المرسلین
 سسه
 ۱۲۶۸

۳۲

بیک ایکیوز او توردورت سنه ... ماه رجب المبارک
 غرة سنه اولور ... فنا سرانیم قدم
 الله عظیم الثمان شیرین خلفه ایلیز ابونیه مطیع
 و متقار ایله طول الله عمره و وسیع الله رزقه
 امین ... بجهت سید المرسلین

بیک ایکیوز او توردورت سنه ... ماه شعبان
 شریفه کبریه ... فنا سرانیم قدم
 فنا سرانیم قدم نهدی مولدین خانة ایلوب
 ابونیه مطیع ... فنا سرانیم قدم
 ایلیم امین ... بجهت سید المرسلین
 الازمة بلد امین
 سسه
 ۱۲۶۸

سکی قوردان باشاسک بر قلع سنه دهر و میان سلیمان و قوعبولان حادثات و اختادات ... جناب واجب الوجود کفشاء میر اولوب ... بردهم دخی
 و لوق بشردن خارج اولوب ... فنا سرانیم قدم
 فنا سرانیم قدم نهدی مولدین خانة ایلوب ... فنا سرانیم قدم
 فنا سرانیم قدم نهدی مولدین خانة ایلوب ... فنا سرانیم قدم
 فنا سرانیم قدم نهدی مولدین خانة ایلوب ... فنا سرانیم قدم
 فنا سرانیم قدم نهدی مولدین خانة ایلوب ... فنا سرانیم قدم

۴۶ مبرور ساداتی بر سر بایست ایدی انما اولیده یقین بدین الذی نظام شرعی او زوره جمله مژهرای حرم سد تا میر اولوبه احکام شریعتی بر تراز و فطرطی سستلاری
 بر قلم حسیله حق جل و علی حضرت زکریا ملک قهر و خشمه مظهر اولدنی اشکاره بکی حضرت و ایب الرحیمه که اذن واحد قرآنی مقتضای قدر امر خلافت عهد ملکوتیه
 احار اولوب ایدی و کالتم مسیله جمله امت مجیدی مشریت عزیم دعوت ایدوبه جمله منالهم و یدید یابدن منع اولماری ایچون اسرفین ایدر تکیه و وزرای عظام و وکلای
 فخر امکن سیزلری ۴۵ اطیموا الله که اخر کریمی فخر اسجده اطاعت و انقیاد کز و ارایسب تقراء و صنعایه فکرم و مند بکزی قالد بر رب جمله امت محمدک اسوده و امن
 امان راستاریند حقی ایچ سکر روز لریکن اوق اولیون یوخسه ظلم و تعدید ناله حکوبه خلافت شریف فقراء و سفایم غدر سولک اسدن اولور کز سز لری واجب
 الزوم و حضرت لری حواله ایدیم خصم کز الله و بیغیر اولسودا و و سیزکی جمله امت محمد سز لری فی نافع لکن فارغ اولوب اعمال صالحیه صواب شدیم اگر امر عید اطاعت
 انحر کز حق تعالی حضرت لریک اهرین ملاحظه ایلده سیز **حج** حد و جاهای و صورتی

در بیان اولدور که دولت عالی عثمانیه به ایداجاروس عیارون قدم شریفی فلهور قیدلری بیان اولور **در بیان اولدور که**

<p>سلطان عثمان خان غازی سال ولادت ۷۵۵ هـ میلادی ۱۳۵۴ مدت سلطنت ۲۷ انتقال ۷۸۲ هـ فوت عمری ۶۸</p>	<p>سلطان اورخان خان غازی بن سلطان عثمان خان سال ولادت ۷۵۵ هـ میلادی ۱۳۵۴ مدت سلطنت ۲۷ انتقال ۷۸۲ هـ فوت عمری ۶۸</p>	<p>سلطان مراد خان غازی بن سلطان اورخان خان سال ولادت ۷۷۰ هـ میلادی ۱۳۶۹ مدت سلطنت ۲۱ انتقال ۷۹۱ هـ فوت عمری ۶۵</p>	<p>سلطان محمد زین العابدین خان غازی بن سلطان مراد خان سال ولادت ۷۹۰ هـ میلادی ۱۳۸۸ مدت سلطنت ۱۴ انتقال ۸۰۴ هـ فوت عمری ۵۳</p>
<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>
<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>
<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>	<p>سلطان محمد غازی بن سلطان زین العابدین خان سال ولادت ۸۰۵ هـ میلادی ۱۴۰۳ مدت سلطنت ۱۸ انتقال ۸۲۳ هـ فوت عمری ۴۳</p>

BİBLİYOGRAFYA

- ANADOL, Cemal: İslâm Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnâmeler. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara, 1991.
- BAYRAM, Mikail: Ahi Evren ve Ahî Teşkilâtı'nın Kuruluşu, Konya-1991.
- BUCAILLE, Maurice: Kitab-ı Mukaddes, Kur'an ve Bilim. çev. Suat Yıldırım. T.Ö.V. Yayınevi.
- BURGAZİ, Yahya b. Halil: Futuvvet-nâme, Nş. A. Gölpınarlı, İktisat Fakültesi Mecmuası, İstanbul, 1954, XV.
- ÇAĞATAY, Neşet: Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, Ankara 1974.
- ÇAĞATAY, Neşet: Futuvvet. Ahi Müessesesi'nin Menşei Meselesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ankara 1952, I-II.
- CAHEN, Cloude: İlk Ahiler Hakkında, çev. Mürsel Öztürk. Belleten. Ankara 1986. c. L.
- EKİNCİ, Yusuf: Ahilik ve Meslek Eğitimi, Araştırma İnceleme Dizisi M.E.B.Y., İstanbul, 1990.
- ERGİN, Osman Nuri: Mecelle-i Umûr-ı Belediye (Tarih-i Teşkilât,ı Belediye), İstanbul 1922, I. V.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki: İslâm ve Türk illerinde Fütüvvet Teşkilâtı İktisat Fakültesi Mecmuası, İstanbul 1949-1950. XV.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki: Oniki İmam. Ankara.
- GÜLLÜLÜ, Sebahattin: Ahî Birlikleri, İstanbul, 1977.
- HAMİDULLAH: İslâm Peygamberi, Ter. Mim. Sait Mutlu, İstanbul 1972.

- İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ: M.E.B. Yay.
- İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ: Diyanet Vakfı Yay.
- KİTAB-I MUKADDES: Tekvin Bölümü
- KÖKSAL, M. Asım: Hazret-i Muhammed ve İslâmiyet, İstanbul 1973.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad: Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1966.
- KUR'AN-I KERİM ve yüce Meali: Süleyman ATEŞ.
- MEHMED SÜREYYA: Sicill-i Osmanî, İstanbul 1308-1311, I-V.
- MUALLİM CEVDET (İNANÇALP): Zeylun ala Fasli'l-ahiyeti'l- fityani't-Turkiye fi kitabi'r-Rihle li İbn Battuta, İstanbul, 1351, 1932.
- PAKALIN, Mehmet Zeki: Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul, 1983, c. I-III.
- SÜLEMÎ , Ebu Abdu'r-Rahman Muhammed: Kitabü'l-Futuvva, Nşr. Süleyman Ateş, Ankara 1977.
- ŞAHİN, İlhan: Ahi Evren Vakfiyesi ve Vakıflarına Dair, Türklük Araştırmaları Dergisi, İstanbul, 1985, Sayı I.
- ŞEMSEDDİN, Sami: Kâmûs-ı Türkî, İstanbul, 1987.
- TAESCHNER, Franz: Anadolu Ahiliği'nin Menşei'ne Dair, ZDMG 82 n.f. 7, 1928 s. LXXXIV.
- TAESCHNER, Franz: İslâm Ortaçağında Futuvva Teşkilâtı, İ.Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası. İstanbul, 1953-1954.
- TANYU, Hikmet: Tarih Boyunca Yahudiler ve Türkler, Ankara, Bilge yayınları, I-II
- TARIM, Cevat Hakkı: Kırşehir Tarihi Üzerinde Araştırmalar, Kırşehir 1938

TARIM, Cevat Hakkı: Tarihte Gülşehri-Kırşehir. İstanbul 1948.

TORUN, Ali: Türk Edebiyatında Türkçe Fütüvvetnâmeler. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, 1991.

ZEYNÜ'D-DÎN, Ahmet b. Ahmed b. Abdi'l-Lâtîfi'z- Zebîdî Sahîh-i Buhârî Kâmil Miras.

LEVHALAR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَذَا شَجَرَةُ شَرِيفِ مِزْنِ أَدَمَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ الْمُنَافِقِ أَوْلَادِي أَنْتَ سَابِقُ أَوْلَادِي
أَنْتَ عَبْدُ الْمَلِكِ أَوْلَادِي عَبْدُ الْمَلِكِ ابْنِي أَوْغُلُو أَوْلَادِي بَرِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنْتَ
أَسْلَمُ شَرِيفِ سُلْطَانِ مَخْزُومِ أَيْدِي ابْنِي أَوْرَانَ أَوْلَاغَهُ سَبَبُ بُولُو أَوْلَادِيكَ سُلْطَانِ سُلْطَانِ أَبِي كَمَلِ اللَّهِ مَم
مَقْبُولِي جَمِيعِ أَصْحَابِي جَمِيعِ أَيْدِي وَيُورِدُ بِي كِهْ وَفَلَقُكَ بَدْرُ سَهْمِينَ عَمَّا سَبَبُهُ أَوْجُ كُونُكَ سَبَبُكَ حَاضِرُ أَيْدِيكَ
دِي بُولُو دِي أَوْلَادِي جَمِيعِ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
بَنِي بَرِي قَانِ أَوْلَادِي أَوْغُلُو سُلْطَانِ مَخْزُومِ بَدْرُ قَوْلِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
بِلَا عَيْبِ يُولُو دِيكَ وَأَبْنِي عَمَّا سَبَبُكَ كُونُ بِنِي كُونُ دِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
يَسْأَلُكُمْ وَبَنِي عَزْمُ كُنْدِي مَبَارَكُ إِلَهِي عَمَّا سَبَبُكَ ابْنِي سُلْطَانِ مَخْزُومِ عَمَّا سَبَبُكَ ابْنِي بُولُو دِي وَأَبْنِي
أَوْلَادِي دِي بُولُو دِي أَوْلَادِي أَوْلَادِي دِي دَعَا أَيْدِيكَ جَمِيعِ أَصْحَابِي جَمِيعِ أَيْدِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
بِيهِ أَيْدِي يُولُو دِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ بُولُو دِي عَمَّا سَبَبُكَ أَوْلَادِي بِنِي وَبَرِي عَمَّا سَبَبُكَ وَبَنِي أَيْدِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ
بُولُو دِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
فَلَقُكَ عَمَّا سَبَبُكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ كُونُ قَوْلِيكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
فَتَحْ أَيْدِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ سُلْطَانِ شَرِيفِ أَيْدِيكَ يَاعَلِي كَرِيمِ اللَّهِ وَبَنِي ابْنِي سُلْطَانِ مَخْزُومِ عَمَّا سَبَبُكَ
بُرْكَ عَلَى شَرِيفِي وَبُرْكَ عَلَى قَلْبِي هَرِي بِنِي عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ عَمَّا سَبَبُكَ
بُولُو دِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ كِيدَلَا دِي بُولُو دِيكَ
رَسُولُكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ قَوْلِيكَ
أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ
أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ أَوْجُ كُونُكَ

Levha I: 1 No'lu Ahi Şecere-nâmesinin ilk sahifesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على من لا نبي بعده والوصية اجمعين
اما بعد اولاً حضرت ادم صلوٰة الله عليه وسلم وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام

استعيد بالله ولا تقبلوا هذا الشقة فتكلموا في الصلاة

اولند يفتدن ناشی اخراج وابعاد اولند قلندك بخدم انعام اولان حضرت ادم صلوٰة الله
عليه وسلم وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام
وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام

رحمة الله عليه اجمعين حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام
حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام
واحد ايد وپيغمبرين صلي الله تعالى عليه وسلم حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام
ايضا اولونو بعل قول ابييوز يكرمي درت بيك پيغمبر عظيم افتد يار نيمه نازل اولان صحيفه له موجبه اولون
ايضا صنافة تزيين ايدى هر بر لرنيك بر پير لري وارايدى شريعت لري اوزر اما بعد ايكر جهان
سروري حضرت محمد اوسط صلي الله تعالى عليه وسلم حضرت ابراهيم عليه السلام وعلية حضرت ابراهيم عليه السلام
نجه بوتخانه لرمند اولد يفتدن مانع بعد النبوت فرقان معظم ايه سورة بسوره نازل اولون استعيد بالله
اليوم ملكت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الاسلام ديناً صدق الله العظيم
زين ختامى وزينه وني پيغمبرين صلي الله تعالى عليه وسلم افتد مير حضرت ابراهيم عليه السلام
مكة مدن قدس مياو كيه دني معلق اوزر دني وني كوكبه عروج
واندن ايكنجه قاته واندن اوچينجه قاته عروج انهما سويدي نجه قالن سدره المنتهيه وارجنه
واندن قابله قوسين انشايد حضرت محمد اوسط صلي الله تعالى عليه وسلم افتد مير حضرت ابراهيم عليه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ

Lesil

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين

ويعني فان ارباب البيت واصحاب الهداية الماسه والذكر ويقولون انهم ليجنون استنوا بالله

4 [ناهيتيما الذين امنوا بوالله نوبه نضوحا وكما قوله تعالى ان الله يحب التوابين ويحب

المتطهرين] واستبشر وابشروا قال عز وجل والذين جاهدوا فبنا الزهادينهم

سبلنا وان الله لم يجسنين] وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عند الذكر

الصلحين تنزل رحمة الله العظيم وبلغ رسوله الكريم ونحن على ذلك

الشاهدين وصلى الله تعالى على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين

در بيان مناجات و مناقب ابي جهم باديشاهي حضرت رسول الثقلين بر

كون مسجد مباركه توجهه وعزيت فليد بعض اصحاب كبار ايله سلطان اخي اوران

برابر كندون بر كليله سنه اغردى بعض اصحاب يوزد وزد ورب كجند بلكرا

اخي اوران كبر واد و نوب كلدي كليت كوريك در سيخي باغت ايدوب

نازك تفرم ياوب رسول اكرم و نبي محترم صلى الله تعالى عليه وسلم

حضرت زينه او كنه فويلي اول نبي الحسين كوريجك اخي اورانه تنا ايلدي

Levha III: 4 No'lu Ahi Şecere-nâmesinin ilk sahifesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

50133

لا ريب

الحمد لله رب العالمين وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَتَحِيَّاتِهِ أَجْمَعِينَ

الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامُ (قُلْ اللَّهُمَّ مَا لَكَ تُوِّجُّ لَكَ مِنْ شَيْءٍ) بِاسْمِهِ وَمُرَادِهِ وَحَسَانِهِ وَتَعَالَى شَيْئُهُ

سُلْطَانُ مُحَمَّدِ بْنِ أُوْرَانَ بْنِ عَبَّاسٍ قَدَسَ سَيْحُ الْفَرَسِ بِكِي أَصْحَابِهِ كِبَارِ حَضْرَةِ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى عَلَيْهِ

السَّلَامُ بِيَوْمِ بِنِجْلِهِ جَاكِرَانَ فَلَانَ نَأَى أَدِيمِيَانِ دَسْتِكَانَ حَضْرَةِ عَلِيِّ كَرَمَ اللَّهُ وَجْهَهُ

الْعَظِيمِ أَمِيرِ الْمُتَكَلِّمِينَ مَوْلَانَا عَلَى الدِّينِ وَأَحَدِهِ السَّنَدِ الْمُسْتَدِ عِنْدَ الْفَرَسِ عَفَى تَنْتَهُ سَبَبِ تَحْرِيرِ

شَرِيفَتِ وَطَرِيفَتِ وَحَقِيقَتِ وَمَعْرِفَتِ بَيْنَ بِيْرِيَانِ عَزِيزِ عَزِيزِيَانِ سَرِيفَتِ سُلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ أُوْرَانَ

بِابْنِ عَبَّاسٍ شَيْخِ كِتَابِ بُرُودِكُمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ شَرِيفَتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ طَرِيفَتِ

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ حَقِيقَتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ مَعْرِفَتِ وَالسَّلَامُ عَلَى الْبُرُودِ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ **أَمَّا بَعْدُ** هَذَا بَيْنَهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

الْكَلَامِ وَالصَّحَابِ الْعِظَامِ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَالْكَلَامِ (مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا) قَرِيبًا مِنَ الْحَسَنِ

بِيَوْمِ بِنِجْلِهِ جَاكِرَانَ فَلَانَ نَأَى أَدِيمِيَانِ دَسْتِكَانَ حَضْرَةِ عَلِيِّ كَرَمَ اللَّهُ وَجْهَهُ

الْعَظِيمِ أَمِيرِ الْمُتَكَلِّمِينَ مَوْلَانَا عَلَى الدِّينِ وَأَحَدِهِ السَّنَدِ الْمُسْتَدِ عِنْدَ الْفَرَسِ عَفَى تَنْتَهُ سَبَبِ تَحْرِيرِ

شَرِيفَتِ وَطَرِيفَتِ وَحَقِيقَتِ وَمَعْرِفَتِ بَيْنَ بِيْرِيَانِ عَزِيزِ عَزِيزِيَانِ سَرِيفَتِ سُلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ أُوْرَانَ

بِابْنِ عَبَّاسٍ شَيْخِ كِتَابِ بُرُودِكُمْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ شَرِيفَتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ طَرِيفَتِ

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ حَقِيقَتِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ مَعْرِفَتِ وَالسَّلَامُ عَلَى الْبُرُودِ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ **أَمَّا بَعْدُ** هَذَا بَيْنَهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

الْكَلَامِ وَالصَّحَابِ الْعِظَامِ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَالْكَلَامِ (مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا) قَرِيبًا مِنَ الْحَسَنِ

Levha IV: 5 No'lu Ahi Şecere-nâmesinin ilk sahifesi

